

ධම්මික පෙරේරා

ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රමෝපාය සහ
ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදනය

USD 4,000 සිට

USD 12,000

දක්වා වැඩි කිරීම සඳහා

සංවාද ප්‍රතිපත්ති පත්‍රිකාව 1 කාණ්ඩය

පටුන

1.	රාජ්‍ය ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය	01
2.	මුදල් සහ සැලසුම්කරණ අමාත්‍යාංශය	05
3.	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	11
4.	උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	21
5.	තාක්ෂණික, වෘත්තීය අධ්‍යාපන සහ වෘත්තීය පුහුණු අමාත්‍යාංශය (TVET)	27
6.	සමාජ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය	33
7.	ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය	45
8.	අධිකරණ සහ බන්ධනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍යාංශය	53
9.	කෘෂිකර්මාන්ත සහ කෘෂි-පාදක කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය	61
10.	පරිසර සහ ස්වාභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය	71
11.	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය	79
12.	ආයෝජන ප්‍රවර්ධන සහ රැකියා උත්පාදන අමාත්‍යාංශය	87
13.	විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය	91
14.	තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය	97
15.	ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය	109
16.	වරාය සහ නාවික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	113
17.	විදුලිබල සහ බලශක්ති අමාත්‍යාංශය	119
18.	සංචාරක අමාත්‍යාංශය	123
19.	තරුණ සහ ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය	135
20.	ආගමික කටයුතු සහ අන්තර් සාමූහික සමගිය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය	143
21.	කලා සහ සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය	149
22.	ධීවර අමාත්‍යාංශය	153
23.	සිවිල් ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය	159

රාජ්‍ය ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය

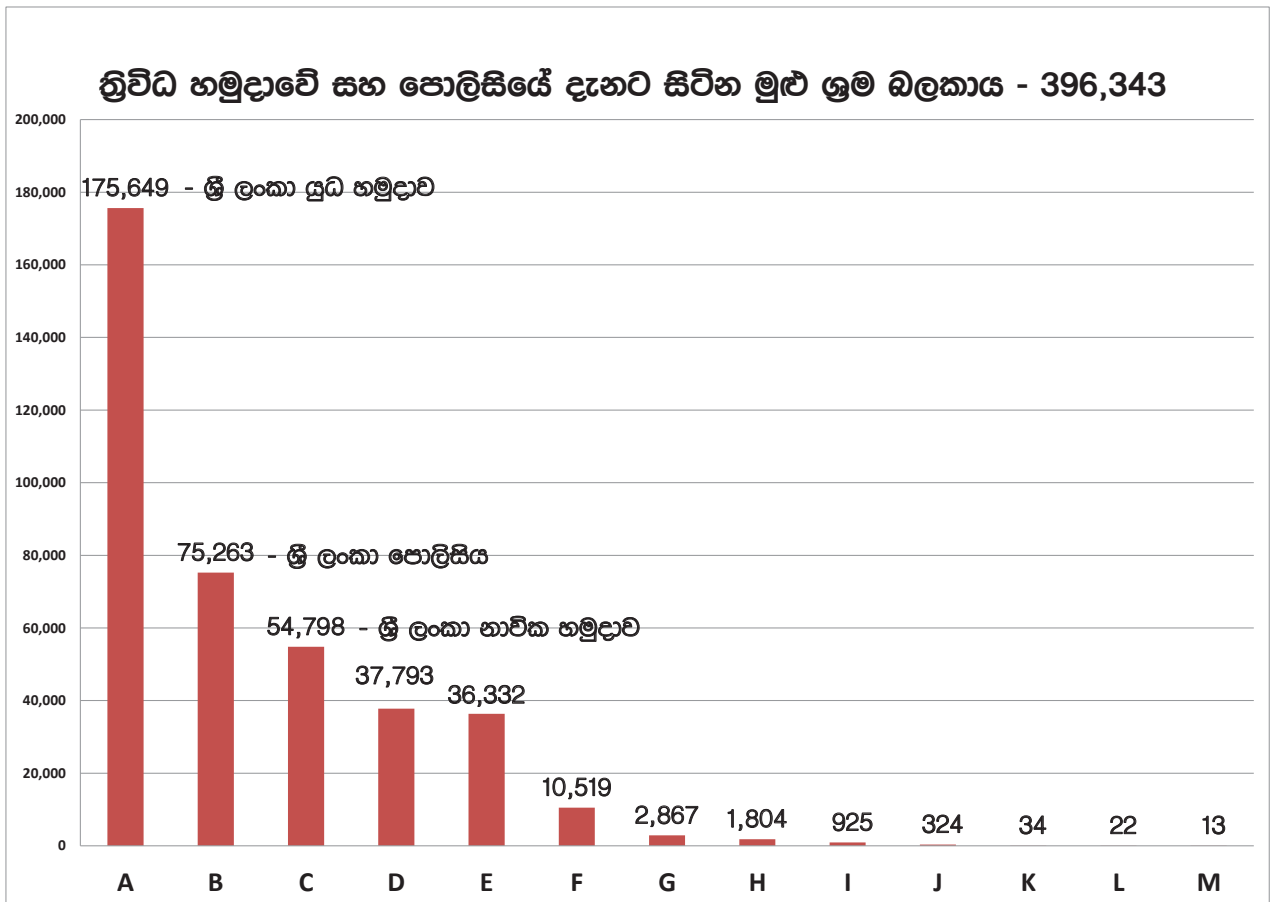
ආරක්ෂාවෙන් සහ නිදහසෙන් පොහොසත් රටක්

"ස්වාධීනත්වය, ස්වාධීපත්‍යය, භෞමික අඛණ්ඩතාවය
සහ පුරවැසියන්ගේ ආරක්ෂාව සුරක්ෂිත කිරීම
ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්තියයි"

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- රටේ ස්වාධීපත්‍යය සහ ක්‍රමෝපායික වැදගත්කම ආරක්ෂා කර ගැනීම.
- ගොඩබිම, සාගරය සහ ගුවන් තලයේ දේශසීමාවන් කළමනාකරණය.
- ආරක්ෂාව පිළිබඳ කටයුතුවල දී අන්තර්ජාතික සහජීවනය සහ සහයෝගීතාව ගොඩනැංවීම.

A	ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාව (හමුදා ශ්‍රම බලකාය)	E	ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව (හමුදා ශ්‍රම බලකාය)	I	වෙරළ ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව
B	ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය	F	ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාව (සිවිල් ශ්‍රම බලකාය)	J	ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය
C	ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව (හමුදා ශ්‍රම බලකාය)	G	ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාව (සිවිල් ශ්‍රම බලකාය)	K	රාජ්‍ය බුද්ධි සේවය
D	සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව	H	ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව (සිවිල් ශ්‍රම බලකාය)	L	ජෙනරාල් ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල ආරක්ෂක විශ්ව විද්‍යාල රෝහල
M	භාෂා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය - කොත්මලේ				

- 1 ජාතික ආරක්ෂාව වැඩි දියුණු කිරීම.
- 2 ත්‍රස්තවාදය සහ අන්තවාදයට "කිසිසේත්ම නොඉවසීමේ" ප්‍රතිපත්තිය ("Zero Tolerance" Policy) හඳුන්වා දීම.
- 3 සියලු ආරක්ෂක අංශ අතර ඵලදායී සන්නිවේදනයක් සඳහා ත්‍රිවිධ හමුදාවේ සහ පොලීසියේ බුද්ධි අංශ (ඔත්තු සේවා) ක්‍රියාත්මක තනි ප්‍රධානියෙකු යටතට පැවරීම.
- 4 "බුද්ධි අංශ" වෘත්තීමය සේවාවක් ලෙස සලකමින්, ආකර්ෂණීය වැටුප් පරිමාණයක් මත දක්ෂතමයන් මෙයට බඳවා ගත යුතුය.
- 5 දේශපාලන ඇඟිලි ගැසීමිච්චන් තොරව සියලු බුද්ධි අංශ/ඔත්තු සේවා නිලධාරීන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා නීතිමය රාමුවක් හඳුන්වා දීම.
- 6 බුද්ධි අංශ/ඔත්තු සේවා නිලධාරීන් විදේශ ඔත්තු සේවාවන් සමඟ සම්බන්ධ කිරීම සහ නූතන තාක්ෂණික උපකරණ සහිතව ඔවුන්ට දෙස් විදෙස් පුහුණුව ලබාදීම.
- 7 වෙරළාරක්ෂාව සහ දේශසීමා ආරක්ෂාව ශක්තිමත් කිරීම.
- 8 සොල්දාදුවන්ගේ සුබසාධනය සහ නැවත පදිංචි කිරීම සම්බන්ධයෙන් වඩාත් ඵලදායී වැඩ පිළිවෙළක් හඳුන්වාදීම.
- 9 පොලීසිය, ජෛවමිතික තාක්ෂණයන්ගෙන් (Biometric technologies) ඩිජිටල්කරණය කිරීම.
- 10 ඕනෑම ස්ථානයක දී අපරාධකරුවන් සහ ත්‍රස්තවාදීන් හඳුනා ගැනීම සඳහා මුහුණු හඳුනාගැනීමේ තාක්ෂණය (Facial Recognition Technology) සහිත සෝදිසි කැමරා ක්‍රියාවට නැංවීම.

මුදල් සහ සැලසුම්කරණ අමාත්‍යාංශය

ධනයෙන් පොහොසත් රටක්

“ගත්තිමත් ආර්ථිකයක පදනමක් සඳහා
විනිවිදනාවයෙන් සහ වගකීමෙන් යුතු පුරවැසියන්
කේන්ද්‍රීය කරගත් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ස්ථාපිත කිරීම”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

මූල්‍ය සංවර්ධනයෙන් වඩා යහපත් ශ්‍රී ලංකාවක් නිර්මාණය කිරීම

- **ස්ථීරසාර මූල්‍ය කළමනාකරණය** - ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජයේ සහ ආර්ථික ප්‍රමුඛතාවන් තුළ සිදුවන ආදායම් දිරිගන්වන ආයෝජනයන්, සාධාරණ, වගකීම් සහගත සහ ඵලදායී ආකාරයට උත්පාදනය කරන බවට සහ වැයකරන බවට සහතික වීම.
- **ප්‍රශස්ථ ලෙස දිළිඳුකම අවම කිරීම** - නූතන තාක්ෂණය භාවිතා කොට නිර්ණායක 50ක් ඔස්සේ, දුගී බවට හේතු හඳුනාගෙන සංවර්ධිත රටක තත්වය දක්වා දුප්පත්කම පහළ දැමීම පිණිස ආයෝජන වෙන් කිරීම.
- **මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනය** - ප්‍රමුඛතාව ලබාදෙමින් උසස් තත්වයෙන් ප්‍රාථමික, ද්විතීයික සහ තෘතීයික අධ්‍යාපනය ලබාදී, පාසල් අධ්‍යාපනය හමාර කරන ශිෂ්‍යයින්ගෙන් 50% රාජ්‍ය හා පුද්ගලික විශ්ව විද්‍යාලවලට ඇතුළත්වන බවට සහතික කිරීම. තාක්ෂණික හා වෘත්තීමය පුහුණුව (TVET) සන්නාමකරණයකට ලක්කොට ගුණාත්මක බව ඉහළ නංවා ශිෂ්‍යයින්ගෙන් 40% ඇතුළත් කරගැනීමට පහසුකම් සැලසීම. මේ අනුව නුපුහුණු ශ්‍රමබලකායට වැටෙන ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 10% කට සීමාකිරීම.
- **ප්‍රශස්ථ සමාජ ප්‍රතිපත්ති රාමුව** - රටෙහි සියලු පුරවැසියන්ට සම අවස්ථා ලැබීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ආණ්ඩුව විසින් ගනු ලබන පරිශ්‍රමයන්ට සහයෝගය ලබාදී රැකියා ප්‍රවර්ධනය කිරීම, කෘෂිකාර්මික අංශය පරිණාමනයට ලක් කිරීම (ගොවීන්ගේ කෘෂිකාර්මික ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම තුළින් ගෘහස්ත ආදායම ඉහළ නැංවීම, වසර පුරාවට සෞඛ්‍යාරක්ෂිත, පෝෂ්‍යදායී ආහාර වේලක් පරිභෝජනය කිරීමට සැලැස්වීම සහ කෘෂිකර්මාන්තයේ යෙදෙන කාන්තාව සවිබල ගැන්වීමද ඇතුළත්ව) සහ ආර්ථික සංවර්ධනය.
- **සියලු අංශ ඇතුළත් තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය** - ශක්තිමත්, දිගු කාලීන සහ පිරිසිදු ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන වාතාවරණයක් නිර්මාණය කිරීම. මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජීවන තත්වය සහ යහපැවැත්ම ඉහළ නැංවෙනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ෂික ජනගහන වර්ධන වේගය දළ වශයෙන් 190,000 කි. එයට අනුව වර්තමාන ආර්ථිකය තත්වය පවත්වාගෙන යාම සඳහා වර්ෂයකට අතිරේක රැකියා 62,400 ක් උත්පාදනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

(මූලාශ්‍රය- *Jobless Growth, World Bank, 2018*)

'ඕකුන්ගේ නීතිය' (Okun's law) අනුව විරැකියා ප්‍රතිශතයේ සිදුවන සෑම 1% ක අඩුවීමකදීම, දළ දේශීය නිෂ්පාදනය 3% කින් ඉහළ යන බව සඳහන් වේ.

විරැකියාව අඩු කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමෙන් රැකියා උත්පාදන සැලසුමක් බිහිකර එය ක්‍රියාවට නැංවීම. මෙම වැඩසටහන මාසිකව අධීක්ෂණය කළ යුතු අතර, පුද්ගලික

අංශයේ ආයෝජනවලට ආණ්ඩුව සහාය දැක්විය යුතුවේ.

'ලැෆර් වකුය' මඟින් බදු අනුපාත සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජයේ අදායම් මට්ටම් අතර සම්බන්ධතාවය නිරූපණය කෙරේ. බදු අය කළ හැකි ආදායම් නමයතාවය පිළිබඳ සංකල්පය එය විදහා දක්වයි. එනම් බදු අනුපාතයේ වෙනස් වීම් වලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් බදු අය කළ හැකි ආදායම් වෙනස් වේ.

වර්තමානයේ රටෙහි ආයෝජන අඩු වීමට ප්‍රධානතම හේතුවක් වන්නේ මූලික වශයෙන් අපගේ බදු ප්‍රතිභතයන් අපගේ තරගකාරී රටවලට වඩා ඉහළ අගයක් ගැනීම නිසාවෙනි. එම නිසා ආයෝජන සිදුකිරීම අධෛර්යමත් වී තිබේ.

බදු ප්‍රතිභතයන්, උපරිම ආදායම් උපරිමකරණ ලක්ෂ්‍යයේ පවත්වාගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වුවද එය සාධාරණ සහ අපක්ෂපාතී ලෙස සිදුවිය යුතුය. එනම් ප්‍රධාන වශයෙන්ම තරගකාරී රටවල් සමග සසඳමින් රට වෙත හැකිතාක් දුරට උපරිම ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා එසේ කළ යුතුය.

බදු සහ රේගු ප්‍රතිපත්තිවල වෙනස් කම් සිදුකිරීම මගින් ග්‍රීන්ෆීල්ඩ් (Greenfield) හා බ්‍රවුන්ෆීල්ඩ් (Brownfield) ආකාරයේ දේශීය සහ විදේශීය ඍජු ආයෝජන නැංවීම. එමඟින් ආර්ථික වර්ධනයද දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමේ රැකියා උත්පාදනයද, භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනයද වර්ධනය වේ.

වසර	ආදායම් බදු (සෘජු බදු) (රු. මිලියන)	සමස්ත රාජ්‍ය ආදායම (රු. මිලියන)	සෘජු බදු සමස්ත රාජ්‍ය ආදායමෙන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස	වකු බදු සමස්ත රාජ්‍ය ආදායමෙන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස	රුපියල අවප්‍රමාණ විමෙන් සිදුවන හුවමාරු පාඩුව	විදේශ ණය (රු. මිලියන)
2005	52,535	379,747	13.80%	86.20%	117,785	956,620
2006	79,693	477,833	16.70%	83.30%	108,579	1,103,418
2007	107,169	565,051	19.00%	81.00%	71,646	1,326,487
2008	126,541	655,260	19.30%	80.70%	117,785	1,448,734
2009	139,558	699,644	19.90%	80.10%	23,114	1,760,467
2010	135,624	817,279	16.60%	83.40%	-10,028	2,024,583
2011	157,310	967,862	16.30%	83.70%	90,335	2,329,280
2012	172,594	1,051,462	16.40%	83.60%	230,642	2,767,299
2013	205,666	1,137,447	18.10%	81.90%	-15,361	2,960,424
2014	198,115	1,195,206	16.60%	83.40%	-89,335	3,113,116
2015	262,583	1,454,878	18.00%	82.00%	285,091	3,544,031
2016	258,857	1,686,061	15.40%	84.60%	186,650	4,045,796
2017	274,562	1,831,531	15.00%	85.00%	225,223	4,718,618
2018	310,450	1,919,974	16.20%	83.80%	1,063,218	5,959,547
Total	2,481,257				2,405,344	

ආදායම් බදු (සෘජු බදු) = ආයතනික සහ ආයතනික නොවන බදු + උපයනවිට ගෙවීම් බදු (Paye) + ආර්ථික සේවා ගාස්තු + පොලී ආදායම මත බදු

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

ගතවූ වසර 14 ක කාලය තුළ සම්පූර්ණ පදනමක් මත රජයේ සෘජු බදු ආදායම රු. බිලියන 2,481 ක් වූ අතර එයින් රු.බිලියන 2,405 ක් රැජියල අවප්‍රමාණ වීම හේතුවෙන් අතිරේක ගෙවීමකට යටත් විය. ඒ අනුව පසුගිය වසරේ විදේශ ණය රු. බිලියන 5,959 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අනුව 2%-3% කට වඩා රැජියල අවප්‍රමාණ වීම වැළැක්වීම සඳහා සෘජු බදු ආදායම නොසලකා ආයෝජන ගෙන ඒම, විශේෂයෙන්ම සෘජු විදේශ ආයෝජන ගෙන ඒම සහ අපනයන වර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට සම්බන්ධිත ප්‍රතිපත්ති

2018 වසරේ සමස්ත රාජ්‍ය ආදායම රැජියල් බිලියන 1,919 ක් විය. බදු පැහැර හැරීම් අධීක්ෂණය සඳහා රේගුව මෙන්ම දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ද කාර්‍ය මූද්ධිය (Artificial Intelligence - AI) මත පදනම් වූ අධීක්ෂණ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දිය යුතුය. (ස්විට්සර්ලන්තයට IBM Watson හඳුන්වා දීමෙන් පසු රේගුවේ බදු ආදායම 10% කින් වැඩි විය). මෙමඟින් අතිරේක ලෙස රැජියල් බිලියන 287 ක ආදායමක් උත්පාදනය කිරීමෙන් රාජ්‍ය ආදායම 15% කින් ඉහළ යනු ඇත.

1 පහත දැක්වෙන කර්මාන්තයන්හි වත්මන් සමාගම් බදු අනුපාතය එම මට්ටමින්ම පවත්වා ගැනීම;

- a. මූල්‍ය සේවා - (රක්ෂණ සහ විශ්‍රාම අරමුදල් හැර)
- b. තොග වෙළඳාම - (මෝටර් රථ වාහන සහ යතුරුපැදි හැර)
- c. දුම්කොළ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන
- d. විදුලි සංදේශ
- e. ඔට්ටු සහ සුදු ව්‍යාපාර

වත්මන් ලාභාංශ බදු අනුපාතය සහ ප්‍රාග්ධන ලාභ බදු අනුපාතය 0% දක්වා අඩු කිරීම. (මෙය අතිරේක රැකියා උත්පාදනය සඳහා උපකාරී වනු ඇත).

2 පහත දැක්වෙන කර්මාන්තයන්හි වත්මන් සමාගම් බදු අනුපාතය 0% දක්වා අඩු කර, නව ව්‍යාපාර සඳහා ආයෝජන මණ්ඩලයේ චිකිත්‍යාවය මත ඉදිරි වසර 25 ක කාලයකට එම බදු සහනය සහතික කිරීම;

- a. අධ්‍යාපනය
- b. තොරතුරු සේවා ක්‍රියාකාරකම්
(ව්‍යාපාර කාර්යාලලිය තෙවන පාර්ශවයකට ලබාදීම (BPO), තොරතුරු සම්බන්ධ ව්‍යාපාර කාර්යාලලි තෙවන පාර්ශවයකට ලබාදීම (KPO), නොස්ට්න්, දත්ත සැකසුම් සේවාවන් හා ඒ හා සබැඳි ක්‍රියාකාරකම් සඳහා යටිතල පහසුකම්

සැපයීම, web portals, news syndicates සහ ජනමාධ්‍ය සඳහා අවශ්‍ය පුවත්, ඡායාරූප සහ විවිධාංග සැපයීමේ ප්‍රවෘත්ති ආයතනමය ක්‍රියාකාරකම්, පරිගණක පදනම් කරගත් දුරකථන තොරතුරු සේවාවන්, කොන්ත්‍රාත් පදනම මත හෝ නිදහස් පදනම මත සිදුකරන තොරතුරු සෝදිසි කිරීමේ සේවාවන් සහ පුවත් නිස්සාරණ සේවාවන් (news clipping services), පුවත්පත් නිස්සාරණ සේවාවන් (press clipping services) සහ සෙසු ජිප්ටල් සේවා

- c. මානව සෞඛ්‍ය ක්‍රියාකාරකම්
- d. ගුවන් ප්‍රවාහන
- e. මෝටර් රථවාහන, ට්‍රේලර් සහ අර්ධ ට්‍රේලර් රථ නිෂ්පාදනය
- f. කසළ වික්රයේ කිරීම, පිරිපහදුව සහ බැහැර කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්, අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රතිපහනය
- g. ජලය වික්රයේ කිරීම, පිළියම් කිරීම සහ සැපයීම
- h. මලාපවාහනය
- i. වෙනත් ප්‍රවාහන මෙවලම් නිෂ්පාදනය
- j. ධීවර කර්මාන්තය සහ ජලජ ජීවී වගාව
- k. පිළියම්කරණ ක්‍රියාකාරකම් සහ වෙනත් කසළ කළමනාකරණ සේවාවන්

3 ඉහත සඳහන් 1. සහ 2. යටතේ නොමැති, නව ව්‍යාපාර සඳහා වත්මන් සමාගම් බදු අනුපාතය 12% දක්වා අඩු කිරීම.

4 ඉහත සඳහන් 1. සහ 2. යටතේ නොමැති, දැනට පවත්වාගෙන යන ව්‍යාපාර සඳහා වත්මන් සමාගම් බදු අනුපාතය 12% දක්වා අඩු කිරීම සහ සියලුම අංශ (බස්නාහිර පළාත තුළ) සඳහා ඉදිරි වසර 25 ක කාලයකට අඩු කළ බදු අනුපාතයක් හඳුන්වා දීම. සෙසු පළාත් 8 සඳහා මෙහිදී වත්මන් 80% ක සමාගම් අනුපාතයෙන් සහනයක් ලබාදීම. මේ අනුව ක්‍රියාත්මක වන බදු අනුපාතය 2.4% කි (මෙය අතිරේක වශයෙන් ග්‍රාමීය, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ රැකියා උත්පාදනයට උදව් වනු ඇත).

5 උපයන විට බදු අනුපාතය 12% අය කරනු ඇත්තේ රුපියල් 500,000 ක මාසික ආදායම් සීමාවක ආරම්භයේදීය.

ශ්‍රී ලංකා රේගුවට සම්බන්ධිත ප්‍රතිපත්ති

6 රේගුවේ දැනට පවත්නා HS කේත (සය අංකිත) 7,162 අතරින් රේගු ආදායමෙන් 90% ක් උත්පාදනය වන්නේ HS කේත 500 ක් තුළිනි. රේගු ආදායමෙන් 90% ක් උපයා දෙන HS කේත 500 ක් සඳහා බදු ව්‍යුහය මැලේසියාව, තායිලන්තය සහ ඉන්දියාව අනුගමනය කරමින් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම (මෙය දේශීය කර්මාන්ත සහ අතිරේක රැකියා නිර්මාණයට දායක වනු ඇත). මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රේගු ආදායම 10% කින් ඉහළ නැංවිය හැකි වේ.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

රජයේ ප්‍රාග්ධන ආයෝජන

7 රජයේ ප්‍රාග්ධන ආයෝජන, මහජන ආයෝජන වැඩසටහන (PIP) ලෙස ද හැඳින්වේ, මෙහි ප්‍රතිලාභ පරමිපරා ගණනාවකට ලැබෙන බැවින්, ඉන් යම් ප්‍රමාණයක් ණය ගැනුම් හරහා ගෙවීම වඩා සාධාරණ සහ කාර්යක්ෂම වේ.

මූල්‍ය විනය ඇති කිරීමට සහ වත්මන් මෙන්ම අනාගත පරමිපරාවන්ට වඩාත් සමානාත්මතාවයෙන් යුතුව මූල්‍ය කොටස් බෙදී යෑමට උපකාරී වන ලෙස මුදල් ණයට ගැනීම වගකීම් සහගත ලෙස තිරසාර පදනමකින් සිදු කිරීම.

රජයේ පුනරාවර්තන වියදම්

8 ප්‍රශස්ත ලෙස දිළිඳු බව අවම කිරීම, ප්‍රාථමික ද්විතීයික සහ තෘතීයික විශ්ව විද්‍යාල, තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය පුහුණු (TVET) අධ්‍යාපනය අත්‍යවශ්‍ය වියදම් ලෙස හඳුනා ගැනීම.

9 වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව මෙකී පුනරාවර්තීය වියදම්වලින් කොටසකට අරමුදල් සොයාගැනීමේ පහසු මාර්ගය ලෙස ණය ගැනීම්වලට යොමු වී ඇත. මෙය දීර්ඝකාලීන වශයෙන් ගත්විට පරමාදර්ශී නොවන්නේ අද දිනයේ අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ණය බර අනාගත පරමිපරාව මත පැටවෙන බැවිනි. මේ සම්බන්ධව වඩාත් සාධාරණ සහ වඩා ස්ථිරසාර ප්‍රවේශයක් වන්නේ පුනරාවර්තීය ආදායම හරහා පුනරාවර්තීය වියදම් ආවරණය කර ගැනීමයි. මේ බැවින් අපගේ බදු ක්‍රමය පුනරාස්ථිතීය ලෙස පවත්වාගෙන යාම පිණිස විය නිරන්තරයෙන් සමාලෝචනය කිරීම.

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා අනාගත ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රමෝපායික සැලසුම්කරණය

10 ශ්‍රී ලංකාව සඳහා අනාගත ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රමෝපාය සැලසුම්කරණයේ වගකීම මුදල් සහ සැලසුම්කරණ අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරීම.

11 අයවැය මගින් යෝජනා කරන ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක්, මුදල් අමාත්‍යාංශයට වලංගු කිරීම සඳහා භාවිතා කළ හැකි ආර්ථික විශ්ලේෂණයක් සහිතව ඉදිරිපත් කිරීම.

12 අයවැය පොරොන්දුවල ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් (Management Information System- MIS) ක්‍රියාත්මක කිරීම.

13 රජයේ වත්කම් සහ සම්පත් උපරිම ලෙස භාවිතා කිරීම අධීක්ෂණය කිරීම සහ සහතික කිරීම සඳහා වත්කම් කළමනාකරණ පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය

මානව ප්‍රාග්ධනයෙන් පොහොසත් රටක්

"මානව ප්‍රාග්ධනය සංවර්ධනය කිරීමට, ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමට සහ ගෝලීය අභියෝග වලට ඵලදායී ලෙස මුහුණ දීම සඳහා අධ්‍යාපනය ප්‍රධාන දායකත්වයක් ලබා දෙයි"

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදනය
USD 4,000 සිට USD 12,000
 දක්වා වැඩි කිරීම සඳහා

	වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාව (අවුරුදු 19-23 අතර සිසුන්ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	2020-2025 සඳහා ඉලක්කය (සිසුන් බඳවා ගැනීම)	ඉලක්කයට ළඟා වීම සඳහා වැඩිවීමේ හෝ අඩුවීමේ වාර ගණන		
රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවලින් උපාධිය ලබන සිසුන් ගණන (2017)	7%	25,200	16.67%	60,000	2.38 වාරයකින් ඉහළ යයි.
දේශීය පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල ගණන (2017)	4.1%	15,000	29.23%	105,228	7.1 වාරයකින් ඉහළ යයි.
විදේශගතව අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන් ගණන	4.1%	15,000	4.1%	15,000	
වෘත්තීය පුහුණුව සම්පූර්ණ කළ සිසුන් ගණන (2017)	22%	79,200	40%	144,000	1.8 වාරයකින් ඉහළ යයි.
ඉම බලකාය සඳහා හුදුපුහුණු ශ්‍රමිකයන්ගේ දායකත්වය (ගෘහසේවිකාවන්, අත්ලදායීකරුවන් සහ මෙහෙකරුන් ආදී)	62.8%	225,600	10%	36,000	6.28 වාරයකින් පහළ යයි.
වාර්ෂික ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව		360,000		360,000	

- දැනට අ.පො.ස උසස් පෙළ කරන සිසුන් ප්‍රමාණය 218,191 සිට 300,000 දක්වා ඉහළ නැංවීම සහ උසස් පෙළ සිසුන් ගෙන් බහුතරයක් STEM (විද්‍යාව, තාක්ෂණය, ඉංජිනේරු සහ ගණිතය) විෂයන් හදාරන බවට සහතික වීම.
- වාර්ෂිකව සිසුන් 360,000 දෙනෙක් සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට ඉදිරිපත් වන බවට සහතික වීම.
- ජාතික පාසල්වල ප්‍රමිතීන්ට සමාන වන පරිදි අංග සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිත පළාත් සහායට පවතින පාසල් 771 ක් සංවර්ධනය කිරීම.
- ප්‍රමාණවත් භූමියක් සහිත මෙම පාසල්වල ශිෂ්‍ය ධාරිතාව 1,500 කින් ඉහළ නැංවීම සඳහා පාසල් වල නව යටිතල පහසුකම් සහිත ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

1 මූලික අධ්‍යාපනය, විශ්වවිද්‍යාල, තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය පුහුණු අධ්‍යාපනය සඳහා 10% ක වාර්ෂික වැඩිවීමක් සමග අමතර රු. බිලියන 200 ක් අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් අයවැයෙන් වෙන් කිරීම.

2 උද්‍යෝග ආහාර වේලක විශදම දරාගත නොහැකි පාසල් සිසුන් සඳහා ප්‍රශස්ත ලෙස දිළිඳුබව අවම කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ සපයන කූපන් පත් ඉදිරිපත් කිරීම මගින් සතියේ දින පහට නොමිලේ ලබාගත හැකි නව බිස්කට් වර්ග 5 ක් හඳුන්වා දීම. මෙම නව බිස්කට් වර්ග වෙළඳපොළ හරහා ද මිලදී ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

තවදුරටත්, දිළිඳු සිසුන් ඉලක්ක කර ගනිමින් පෙර පාසලේ සිට ද්විතීයික අධ්‍යාපනය දක්වා නොමිලේ පෙළ පොත්, පාසල් නිල ඇඳුම් සහ සපත්තු මේස් සැපයීම.

3 පෙර පාසල් ඉදිකිරීම, ප්‍රමිතිකරණය කිරීම සහ වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පුද්ගලික අංශයට අරමුදල් ලබාදීම.

4 පෙර පාසල් ගුරුවරුන් සඳහා ගුරු පුහුණු විධියේ සහ අනෙකුත් ගුරු පුහුණු පහසුකම් ලබාදීම.

5 ජාතික පාසල් වල ප්‍රමිතියට සමාන වන පරිදි අංග සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිතව පළාත් සභා යටතේ පවතින පාසල් 771 ක් සංවර්ධනය කිරීම.

a. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 276 සඳහා එක් කොට්ඨාශයකින් පාසල් 2 ක් බැගින් පාසල් 552 ක්.

b. නගර සභා 41 සඳහා එක් නගර සභාවකින් පාසල් 3 ක් බැගින් පාසල් 123 ක්.

c. මහ නගර සභා 24 සඳහා එක් මහ නගර සභාවකින් පාසල් 4 බැගින් පාසල් 96 ක්.

ශිෂ්‍ය ධාරිතාව 1500 කින් ඉහළ නැංවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් භූමියක් තෝරා නව යටිතල පහසුකම් සහිත ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම. මෙමගින් ඉහත පාසල් 771හි, ශිෂ්‍ය ධාරිතාව 1,500 ක සාමාන්‍යයකින් ඉහළ නංවමින් සමස්ත ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 1,156,500 කට වැඩි වනු ඇත.

මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වර්තමානයේ පළමු ශ්‍රේණියට සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීමේදී පවතින තරඟකාරිත්වය සිසුන් 80,000 සිට 0 දක්වා අඩුවනු ඇත.

6 සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ජනප්‍රිය පාසල් 2 ක ශාඛාවන් තිබෙන බවට සහතික කිරීම. මෙමගින් 6,000 ක ශිෂ්‍ය ධාරිතාවකින් යුක්ත පාසල් 50 ක් අලුතින් ඉදිකර සම්පූර්ණ ශිෂ්‍ය ධාරිතාවය 300,000 දක්වා ඉහළ නැංවීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

7 නිසි ප්‍රමිතියෙන් යුත් ජාත්‍යන්තර පාසල් පිහිටුවීම දිරිමත් කිරීමට 0% ව්‍යාපාරික බද්දක් සහ 0% වැට් බද්දක් පැනවීම මගින් වෘත්තිකයන් පිටපළාත්වල සේවය කිරීමට දිරිගැන්වීම.

වර්තමානයේදී වම වෘත්තිකයන්ගේ දරුවන්ට ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය පාසල් නොමැති කම හේතුවෙන් ඔවුන් පිට පළාත්වල සේවය කිරීමට මැලි වෙති.

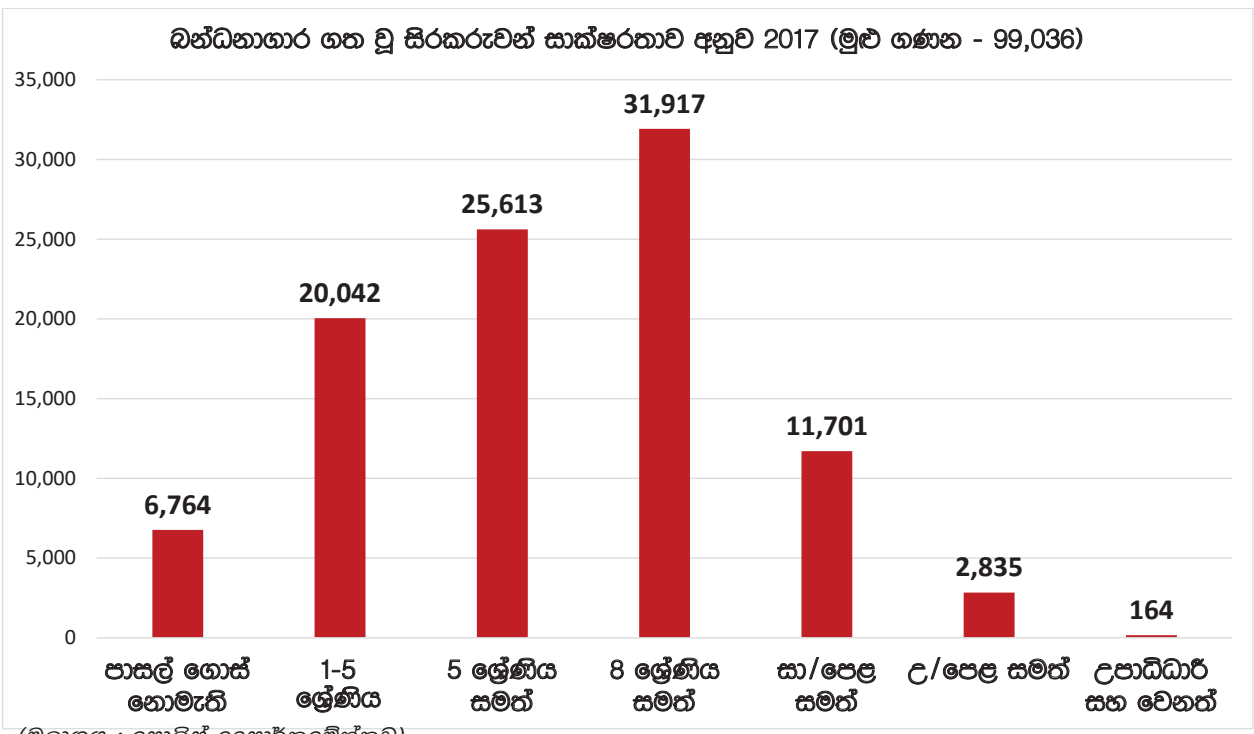
8 0% ක ව්‍යාපාරික බද්දක් සහ 0% ක වැට් බද්දක් ලබාදීම මගින් පුද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල (වෛද්‍ය විද්‍යාල හැර) පිහිටුවීමට දිරිමත් කිරීම. මෙමගින්, වාර්ෂිකව සමස්ත ශිෂ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් 50% ක ප්‍රතිශතයක් උපාධිධාරීන් බවට පත් කළ හැක.

9 සියලු පාසල් විෂයන් සඳහා උපදේශාත්මක විධියේ ඇතුළත් බේටා සඳහා වැය නොවන ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online portal) හඳුන්වා දීම.

10 ශිෂ්‍යයන්ට ජීවන සහ සමාජයීය අන්තර්ක්‍රියා කුසලතා ඉගැන්වීම සඳහා විධියේ හඳුන්වා දීම.

11 උසස් පෙළ සිසුන් සඳහා රැකියා උපදේශන සේවාවන් ලබා දීම.

2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවේ වරද තීන්දු නොවූ සිරකරුවෝ 99,036 ක් වූහ. ඒයින් 6.8% ක් පාසල් ගොස් නැති අතර, 52.9% ක් 5 ශ්‍රේණිය දක්වාද, 85.1% ක් 8 ශ්‍රේණිය දක්වා පමණක් අධ්‍යාපනය ලද අය විය. කෙසේ වෙතත් අ.පො.ස. උසස් පෙළ සහ විසින් ඉහළට අධ්‍යාපනය ලද වරදකරුවන් නොවන සිරකරුවන් සිටියේ 3.1% ක් පමණි.

මේ අනුව, සෑම දරුවෙකුම අවම වශයෙන් උසස් පෙළ දක්වා අධ්‍යාපනය ලබන්නේ නම්, බන්ධනාගාර වලින් අඩක් වසා දැමිය හැකි වේ.

12 ප්‍රශස්ථ ලෙස දිළිඳුබව අවම කිරීමේ වැඩසටහන සහ සමාජ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තුළින් පාසල් නොයන දරුවන් 5,000 geo-tag කර ඔවුන්ට පාසල් යෑමට හැකියාව ලැබෙන සේ පරිදි උපකාරක සේවා (help desk) ආධාරයෙන් පවුලේ ආදායම ඉහළ නංවා පාසල් නොයන දරුවන් 5,000 සිට 0 දක්වා අඩු කිරීම.

13 ප්‍රශස්ථ ලෙස දිළිඳුබව අඩු කිරීමේ වැඩසටහන හා අදාළ අනෙකුත් සමාජ සංවර්ධන වැඩසටහන් හරහා පාසල් හැරයන්නන්ගේ සංඛ්‍යාව 30,000 සිට 0 දක්වා පහත දැමීම.

14 රට පුරා ඇති ජාතික පාසල් 10,194 අතරින් වහාම ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු පාසල් හඳුනා ගැනීම.

15 සිසුන් සහ ගුරුවරුන් අවම සංඛ්‍යාවක් සහිත පාසල් හඳුනාගෙන ඒවා සමීප අධීක්ෂණයකට ලක් කිරීම.

- a. සිසුන් 50 ට අඩු පාසල් ගණන 1,486 කි.
- b. සිසුන් 50-100 අතර පාසල් ගණන 1,560 කි.
- c. ගුරුවරුන් 9 දෙනෙකුට වඩා අඩු පාසල් ගණන 3,133 කි.

16 සියලුම පාසල්වල පිරිසිදු ජලය සහ වැසිකිළි පහසුකම් පවතින බවට සහතික වීම.

17 පෞද්ගලික අධ්‍යාපනය සඳහා 0% වැට් බද්දක් සහ 0% සමාගම් බද්දක් හඳුන්වා දීම.

මෙම බදු ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය ඉදිරි වසර 25 දක්වා පුද්ගලික පාසල් සහ පෞද්ගලික ජාත්‍යන්තර පාසල් ඉදිකිරීම සඳහා ලබාදෙන බවට සහතික වීම.

18 ගාල්ල, පිළියන්දල, හෝමාගම, කඩුවෙල, හිරිටිඹුව සහ මීගමුව නගරවල සිට කොළඹට පිවිසෙන ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ග 6 හි ජනප්‍රිය පාසල්වල ශාඛාවන් විවෘත කිරීම. මෙමගින් මාර්ග තදබදය අඩුවීම සහ පිට පළාත්වල තිබෙන පාසල්වල ප්‍රමිතිය ඉහළ නැංවෙනු ඇත.

19 වෙනත් විෂයක් සඳහා වෙන් කර ඇති කාලයක් තුළ ගණිත විෂයට දුර්වල සිසුන් සඳහා එම විෂය ඉගෙනගැනීමට දෙගුණයක කාලයක් වෙන් කිරීම.

20 6 ශ්‍රේණියේ සිට ඉහළට, විද්‍යාව ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ඉගෙනගැනීමට අවස්ථාව ලබාදීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 21 පුද්ගලික මූල්‍ය කළමනාකරණය සඳහා වාණිජ විෂය තෝරාගැනීමට 10 සහ 11 ශ්‍රේණිවල සිසුන් දිරිමත් කිරීම.
- 22 ඉංග්‍රීසි භාෂාව ශ්‍රී ලංකාවේ සම්බන්ධිත භාෂාව (link language) ලෙස හඳුනා ගැනීම.
උදා- දෙමළ භාෂාව ඉගෙන ගන්නා සිංහල සිසුන් සඳහා එම කාල පරිච්ඡේදයේ ඉංග්‍රීසි භාෂාව ඉගෙන ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම. එසේම සිංහල භාෂාව ඉගෙන ගන්නා දෙමළ සිසුන් සඳහා එම කාල පරිච්ඡේදයේ ඉංග්‍රීසි භාෂාව ඉගෙනගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම.
- 23 1 ශ්‍රේණියේ සිට 13 ශ්‍රේණිය දක්වා සියලුම විෂයන් සඳහා ගුරුවරුන්ට පුහුණු වීඩියෝ සහ ශිෂ්‍යයන්ට අධ්‍යාපනික වීඩියෝ ලබාදීම.
- 24 රැකියා වෙළඳපොළේ නව ප්‍රවණතාවලට ගැළපෙන පරිදි විද්‍යාව, ගණිතය, වාණිජ, ජීව විද්‍යාව සහ ඉංජිනේරු, විෂය ධාරාවන් තෝරාගැනීමට සිසුන් දිරිමත් කිරීම.
- 25 විද්‍යා හා තාක්ෂණික විද්‍යාගාර සහිත පාසල්වල, විද්‍යාගාර පහසුකම් වල ධාරිතාව ඉහළ නැංවීමත් සමඟ 12 සහ 13 ශ්‍රේණි සඳහා සිසුන් බඳවා ගැනීම 210,000 සිට 300,000 දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- 26 දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ පාසල් අධ්‍යාපන පද්ධතියේ ගුණාත්මකභාවය අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ද්වාරයක් (portal) නිර්මාණය කිරීම.
මෙම ද්වාරයට (portal) පාසල් සංඛ්‍යා ලේඛන (පාසල් සංඛ්‍යාව, ගුරුවරුන් සංඛ්‍යාව සහ ග්‍රාමීය හා නාගරික වශයෙන් ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව) සහ කාර්යසාධන පුවරුවක් ද (පාසල් හැරයාමේ අනුපාතය, ප්‍රමිතිගත වැසිකිළි සහිත පාසල්, පානීය ජලය සහිත පාසල් ආදිය) ඇතුළත් වේ.
- 27 රජයේ, පුද්ගලික, ජාත්‍යන්තර, සෛසු පාසල් සහ පෙර පාසල්වල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම සඳහා කමිටුවක් ස්ථාපනය කිරීම.
- 28 තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය අධ්‍යාපන ක්‍රමයට ඒකාබද්ධ කිරීම, පාසල්වල පරිගණක සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම සහ පාසල් වල අන්තර්ජාල පහසුකම් පවතින බවට සහතික කිරීම.
- 29 ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online protal) හරහා තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය සම්බන්ධ ඉගැන්වීමට ආධාරයක් ලබාගත හැකි බවට සහතික වීම.
- 30 තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය ඉගැන්වීමේ ක්‍රම පිළිබඳ උපදේශනාත්මක වීඩියෝ ගුරුවරුන් අතර බෙදා හැරීම.

- 31 ගුරු හිඟයෙන් පීඩා විඳින ග්‍රාමීය පාසල්වල එකවර සජීවී පංති පැවැත්වී සඳහා වීඩියෝ සම්මන්ත්‍රණ (video conferencing) භාවිතා කිරීම.
- 32 ගුරුවරුන් සඳහා ඔවුන්ගේ සුදුසුකම් සහ ගුරු පුරප්පාඩු සහිත පාසල්වල විස්තර ඇතුළත් ඔන්ලයින් අයදුම්පත් පද්ධතියක් (application system) සකස් කිරීම.
- 33 ගුරු පුහුණු සහතික කිරීමේ වැඩසටහනක් දියත් කිරීම.
- 34 සෑම පාසලකම 6 සිට 13 ශ්‍රේණිය දක්වා ඇති ශිෂ්‍ය පුරප්පාඩු, ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online portal) හරහා යාවත්කාලීන කිරීම.
- 35 දිස්ත්‍රික්ක, ජාතික, කලාපීය සහ අන්තර්ජාතික මට්ටමේ මලල ක්‍රීඩා වාර්තා සහිත වෙබ් අඩවියක් නිර්මාණය කිරීම සහ එක් එක් දිස්ත්‍රික්කවල සිසුන්ගේ වත්මන් මලල ක්‍රීඩා දක්ෂතාවල වාර්තා අනුව එම වෙබ් අඩවිය යාවත්කාලීන කිරීම.
- 36 සිසුන්ගේ ක්‍රීඩා පුහුණුව සහ අන්තර්ජාතික මට්ටමට ළඟා වීම සඳහා ඔවුන්ගේ දක්ෂතා වැඩි දියුණු කර ගැනීමට පුහුණු වීඩියෝ ඇතුළත් ඔන්ලයින් ඇකඩමියක් ස්ථාපනය කිරීම.
- 37 දැනට පවතින පාසල් ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගණ සංවර්ධනය කිරීම.
- 38 සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයෙන් පසු පාසල්වල හෝ ඔන්ලයින් ඉගෙනීම (online learning) ආධාරයෙන් අතිරේක ගණිත පංති පැවැත්වීම අනිවාර්ය කිරීම.
- 39 සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයේ දී විෂයන් 6 ක් සමත්, නමුත් ගණිතය අසමත් සිසුන් හට හැවත සාමාන්‍ය පෙළ ගණිත විෂයට පෙනී සිටීම සඳහා අතිරේක ගණිත පංතිවලට සහභාගි වන අතරවාරයේ උසස් පෙළ හැඳුරීමට අවස්ථාව ලබාදීම.
මෙම සිසුන්ගේ සාමාන්‍ය පෙළ ගණිත ප්‍රතිඵලය අනුව සිසුන්ට උසස් පෙළ අවසාන විභාගයට පෙනී සිටීමට හැකි වනු ඇත.
- 40 පාසල් හැරයාමේ අවදානම පුරෝකථනය (predict) කිරීම සඳහා පාසල් මට්ටමේ දත්ත, පැමිණීමේ වාර්තා, කාර්යසාධන වාර්තා සහ හැසිරීම් රටා පිළිබඳ වාර්තා යොදා ගැනීම.
- 41 සතිපතා පාසල් කාලසටහනේ පරිච්ඡේදයක් පාසල් සිසුන්ගේ රසාස්වාදය වැඩිදියුණු කිරීමට චිත්‍ර හා කැටයම්, ක්‍රීඩා, පොත් කියවීම වැනි ශිෂ්‍ය සම්බන්ධතා වැඩසටහන් සඳහා වෙන් කිරීම.
- 42 පාසල හැරයාමේ අවදානම සහිත සිසුන් සඳහා පාසල් වේලාවෙන් පසු ප්‍රධාන විෂයන් සඳහා අමතර පංති පැවැත්වීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 43 පාසල හැරයාමේ අවදානම සහිත සිසුන් හට ශිෂ්‍යාධාර සහ ශිෂ්‍යත්ව සඳහා අරමුදල් වෙන් කිරීම.
- 44 පාසල් පුස්තකාල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.
- 45 නොමිලයේ ප්‍රවේශවිය හැකි විද්‍යුත් පුස්තකාල (E-library) හඳුන්වා දීම.
- 46 ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික පාසල් සඳහා ව්‍යාපෘති පදනම් කරගත් "STREAM" (විද්‍යාව, තාක්ෂණය, කියවීම, ඉංජිනේරු, කලා, ගණිතය) විෂය ධාරාවන් හඳුන්වා දීම.

මෙහිදී ශිෂ්‍යයන් කණ්ඩායම් වශයෙන් ඉගෙනගන්නා අතර ගණිතය, විද්‍යාව, කියවීම සහ ඉංජිනේරු විද්‍යාව සෑම පාඨමකටම සම්බන්ධ කරනු ඇත.
- 47 ආර්තවය හා නිසි ආර්තව සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳව උගන්වන සෞඛ්‍ය පාඨම් විශේෂයෙන්ම තරුණ සිසුවියන්ට අනිවාර්ය කිරීම.
- 48 පහසුවෙන් සනීපාරක්ෂක නිෂ්පාදන ලබා ගැනීමට සහ සනීපාරක්ෂක තුවා බැහැර කිරීමේ ක්‍රමයක් සහිත නිසි වැසිකිළි පහසුකම් සෑම පාසලකම පවතින බවට සහතික වීම.
- 49 ආර්තවය හා සබැඳි සමාජයීය හෙළාදැකීම් අවම කිරීම සඳහා ආර්තව සනීපාරක්ෂක කටයුතු පිළිබඳව ශිෂ්‍යයන්, ගුරුවරුන් සහ දෙමාපියන් දැනුවත් කිරීම.
- 50 සියලුම ගුරුවරුන් මූලික ප්‍රථමාධාර පුහුණුව ලබා ඇති බවට සහතික වීම සහ පාසල් විෂය ධාරාවට ප්‍රථමාධාර පුහුණුව ඇතුළත් කිරීම.
- 51 බාලිකා පාසල් පිහිටුවීම සහ ඒවායේ තත්වය වැඩි දියුණු කිරීම. එයට අමතරව පාසල සිසුවියන්ගේ අධ්‍යාපනය දිරිමත් කිරීම සඳහා ඔවුන්ට ශිෂ්‍යාධාර ලබාදීම.
- 52 භූගෝල විද්‍යාව හා විද්‍යාව විෂය නිර්දේශයේ අනිවාර්ය කොටසක් ලෙස පරිසර හිතකාමීව කසළ අවම කිරීම හා ප්‍රතිචක්‍රීකරණය වැනි මාතෘකා ඇතුළත් පරිසර අධ්‍යාපනයක් හඳුන්වා දීම.
- 53 පිටරට ජීවත් වන ශ්‍රී ලාංකික දරුවන්ට, ඔවුන් ලංකාවට පැමිණි විට දේශීය පාසල්වලට ඇතුළත් වීමට සහ දේශීය විභාග සඳහා පෙනී සිටීමට ඉඩ සලසා දීම.
- 54 සංහිඳියාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමත් ඉතිහාසය සහ සංස්කෘතිය පිළිබඳ දැනුම සහ අවබෝධය වැඩි දියුණු කිරීමත් අරමුණුකර පෙර පාසල්, ප්‍රාථමික පාසල් සහ ද්විතීයික පාසල් සිසුන් හට විෂයමාලා සම්පත් හඳුන්වා දීම.

- 55 සාමාන්‍ය පෙළ දක්වා උගන්වන පාසල් සඳහා විද්‍යාගාර පහසුකම් සැපයීම.
- 56 විද්‍යා විෂය ධාරාව උගන්වන පාසල් ගණන 1,029 සිට 2,029 දක්වා පාසල් 1,000 කින් ඉහළ නැංවීම.
- 57 අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ වත්මන් ප්‍රගතිය අගයීම සඳහා අන්තර්ජාතික ශිෂ්‍ය තක්සේරු (PISA) වැඩසටහනක් භාවිතා කිරීම.
- 58 වසර 15 කට වඩා පැරණි පාසල් බස් රථ සහ වෘත් රථවල හිමිකරුවන්ට බදු රහිත වාහන බලපත්‍ර ලබාදීම.
- 59 සිය පාසලට ළඟා වීම සඳහා ප්‍රධාන පාරට පිවිසීමට කිලෝමීටර 2 කට වඩා වැඩි දුරක් පා ගමනින් යෑමට සිදුවන දුරුවන් සිටින ගම්මානවලට මිනි-බස් රථ 2,000 ක් සැපයීම.
- 60 සාමාන්‍ය පෙළ ප්‍රතිඵල බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින කාලය මාස 2 දක්වා අඩු කිරීම.
 සාමාන්‍ය පෙළ ප්‍රතිඵල බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින සියලුම ශිෂ්‍යයින් සඳහා උසස් පෙළ මාර්ගෝපදේශන පාඨමාලාවන් හඳුන්වා දීම.
 (වත්මන් ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය පෙළ ප්‍රතිඵල ලබාගැනීමට මාස 4 ක කාලයක් බලා සිටීමට සිදු වේ. අතිරේක මාස 2 ක කාලයක් උසස් පෙළ පංති ආරම්භ වන තෙක් නිවසේ කාලය ගත කිරීමට ද දුරුවන්ට සිදු වේ. මේ අනුව සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයන් පසු මාස 6 ක කාලයක් අපතේ යාම සිදු වේ.)
- 61 උසස් පෙළ ප්‍රතිඵල බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින කාලය මාස 2ක් දක්වා අඩු කිරීම.
 (වර්තමානයේ මෙරට උසස් පෙළ ප්‍රතිඵල ලබාගැනීමට මාස 4 ක කාලයක් බලා සිටීමට සිදු වේ.)
- 62 උසස් පෙළ විභාග ප්‍රතිඵල නිකුත් වීමෙන් පසු විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත් වීමට යන කාලය මාස 6 ක් දක්වා අඩු කිරීම. වත්මන් ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්ව විද්‍යාලයට ඇතුළත් වීමට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින කාලය මාස 17 ක් වේ (උසස් පෙළ ප්‍රතිඵල බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින මාස 4 ක කාලය ඇතුළුව).

උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය

මානව ප්‍රාග්ධනයෙන් පොහොසත් රටක්

"රටේ ආර්ථික සමෘද්ධිය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නිවැරදි කුසලතා ගොඩනැංවීමට, නිපුණතා පරතරය සහ දැනුමේ අදාළත්වය සහතික කිරීමට උසස් අධ්‍යාපනය උපකාරී වේ"

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදනය USD 4,000 සිට USD 12,000 දක්වා වැඩි කිරීම සඳහා

	වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාව (අවුරුදු 19-23 අතර සිසුන්ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	2020-2025 සඳහා ඉලක්කය (සිසුන් බඳවා ගැනීම)	ඉලක්කයට ලඟා වීම සඳහා වැඩිවීමේ හෝ අඩුවීමේ වාර ගණන		
රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවලින් උපාධිය ලබන සිසුන් ගණන (2017)	7%	25,200	16.67%	60,000	2.38 වාරයකින් ඉහළ යයි.
දේශීය පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල ගණන (2017)	4.1%	15,000	29.23%	105,228	7.1 වාරයකින් ඉහළ යයි.
විදේශගතව අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන් ගණන	4.1%	15,000	4.1%	15,000	
වෘත්තීය පුහුණුව සම්පූර්ණ කළ සිසුන් ගණන (2017)	22%	79,200	40%	144,000	1.8 වාරයකින් ඉහළ යයි.
ඉම බලකාය සඳහා හුදුදුන් ඉම්කයන්ගේ දායකත්වය (ගෘහසේවිකාවන්, අත්ලදායීකරුවන් සහ මෙහෙකරුවන් ආදී)	62.8%	225,600	10%	36,000	6.28 වාරයකින් පහළ යයි.
වාර්ෂික ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව		360,000		360,000	

- රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවලින් බිහිවන උපාධිධාරීන් සංඛ්‍යාව 25,200 සිට 60,000 දක්වා ඉහළ නැංවීම සහ දේශීය පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාලවලින් බිහිවන උපාධිධාරීන් සංඛ්‍යාව 15,000 සිට 105,228 දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- පාසල් අධ්‍යාපනය හමාර කරන 360,000 ක් වූ වාර්ෂික ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවෙන්, විශ්ව විද්‍යාල උපාධි හැදෑරීමේ අවස්ථාව 180,000 දක්වා වැඩි කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 1 රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවල සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීමේ ධාරිතාවය 30,000 සිට 60,000 දක්වා වැඩි කිරීම.
- 2 අඩු ලකුණු ලබාගන්නා ක්ෂේත්‍ර තව දුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම මගින් දැනට පවතින විශ්ව විද්‍යාලවල ශ්‍රේණිය ඉහළ නැංවීම.

"The Times Higher Education World University Rankings" මිණුම් ලකුණක් බවට පත් කරගනිමින්,
 - a. ඉගැන්වීම් සහ ඉගෙනුම් පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීම.
 - b. සරසවි ක්ෂේත්‍රයේ ආදායම වැඩි දියුණු කිරීම.
 - c. ජාත්‍යන්තර සිසුන් සංඛ්‍යාව සහ කාර්ය මණ්ඩලයේ ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම.
 - d. ජර්නල් ප්‍රකාශනය සහ උපුටනය සිදුකරන වාර ගණන වැඩි කිරීම.
- 3 සියලු උපාධි පාඨමාලා සඳහා රැකියා අවස්ථා තහවුරු කිරීමක් ලබා දිය යුතුය. රැකියා වෙළඳපළ තුළ ඉල්ලුමක් නොමැති සියලු රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාල උපාධි පාඨමාලා ඉවත් කළ යුතුය.
- 4 වෙළඳපළ ඉල්ලුම සහ අනාගත රැකියා නියුක්තික අවස්ථාවලට සරිලන පරිදි රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවල පාඨමාලා සමාලෝචනය කිරීම.
- 5 රජයේ වෛද්‍ය විද්‍යාලවල ධාරිතාවය වෛද්‍ය සිසුන් 1,300 සිට 2,000 දක්වා වැඩි කිරීම සහ දන්න වෛද්‍ය සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීම් වැඩි කිරීම. ජෛද්ගලික වෛද්‍ය විශ්ව විද්‍යාල තහනම් කිරීම.
- 6 රාජ්‍ය සහ අර්ධ රාජ්‍ය සරසවි විසින් ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online portal) හරහා දේශන පහසුකම් සැපයීම.
- 7 ඇතුළත් වන සිසුන් සඳහා ආණ්ඩුව විසින් ණය සහන සැපයීම සහ ඉහළ සාමාර්ථයන් ලබා ගන්නා සිසුන් සඳහා ශිෂ්‍යාධාර ලබාදීම.
- 8 විදේශිකයන්ට උසස් අධ්‍යාපනය හැඳුරීමට අවශ්‍ය සිසුන්ට රජයේ විශ්ව විද්‍යාල විසින් IELTS වැනි භාෂා ප්‍රවීණතා විභාග සඳහා පහසුකම් සැපයීම.
- 9 රජයේ විශ්ව විද්‍යාල පුස්තකාලවල දැනට තිබෙන පොත්පත් E-Library ක්‍රමයට නවීකරණය කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

මෙහිදී රජය විසින් ජාත්‍යන්තර විද්‍යුත් පොත් (E-books) මිලදී ගෙන E-Library හරහා ඒවා සිසුන්ට නොමිලේ පරිශීලනය කිරීමට අවස්ථාව ලබාදිය යුතුය.

10 රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවල සියලු විද්‍යාගාර, නවීනතම මෙවලම්-උපකරණ සමග තත්වයෙන් උසස් කළ යුතුය.

11 අන්තර්ජාලය හරහා වෙන් කරවාගැනීමේ පද්ධතියක් මගින් රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවල විද්‍යාගාර සෙසු බාහිර පාර්ශවයන්ගේ පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ද විවෘත කළ යුතුය.

12 නිසි සහිපාරක්ෂක පහසුකම් සහිතව රජයේ සරසවිවල සියලු නේවාසිකාගාර ප්‍රමිතියෙන් උසස් කළ යුතුය.

13 සියලු රජයේ සරසවි ආපනශාලා / භෝජනාගාර ප්‍රමිතිගත සෞඛ්‍යාරක්ෂිත මාර්ගෝපදේශනයන්ට අනුගත විය යුතුය.

14 රජයේ සරසවිවල සියලු ආකාරයේ නවක වධ තහනම් කළ යුතුය.

(2016 සිට 2018 ජූලි දක්වා කාලය තුළ නවක වධය හේතු කොටගෙන රජයේ සරසවිවලින් සිසුන් 1,980 දෙනෙක් ඉවත්ව ගොස් ඇත.)

15 උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා 0% සමාගම් බද්දක් සහ 0% වැට් බද්දක් පැනවීම.

වෛද්‍ය විද්‍යාල නොවන පුද්ගලික සරසවි සහ පුද්ගලික ජාත්‍යන්තර සරසවි ඉදිකිරීමට උපකාර වනු පිණිස ඉදිරි වසර 25 ක් සඳහා බලපැවැත්වෙන ලෙස මෙම බදු ප්‍රතිශතයන් පැනවිය යුතුය.

16 බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළේ සිට කිලෝමීටර 30 ක අරිය වපසරියක් තුළ අන්තර්ජාතික ශ්‍රේණිගත කිරීම් සහිත සරසවි 5 ක් ඉදිකිරීම සඳහා රජය විසින් පහසු ණය ලබාදීම.

අන්තර්ජාතික සිසුන් 50,000 ක ඉලක්කයකින් යුතුව අධ්‍යාපනික සංචාරක කර්මාන්තය දිරිමත් කිරීම.

17 දිස්ත්‍රික් සන්නාමගත කිරීමේ මුලපිරීම් යටතේ සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පුද්ගලික විශ්ව විද්‍යාලයක් හෝ අර්ධ රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලයක් පිහිටුවීම සඳහා දිරි දීම.

18 වසරකට සිසුන් 105,228 ක ඉලක්කයක් සමග උසස් පෙළ සමත් සෑම සිසුවෙකු හටම පුද්ගලික විශ්ව විද්‍යාලවල අධ්‍යාපනය හැදෑරීම සඳහා රු. මිලියන 1.2 ක පොලී රහිත අධ්‍යාපන ණයක් හඳුන්වා දීම.

- 19 STEM ආකාරයේ නව අංශ පිහිටුවීම සහ විදේශීය විශ්ව විද්‍යාල සමග එක්වෙමින් අංශ අතර හවුල්කාරීත්වයන් ඇති කිරීම.
- 20 විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරුන්ගේ පර්යේෂණවල ප්‍රකාශන වේගය වැඩි කර ගැනීම සඳහා ඔවුන් විසින් විලිඳුකරන පර්යේෂණ පත්‍රිකා ගණන සහ ඒවායේ ගුණාත්මකභාවය මත පදනම්ව ඔවුන්ගේ වැටුපට අමතරව දිරි දීමනාවක් ලබා දීම.
- 21 විදෙස් සරසවි සමග හවුල්කාරීත්වයන් ස්ථාපිත කර ගැනීම සහ ශිෂ්‍ය හුවමාරුව, දේශකවරුන් හුවමාරුව, පර්යේෂණ සහ විශේෂඥ දැනුම හුවමාරුව.
- 22 පුද්ගලික සහ රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලවල උපාධි සහ පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා සඳහා අන්තර්ජාතික සිසුන් බඳවා ගැනීම වැඩි කිරීම.
- 23 සියලු පාඨක ග්‍රන්ථ ඩවුල් ක්‍රමයට පරිවර්තනය කිරීම සහ නොමිලේ ශ්‍රවණාධාර හා දෘෂ්‍යාධාර ලබාදීම.
- 24 රටේ සියලුම පුරවැසියන්ට සිය මව් බසට අමතරව සිංහල/ඉංග්‍රීසි/දමිල භාෂාවන් ඉගෙනීම සඳහා ඔන්ලයින් ඉගෙනුම් පහසුකම් සැපයීම.
- 25 සෑම සරසවියකටම වෘත්තීය උපදේශන මගපෙන්වීම් සැපයීම.
- 26 උපදෙස් සහ දිරිගැන්වීම් මගින් තාක්ෂණික/විද්‍යා සිසුන් හට ව්‍යවසායකයන් බවට පත් වීමට දිරිගැන්වීම.
- 27 සිසුන්ට සිය අධ්‍යාපනික සුදුසුකම් මත පදනම්ව අදාළ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රවල සීමාවාසික පුහුණුවීම් සඳහා සම්බන්ධීකරණයෙන් සහය වීම.
- 28 සෑම සරසවියකම මානසික සෞඛ්‍ය උපදේශන පහසුකම් සැපයීම.
- 29 පෞරුෂය සංවර්ධනය පිළිබඳ අන්තර්ජාල ද්වාරයක් (Online Portal) පාසල් සහ සරසවි සිසුන් සඳහා ස්ථාපනය කිරීම.

තාක්ෂණික, වෘත්තීය අධ්‍යාපන සහ වෘත්තීය පුහුණු අමාත්‍යාංශය (TVET)

මානව ප්‍රාග්ධනයෙන් පොහොසත් රටක්

“එලදායි රැකියාවන් සඳහා වන අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව, රටක ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධනය උදෙසා අත්‍යවශ්‍ය වේ. එලදායිතාව වැඩි දියුණු කිරීමට සහ දරිද්‍රතාවය අවම කිරීම පිණිස තාක්ෂණික, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව (TVET) අත්‍යවශ්‍ය වේ”

ධම්මික සෙරේරා

ඉලක්ක

ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදනය USD 4,000 සිට USD 12,000 දක්වා වැඩි කිරීම සඳහා

	වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාව (අවුරුදු 19-23 අතර සිසුන්ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	2020-2025 සඳහා ඉලක්කය (සිසුන් බඳවා ගැනීම)	ඉලක්කයට ලඟා වීම සඳහා වැඩිවීමේ හෝ අඩුවීමේ වාර ගණන		
රජයේ විශ්ව විද්‍යාලවලින් උපාධිය ලබන සිසුන් ගණන (2017)	7%	25,200	16.67%	60,000	2.38 වාරයකින් ඉහළ යයි.
දේශීය පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල ගණන (2017)	4.1%	15,000	29.23%	105,228	7.1 වාරයකින් ඉහළ යයි.
විදේශගතව අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන් ගණන	4.1%	15,000	4.1%	15,000	
වෘත්තීය පුහුණුව සම්පූර්ණ කළ සිසුන් ගණන (2017)	22%	79,200	40%	144,000	1.8 වාරයකින් ඉහළ යයි.
ශ්‍රම බලකාය සඳහා හුදුහුණු ශ්‍රමිකයන්ගේ දායකත්වය (ගෘහසේවිකාවන්, අත්දැව්කරුවන් සහ මෙහෙකරුන් ආදී)	62.8%	225,600	10%	36,000	6.28 වාරයකින් පහළ යයි.
වාර්ෂික ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව		360,000		360,000	

- වාර්ෂිකව පාසල් අධ්‍යාපනය හමාර කරන 360,000 ක් වූ සිසුන් අතරින් 40% කට ප්‍රතිඵලදායක වන සේ TVET සහතිකපත්‍ර ලාභීන් සංඛ්‍යාව 79,200 සිට 144,000 දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- ශ්‍රම බලකායේ හුදුහුණු ශ්‍රම දායකත්වය, පුහුණු ශ්‍රමය බවට පත් කිරීම සඳහා වත්මන් සමස්ත ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවෙන් 62.8% වන හුදුහුණු ශ්‍රමිකයන් 225,600 සිට 36,000 දක්වා, වනම් 10% දක්වා අඩු කිරීම.
- සිසුන්ට සහ වැඩිහිටියන්ට වෘත්තීයත්වයට අදාළ කුසලතා, දැනුම සහ අගයන් අත්කර ගැනීම පිණිසත් යාවතී අධ්‍යාපනයක් පිණිසත් අවස්ථාවන් නිර්මාණය කරදීම.

- පුහුණු ප්‍රමිතීන්, කුසලතා පුහුණු සහ සහතිකගත කිරීමේ ක්‍රමවේද සංවර්ධනය කිරීම සහ අඛණ්ඩව ඒවා යාවත්කාලීන කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 1 TVET ආකර්ෂණීය ඉගෙනුම් තේරීමක් බවට පත්කිරීම පිණිස ඒ වෙනුවෙන්ම වූ සන්නාම මාර්ගෝපදේශනයක් නිර්මාණය කිරීම.
- 2 ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තිකයන්ට විෂයමාලාව සංවර්ධනය කිරීම සඳහා නායකත්වය ගැනීමට ඉඩ සලසාදෙමින්, උපාධිධාරී සහ විදේශීය සේවා නියුක්තිය ඉහළ නැංවීම සඳහා වැඩසටහන්වල ගුණාත්මකභාවය උසස් කිරීම.
- 3 නව පෞද්ගලික TVET ආයතන පිහිටුවීම දිරිමත් කිරීමට 0% ක සමාගම් බද්දක් සහ 0% ක වැට් බද්දක් පනවා, මෙය ඉදිරි වසර 25 සඳහා සහතික කිරීම.
- 4 ඉන්දියාව, ජර්මනිය සහ මැලේසියාව යන රටවල පවතින TVET පාඨමාලා අධ්‍යයනය කර, රැකියා වෙළඳපොළේ ඇති ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි නව පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.
- 5 සියලුම NVQ සහතික පත්‍ර මට්ටම් සඳහා සුදුසුකම් ලත් දේශකවරුන්ගෙන් සමන්විත වූ අංගසම්පූර්ණ TVET මධ්‍යස්ථානයක් සෑම දිස්ත්‍රික්කයක් තුළම පිහිටුවීම. මෙහි ඉලක්කය වන්නේ TVET සහතික පත්‍ර ධාරීන්ගේ ප්‍රමාණය 79,200 සිට 144,000 දක්වා ඉහළ නැංවීමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාර්ෂිකව පාසල් අධ්‍යාපනය හමාර කරන සිසුන් 360,000 අතරින් 40% TVET සහතික පත්‍ර ලාභීන් වනු ඇත.
- 6 දැනට පවත්නා තාක්ෂණික අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන, ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ තාක්ෂණික අධ්‍යාපන ආයතනවල සහයෝගයෙන් වැඩි දියුණු කිරීම.
- 7 TVET විෂයමාලාව තුළ පැය 4, පැය 6, පැය 12, පැය 20, එක්දින, එක් සති සහ එක් මාසික කෙටි පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.
- 8 රැකියා වෙළඳපොළ ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි සැපයුම් ධාරා අංශ සඳහා අතිරේක TVET පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.
- 9 කාන්තාවන් සඳහා නව TVET පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.
 - a. කළමනාකරණය, පරිගණක ක්‍රියාකරු, ක්‍රමලේඛන සහායක, සංචාරක සහායක වැනි පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- b. ඊට අමතරව, කේශලංකරණ, ෆෝන්ට්, නිය අලංකරණ සහ ඇඳුම් මැසිම් ක්ෂේත්‍රයන්හි කෙටි පාඨමාලා (සති 1- සති 2) හඳුන්වා දීම.
- 10 TVET උපදේශකවරුන්ගේ කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීමට උපදේශකවරුන් පුහුණුකිරීමේ (Train the trainer) පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.
- 11 සියලු පුරවැසියන් සඳහා ඔන්ලයින් භාෂා පාඨමාලා නොමිලේ ලබාදීම.
- 12 සිසුන්ට සිය වර්තමාන කුසලතා මට්ටම් තක්සේරු කර ගැනීමට සහ වැඩිදියුණු කර ගත යුතු කුසලතා මට්ටම් හඳුනා ගැනීම සඳහා ඔන්ලයින් කුසලතා තක්සේරුකරණ ද්වාරයක් (Online skill assesment portal) හඳුන්වා දීම.
- 13 රැකියා විරහිත පුරවැසියන් geo-tag කර ඔවුන්ගේ කුසලතාවලට ගැළපෙන රැකියාවලට ඔවුන්ව යොමු කිරීම සඳහා රැකියා බැංකුවක් ක්‍රියාවට නැංවීම. මෙමඟින් රැකියාවක් හිමිවීම දක්වාම නව සිසුන්වද අධීක්ෂණය කෙරෙනු ඇත.
- 14 දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් රැකියා උත්පාදනය කිරීම සඳහා විශේෂිත වූ සැලැස්මක් ව්‍යාප්ත කිරීම.
- a. සංචාරක කර්මාන්තය ආශ්‍රිත රැකියා වන, සංචාරක මාර්ගෝපදේශක, සිල්ලර අලෙවි සැල්, සංචාරක නිවාස නවාතැන්, බාටෙන්ඩර්වරුන්, හෝෂනාගාර සහායකවරුන් සහ පිළිගැනීමේ නිලධාරී යනාදිය.
- b. ඔන්ලයින් සත්කාරක කළමනාකරණ පාඨමාලා හරහා හෝටල් ක්ෂේත්‍රයේ රැකියා උත්පාදනය.
- c. සංචාරක නිවාස නවාතැන් පවත්වාගෙන යාම සඳහා පුහුණු වීඩියෝ ලබා දීම.
- d. හෙද පුහුණු පාඨමාලා.
- e. අත්යන්ත්‍ර මඟින් නිෂ්පාදනය කරන රෙදිපිළි, සාම්ප්‍රදායික අත්කම් සහ හස්ත කර්මාන්තය යනාදිය සම්බන්ධ පාඨමාලා සඳහා අරමුදල් සැපයීම.
- 15 TVET සිසුන් සඳහා විශේෂයෙන් වෙන් වූ වෙබ් අඩවියක් දියත් කිරීම.
- a. ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති තාක්ෂණික විද්‍යාල.
- b. ප්‍රදේශය මත පදනම්ව ලබාගත හැකි පාඨමාලා.
- c. වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය.
- d. ප්‍රදේශයේ පවතින රැකියා.
- e. වීඩියෝ පාදක කරගත් TVET පාඨමාලා අධ්‍යාපනය.

f. විධියේ පාදක කරගත් පෞරුෂ වර්ධන සහ කුසලතා සංවර්ධනයට අවශ්‍ය උපදෙස් ඇතුළත් කිරීම.

16 හෙද පුහුණු පාසල්වලට බඳවා ගන්නා සිසුන් සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීම.

සමාජ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය

සතුවෙන් පොහොසත් රටක්

“ප්‍රධාන වශයෙන් අධ්‍යාපනය, කුසලතා සංවර්ධනය, ආදායම් උත්පාදනය, රැකියා නිර්මාණය කිරීම සහ සමාජ ආරක්ෂණ පද්ධතීන් වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමුකරමින් මූලික අවශ්‍යතා වෙත ප්‍රවේශය ලබාදීම මුඛ්‍ය පරමාර්ථය කරගත්, සැබෑ ලෙස දුප්පත්කම දුරලීමේ ශ්‍රී ලංකාවේ උත්සාහය”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- දිළිඳුබව නැති කිරීම.
- සාහිත්‍ය නැති කිරීම.
- ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවී සමානාත්මතාවය.
- ශිෂ්ට සම්පන්න රැකියා සහ ආර්ථික වර්ධනය.
- විෂමතාවන් අවම කිරීම.

සුබසාධන ගෙවීම් සහ සහනාධාර - Social transfers

දිළිඳුබව තුළ ජීවත් වන්නන් සහ දිළිඳු බවට ඇද වැටීමේ අවදානමෙන් ජීවත් වන්නන් සඳහා සුබසාධන ගෙවීම් සහ සහනාධාර (Social transfers).

සුබසාධන ගෙවීම් සහ සහනාධාර (Social transfers) සඳහා ප්‍රතිලාභීන් විසින් දායක විය යුතු නොවේ. එනම් ප්‍රතිලාභීන් විසින් වාරික හෝ විශේෂ බදු ගෙවිය යුතු නොවේ. දිළිඳු බව තුළ ජීවත් වන්නන් සහ දිළිඳු බවට ඇද වැටීමේ අවදානමක් ඇති පුද්ගලයන් වෙත මහජනතාව හෝ සිවිල් ප්‍රජාව විසින් සම්පාදනය කරන සමාජ ආධාර මෙමගින් සැපයෙනු ඇත. උදා: දායක නොවන විශ්‍රාම වැටුප්, ළමා ප්‍රතිලාභ, පාසල් ආහාර, විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති පුද්ගලයන් සඳහා දීමනා සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහනාධාර.

අංකය	විස්තරය	2014	2015	2016	2017	2018
		(රු. මිලියන)	(රු. මිලියන)	(රු. මිලියන)	(රු. මිලියන)	(රු. මිලියන)
1.	සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ	34,805	31,703	38,028	38,596	43,440
1.1	ඖෂධ	34,805	31,703	38,028	38,596	43,440
2.	රැකවරණය සහ උනන්දු ඇති පුද්ගලයින් බල ගැන්වීම.	18,314	49,189	51,612	50,862	51,319
2.1	සමෘද්ධි	15,042	39,994	40,704	39,707	39,239
2.2	ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව (පවුල් මිලියන)	1.5	1.4	1.4	1.4	1.4
2.3	වයස්ගත පුද්ගලයන් සඳහා සහාය (අවුරුදු 70ට වැඩි)	2,655	8,039	9,060	9,008	9,590
2.4	විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති (differently abled) සිසුන් සඳහා දීමනාව	138	220	247	195	31

2.5	විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති පුද්ගලයන් සඳහා	479	936	1,114	1,083	1,141
2.6	චතුරඥ රෝගීන් සඳහා මූල්‍යාධාර	-	-	487	869	1,318
3.	රජයේ ආරක්ෂක හමුදා සවිබල ගැන්වීම	18,290	23,433	26,772	27,808	45,901
3.1	රණවිරුවන්ගේ තුන්වන දරුවා සඳහා දීමනාව	46	-	-	-	-
3.2	රණවිරුවන්ගේ මරණ සහ ආබාධිතවීම සඳහා ලබාදෙන වන්දි	18,244	23,433	26,772	27,808	45,901
4.	කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය	32,086	57,051	28,013	30,361	26,879
4.1	පොහොර සහනාධාර	31,858	49,571	27,771	30,361	26,879
4.2	වී මිලදී ගැනීම (වී මිල ස්ථාවර කිරීමට)	228	7,480	242	-	-
5.	වාණිජ බෝග සංවර්ධනය	1,873	11,029	2,391	2,136	2,317
	බෝග සහනාධාර					
5.1	තේ	331	7,292	549	445	615
5.2	රබර්	763	2,871	713	703	542
5.3	පොල්	485	471	709	598	653
5.4	කපු	40	35	40	54	67
5.5	සුළු අපනයන (කුරුඳු, කොකෝවා, කෝපි, ගම්මිරිස්)	254	360	380	336	440
6.	පාසල් සිසුන් සහ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්	14,903	17,984	22,817	24,923	20,255
6.1	පාසල් නිල ඇඳුම්	3,574	2,261	2,157	2,479	1,073
6.2	වාර ප්‍රවේශපත්‍ර	1,695	1,800	1,998	4,923	5,000
6.3	පාසල් සහ දහම් පාසල් පෙළ පොත්	2,773	3,979	5,599	4,476	4,318
6.4	5 ශ්‍රේණි ශිෂ්‍යාධාර, මහපොළ සහ ශිෂ්‍යාධාර	852	1,390	1,914	1,344	2,136
6.5	පෝෂණ වැඩසටහන්	3,725	3,938	3,916	4,434	-
6.6	ලමුන් සහ ගර්භනී මවුවරුන් සඳහා ත්‍රිපෝෂ ලබාදීම	1,787	1,956	1,351	1,692	1,982
6.7	ගර්භනී මවුවරුන් සඳහා පෝෂණ මල්ල ලබාදීම	279	2,422	5,746	5,408	5,490
6.8	පෙර පාසල් සිසුන් සහ පාසල් සිසුන් සඳහා නැවුම් කිරි ලබාදීම	197	189	106	167	256

6.9	පෝෂණ මට්ටම සහ ප්‍රමාණ සවිස්	21	49	30	-	-
7.	හදිසි ආපදා සහන	549	389	243	5,854	5,279
7.1	ගංවතුර හියො සහනාධාර	521	271	132	5,854	5,279
7.2	පිසු ආහාර සහ වියළි ආහාර සලක	28	118	111	-	-
8.	ආගමික ස්ථාන සඳහා සහාය ලබාදීම	50	50	-	-	-
8.1	ආගමික ස්ථාන සඳහා ජලය ලබාදීම	50	50	-	-	-
9.	රාජ්‍ය ව්‍යවසායනික අලාභ	33,122	32,663	97,486	(35,777)	(131,436)
9.1	බණිජ තෙල් (ලංකා බණිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව)	-	19,468	69,620	3,504	(104,037)
9.2	භූමිතෙල්	-	-	-	-	-
9.3	විදුලිය (ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය)	15,737	-	14,499	(49,231)	(29,000)
9.4	ජලය	-	252	2,977	738	(568)
9.5	දුම්බරිය	11,034	7,714	6,773	7,595	-
9.6	ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය	6,351	5,229	3,617	1,617	2,169
10.	ප්‍රවාහන පහසුකම්	5,046	5,275	5,288	5,321	5,223
10.1	ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ ප්‍රවාහන පහසුකම් - ලාභ නොලබන ගමන් මාර්ග	4,770	4,975	4,999	5,000	5,004
10.2	සන්නද්ධ හමුදාවන්ට ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම	276	300	289	321	219
11.	පොදු පහසුකම්	-	-	-	-	-
11.1	වීථි ලාම්පු	-	-	-	-	-
	එකතුව (රාජ්‍ය ව්‍යවසායනික අලාභ හැර)	125,916	196,103	175,164	185,861	200,613
	සමස්ත සමාජ සම්පන්න					106,049

(මූලාශ්‍රය: මුදල් අමාත්‍යාංශය)

යුරෝපීය සංගමයේ අර්ථ නිරූපණයට අනුව වත්මන් ශ්‍රී ලංකාවේ සුභසාධන ගෙවීම් සහ සහනාධාරවල සමස්ත වටිනාකම රු. බිලියන 106 කි. එබැවින්, දිළිඳු බවේ සැබෑ ලෙස අවම වීමක් නොමැති අතර එය දිළිඳු පවුල් සංඛ්‍යාව ඉහළ යාමේ පසුබිම තුළ, ඔවුන්ගේ පැවැත්ම සඳහා ආධාරයක් පමණක් වේ.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

1 සුභසාධන ගෙවීම් සහ සහනාධාර සඳහා 10% ක වාර්ෂික වැඩිවීමක් සමඟ අයවැයෙන් අතිරේක රුපියල් බිලියන 100 ක් වෙන් කිරීම.

වර්තමාන සමෘද්ධි සහන සේවාව යටතේ පවුල් මිලියන 1.5 ක් සිටිති. වර්තමාන සමෘද්ධි සහන සේවාව යටතේ ප්‍රමාණවත් ජීවන තත්වයක් පවත්වාගෙන යා නොහැකි සියලුම පවුල් සඳහා "සමෘද්ධි 2" ආරම්භ කරනු ලබන අතර, දර්ශනවශයෙන් මිදීමට ඔවුන්ට සහාය වීම සඳහා නිශ්චිතවම දිළිඳුබව අවම කිරීමේ වැඩසටහන හරහා අධ්‍යාපනය ලබා දීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.

2 සමෘද්ධි දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල දෙවන අදියර වශයෙන් නිශ්චිතවම දිළිඳු බව අවම කිරීමේ වැඩසටහන හරහා දිළිඳු බව සම්පූර්ණයෙන්ම තුරන් කිරීම.

a. දිළිඳු බව අවම කිරීමට ඉවහල් වන දර්ශක 50 ක් හඳුනා ගැනීම.

උදා: ස්ථාවර ආදායම, සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා ප්‍රවේශය, පෝෂණය, ආරක්ෂිත නිවාස, සාක්ෂරතාවය වැනි.

b. දැගී බවේ රේඛාවට පහළින් සිටින මිනිසුන් Geo-tag කිරීම සහ ඔවුන්ට ප්‍රශස්ත දිළිඳු බවින් මිදීම සඳහා සහාය ලබා දීම.

c. අන්ධතාවය, බිහිරි බව, වාලක අපහසුතා, දුර්වල මානසික සෞඛ්‍යයෙන් යුක්ත සහ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුරවැසියන් geo-tag කර ඔවුන්ට අත්‍යවශ්‍ය වන තාක්ෂණික සහාය ලබාදීම.

d. සියදිවි නසාගැනීමට තැත්කර දිවි ගැලවුණු අය (Suicide survivors) geo-tag කර සියදිවි නසාගැනීමට පාදක හේතුව සහිතව ඔවුන්ගේ විස්තර ගොනු පවත්වාගෙන යෑම. සියදිවි නසාගැනීමේ ප්‍රතිශතය 50% කින් අඩු කිරීම සඳහා, සියදිවි නසා ගැනීමට ප්‍රධාන හේතු සහ ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීම. සියදිවි නසාගැනීමේ මානසිකත්වයකින් පෙළෙන අය වෙනුවෙන්ම දුරකථන මාර්ගික උපදේශන සේවාවක් ස්ථාපිත කරමින්, එහිදී අදාළ උපදේශනය ලබාදීම වෙනුවෙන් සියදිවි නසාගැනීම තැත් කර ඉන් ගැලවී ගත් අය යෙදවිය යුතුය. එමගින් උපදේශනයක් බලාපොරොත්තුවෙන් අමතන්නාගේ හැඟීම් වඩාත් අවබෝධයෙන් යුක්තව කළමනාකරණය කළ හැකි වේ.

e. වකුගඩු රෝගීන් Geo-tag කර, නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය (chronic kidney disease - CKD) බලපෑ ප්‍රදේශ හඳුනා ගෙන නිසි ජල පිරිපහදු ක්‍රම සහිත ගැඹුරු

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

ලිං ස්ථාපිත කිරීම. මේ වන විටත් ඉහත කී ජල පිරිපහදු ක්‍රම ගම්මාන කිහිපයකට සපයා තිබේ.

උදා:- හේලිස් සමාගමේ “සද්දියවර” ව්‍යාපෘතිය

පොහොර භාවිතය 20% කින් අඩු කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලට පාංශු සෞඛ්‍ය කාඩ්පත් (soil health cards) හඳුන්වා දීම.

- f. ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ෂයකට පිළිකා රෝගීන් 23,000 ක් හඳුනා ගැනෙන හෙයින් පිළිකා රෝගීන් Geo-tag කිරීම සහ ඔවුන්ට අවශ්‍ය චිත්තවේග පාලනය හා මානසික සෞඛ්‍ය උපදෙස් ලබාදීමට සුදුසුකම් සහිත විශ්‍රාමලත් වෛද්‍යවරුන් යෙදවීම.
- g. විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත (differently abled) පුද්ගලයින් පිළිබඳ දත්ත ගබඩාවක් පවත්වාගෙන යාම සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රගති අධීක්ෂණයට, උපදෙස් ලබා දීමට සහ සහයෝගය දැක්වීමට වෘත්තීමය සුදුස්සන් යොදා ගැනීම.
- h. ළමා ආරක්ෂණ පහසුකම් ලබා දීම.
 - i. ළදරුවන් හිතාමතා නොතකා හැරීමේ සහ ළදරුවන් අතහැර යාමේ සිදුවීම් අවම කිරීම සඳහා, විධිමත් මව්වරුන්ට තම අනන්‍යතාව හෙළි නොකර සිය ළදරුවන් දමා යා හැකි ආරක්ෂිත ස්ථාන (baby hatches) හඳුන්වා දීම.
 - ii. ළමා අපචාර හඬු ඇසීම සඳහාම වෙන් වූ වේගවත් අධිකරණ (fast-track courts) හඳුන්වා දීම.

3 කාන්තාවගේ ආරක්ෂාව

- a. කාන්තා උපකාර ඇමතුම් සේවාවක් ස්ථාපනය කිරීම.

පුහුණුව ලත් දුරකථන උපකාරකවරයෙකු අමතා සහාය ලබා ගැනීම. උපකාරක සේවාව කාන්තාවන් විසින් කාන්තාවන් සඳහා පවත්වා ගෙන යනු ලබන අතර අමතන්නන්ගේ විවිධ ගැටළු සඳහා සහය ලබා දීමට සහ සානුකම්පාව, සහයෝගය, තොරතුරු සහ දිරි ගන්වීම් සැලසීමට හැකි වේ. උපදේශකයෙක් හෝ නීතිඥයෙක් ඇමතීම සඳහාද මෙමඟින් වේලාව වෙන් කර ගත හැක.

- b. අතවරයන්ට ගොදුරු වූවන්ට ඔවුන් ලක්වූ කම්පනයට මුහුණ දීම සඳහා සහ ඔවුන් ගතයුතු මිලඟ පියවර පිළිබඳව තීරණ ගැනීම පිණිස අත්‍යවශ්‍ය සේවා සහය සැලසීමට ලිංගික අතවරයන්ට ලක්වූවන් සඳහා වන සත්කාර මධ්‍යස්ථානයක් (Sexual Assault Care Centre-SACC) පිහිටුවීම.

- i. පැමිණි හමුවීමට හැකි මධ්‍යස්ථාන වලදී කලින් වේලාවක් වෙන් කර ගැනීමකින් තොරව පැමිණි විගස පරිශ්‍රයේ රැඳී සිටින සමාජ සේවකයෙකුගේ උපදේශන සේවා ලබා ගත හැකිය.
 - ii. **උපකාරක සේවා සහය** - දුරකථනය මාර්ගයෙන් පුහුණුව ලත් ස්වේච්ඡා සේවකයකු සහය ලබා ගැනීම. වැඩි දුර සහය ලබා ගැනීමට සමාජ සේවකයෙක් හෝ උපදේශකයෙක් හමු වීම සඳහාද වේලාව වෙන් කර ගත හැක.
 - iii. **මිතුරු සේවාව (Befriender service)** - මෙම සේවාව තුළින් පුහුණුව ලත් මිතුරන් (Befrienders) ඔබ සමඟ පොලිස් ස්ථානයට, රෝහලට හෝ උසාවියට පැමිණි සිද්ධිය පිළිබඳ පැමිණිලි කිරීමට හෝ ලිංගික අතවර හඬුව පිළිබඳව සොයා බැලීම, විවිධ නෛතික හා වෛද්‍ය ක්‍රියාදාමයන්හිදී තොරතුරු සහ මානසික සහාය ලබාදීම. දුරකථන හෝ විද්‍යුත් තැපෑල (e-mail) හරහා මිතුරෙක් සමඟ සම්බන්ධ විය හැක.
 - iv. **උපදේශන සේවා සහ නඩු කළමනාකරණය** - ලිංගික අතවරයට ගොදුරු වූවන් බොහෝ දෙනෙකුට උපදේශකයෙක් සමඟ කතා කිරීම ප්‍රයෝජනවත් වේ. ඔවුන් විසින් ලිංගික අතවරවලට ලක් වූවන්ට පසු විපරම් සත්කාර උපදේශන සලසයි. සියලු සහයන් සැපයෙන්නේ දැඩි රහස්‍ය පදනමක් මතය. පළමු උපදේශන සැසි තුන නොමිලයේ පැවැත්වේ. සිව් වන උපදේශනයේ සිට එක් සැසියකට ගාස්තුව ඔවුන්ගේ මාසික වැටුපෙන් 1% වන අතර රැකියා විරහිත පුද්ගලයන් සඳහා එක් සැසියකට අය කෙරෙන්නේ රුපියල් 50 ක් වැනි සුළු ගාස්තුවකි.
 - v. **නෛතික උපදෙස්** - පළපුරුදු නීතීඥයෙක් සමඟ ඔවුනට ඇති නෛතික විකල්ප සොයා බැලීම සඳහා කාලවේලාවක් දුරකථන ඇමතුමක් තුළින් වෙන් කරගත හැක.
- c. ශ්‍රී ලංකාවේ රක්තභීතතාවයෙන් පෙළෙන කාන්තාවන්ට උපකාරයක් ලෙස ඩිජිටල් හිමොග්ලොබින් මීටරයක් ආධාරයෙන් රක්තභීතතා මට්ටම මැන ගැනීමට සහය ලබාදීම. ප්‍රතිකාර සඳහා IFA පෙති ලබා දීම, ප්‍රතිකාර ලබන්නන්ගේ රුධිරයේ යකඩ මට්ටම වැඩි කර ගැනීම සඳහා යකඩ බහුල, ප්‍රෝටීන් සහ විටමින් C බහුල ආහාර පරිභෝජනය සඳහා උපදෙස් ලබා දීම. රක්තභීතතාවය යනු රුධිරයේ යකඩ ප්‍රමාණය අඩු වීමයි. ගර්භිණී සමයේ හට ගන්නා රක්තභීතතාවය හේතුවෙන් මාතෘ සහ ළදරු මරණ, මළ දරු උපත් ආදිය ඇති විය හැක. යකඩ උග්‍රාණතාවය නිසා ඉන්ද්‍රියාවට දැරීමට සිදුවී ඇති ඇස්තමේන්තුගත ආර්ථික අලාභය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් 6% කි. (මූලාශ්‍රය: Horton and Rose, 2003)

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

4 ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්

රටේ සියලුම ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් වෙනුවෙන් සියලු සේවාවන් වලට ප්‍රවේශ විය හැකි මාර්ගගත ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online portal) නිර්මාණය කිරීම. ඒ තුළින් පහත සේවා සැපයෙනු ලැබේ :

- a. වැඩිහිටියන් රැක බලා ගන්නා පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් ඔන්ලයින් වීඩියෝ පුහුණුව සහ පාඨමාලා.
- b. රජයේ අනුමත වැඩිහිටි නිවාස පිළිබඳ තොරතුරු.
- c. දේශීය ස්වේච්ඡා සේවා අවස්ථා පිළිබඳ තොරතුරු.
- d. ආදායමක් සහිත රැකියාවකට ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් බඳවා ගැනීම සඳහා කැපවූ රැකියා අංශයක්.

5 සිරකරුවන් පුනරුත්ථාපනය සහ අපරාධ අවම කිරීම (අධිකරණ සහ බන්ධනාගාර ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍යාංශයේ බන්ධනාගාර පුනරුත්ථාපනය මාතෘකාව බලන්න පිටු අංක 57)

6 මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණය

- a. අන්තරායකර ද්‍රව්‍ය අවහාචිතය සහ මානසික සෞඛ්‍ය සේවාවන් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා නිල යූ ටියුබ් වැනලයක් (official YouTube channel) ස්ථාපිත කිරීම.
- b. ඖෂධීය ආධාරක ප්‍රතිකාර සැපයීමේදී ඔපියොයිඩ් (opioid) භාවිතා කිරීමෙන් හට ගන්නා ආබාධ සඳහා ඵලදායී, සාක්ෂි පදනම් කරගත් ප්‍රතිකාර (medication-assisted treatment) සැපයීමට සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයන් සඳහා මුදල් නොගෙවා භාවිත කළ හැකි යෙදවුමක් හඳුන්වාදීම.
- c. තරුණයන් අතර සිදුවන මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, මද්‍යසාර බලපෑම සහ පුනරුත්ථාපනය පිළිබඳව දැනුවත් කරමින්, දෙමව්පියන් සඳහා ඔන්ලයින් සඟරාවක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම. මෙම සඟරාව තුළින් පහත මාතෘකා ආවරණය වේ :
 - i. ඇබ්බැහිවීම සහ මෙකී නිදන්ගත තත්වයන් මිඳෙන ආකාරය.
 - ii. මත්ද්‍රව්‍ය වලට ඇබ්බැහිවූවන් හඳුනාගත හැකි සැලැස්මක් ලක්ෂණ.
 - iii. පුනරුත්ථාපනයට යොමුවීම සහ පුද්ගල සංවර්ධනය සඳහා සෑම දිනකම මගපෙන්වන අයුරු.

- iv. ශ්‍රී ලංකාවට Fentanyl / කැත්‍රිම ඖසු / වේදනානාශක තර්ජනයක් වන්නේ කෙසේද?
- v. මානසික සෞඛ්‍යය සහ ඇබ්බැහිවීම් නොසලකා හැරීම අතිශය බරපතල වැරැද්දක් වන්නේ මන්ද?
- vi. තරණයන් සහ කංසා.

7 ළමයින් ආරක්ෂා කිරීම

a. වීථි දරුවන් ආරක්ෂා කිරීම.

වීථි දරුවන් සඳහා විශේෂිත දිවා සුරැකුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සහ මෙම මධ්‍යස්ථාන හරහා අධ්‍යාපන අවස්ථා පිරිනැමීම.

b. උදෑසන ආහාරය ලබා ගැනීමට මුදල් නොමැති පාසල් දරුවන් සඳහා හිඟවිකවම දිළිඳු බව අවම කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ කූපන් පතක් හිකුත් කර නොමිලයේ ලබා ගත හැකි වන පරිදි සතියේ දින පහට බිස්කට් වර්ග පහක් හඳුන්වා දීම. මෙය වෙළඳ පොළ හරහා ද මිලදී ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම.

c. ප්‍රශස්ථ ලෙස දිළිඳු බව අවම කිරීමේ වැඩසටහන සහ සමාජ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තුළින් පාසල් නොයන දරුවන් 5,000 geo-tag කර ඔවුන්ට පාසල් යෑමට හැකියාව ලැබෙන පරිදි උපකාරක සේවා (help desk) ආධාරයෙන් පවුලේ ආදායම ඉහළ නංවා පාසල් නොයන දරුවන් 5,000 සිට 0 දක්වා අඩු කිරීම

d. ප්‍රශස්ථ ලෙස දිළිඳු බව අඩුකිරීමේ වැඩසටහන හා අදාළ අනෙකුත් සමාජ සංවර්ධන වැඩසටහන් හරහා පාසල් හැරයන්නන්ගේ සංඛ්‍යාව 30,000 සිට 0 දක්වා පහත දැමීම.

e. ශිෂ්‍යයන්ට සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවිතයකට ප්‍රවේශ වීම සඳහා පෙර පාසල් හා ප්‍රධාන පාසල් වල ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවස්ථාව වැඩි දියුණු කිරීම. දරුවන් දිනකට පැය 2-3 ක් දිවා කාලයේ ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් වල නිරත වීමට දෙමව්පියන් යොමු කළ යුතුය.

- i. ළදරු පාසල් තුළ ගත කරන කාලය තුළ දී ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දිනකට වැය කරන කාලය පැයක් දක්වා වැඩි කිරීම සහ ඉන් පැය භාගයක් විලිමහන් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වෙන් කිරීම.
- ii. විලිමහන් පාඩම් කටයුතු පවත්වා ගෙන යාම පිණිස පෙර පාසල් ගුරුවරුන්ට අවශ්‍ය අධ්‍යාපනික සම්පත් සැපයීම.
- iii. ප්‍රධාන විෂය ධාරාවෙන් ඔබ්බට ගොස් පාසල් තුළ ව්‍යුහගත නොවී ක්‍රීඩා (unstructured play) අවස්ථා සඳහා ද යොමු වීම් වැඩි කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- iv. විවේක කාලය තුළ සහ/හෝ පාසල් වේලාවෙන් පසු ශිෂ්‍යයන්ට පාසල් පහසුකම් සහ ක්‍රීඩා උපකරණ භාවිතා කිරීමේ අවස්ථාව සැලැස්ම.
- f. පාසල් හා ප්‍රජාව හරහා ක්‍රියාශීලී සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න සති අන්ත ගත කිරීම සඳහා පවුල් දිරි ගැන්වීම.

ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් හරහා දෙමාපිය - දරු සබඳතා දිරි ගැන්වීම සඳහා සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම උද්‍යාන, විනෝද සහ ක්‍රීඩා (recreational centres) මධ්‍යස්ථාන සහ විවෘත ස්ථානයන්හි විනෝද ක්‍රියාකාරකම් ඇරඹීම.
- g. පහත සේවා හරහා පාසල් තුළ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත (differently abled) දරුවන් හට සේවා සැපයීම :
 - i. අධ්‍යාපන සහිත දරුවන් සඳහා ක්‍රමවත් පාසල් පරිසරයක් මගින් සේවා සම්පාදනය
 - ii. සියලු පාලන සහ දිස්ත්‍රික්ක වල සම්පත් මධ්‍යස්ථාන සක්‍රිය කිරීම
 - iii. සහනාගීතව අධ්‍යාපනය පිළිබඳ සේවාස්ථ ගුරු පුහුණු ලබා දීම
 - iv. අවශ්‍යතාව පරිදි පාසල් තුළ සම්පත් මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම
 - v. අවශ්‍යතාව අනුව ආධාර සහ උපකරණ සැපයීම
 - vi. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ විසින් පත්කරනු ලැබූ බහුවිධ විනය පුහුණුව ලත් වෘත්තිකයන් සහිත ළමා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන සම්බන්ධීකරණය කිරීම

8 අවධිමත් අංශ සංවිධානය කිරීම.

- a. ත්‍රිරෝද රථ ප්‍රජාව සන්නාමකරණය කර, තත්වයෙන් උසස් කර, ඔවුන්ගේ රැකියාව ගෞරවාන්විත රැකියාවක් බවට පත්කිරීම. මේ අරමුණ සඳහා පුහුණු විඩියෝ සහ සෙසු ක්‍රම භාවිතා කිරීම.
- b. ත්‍රිරෝද රථ වෙන් කරවා ගැනීම සඳහා නොමිලේ අන්තර්ජාල ඇණවුම් ද්වාරයක් (Booting Portal) සහ පෝලිම් කළමනාකරණ වැඩපිළිවෙළක් (Queue Management System) ස්ථාපිත කිරීම.
- c. විටී ආහාර වෙළෙන්දන්
 - i. ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාරයට මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා පහසු ණය ක්‍රම වේදයක් හඳුන්වා දීම.
 - ii. විදි වෙළඳුන්ගේ ආදායම ඉහළ නැංවීම පිණිස පුහුණු විඩියෝ හරහා විදි වෙළඳුන්ට වෘත්තීය පුහුණුව ලබාදීම සහ ඔවුන්ගේ හැකියාවන් වැඩි දියුණු කිරීම.

iii. දේශීය සහ විදේශීය පාරිභෝගිකයන් දැනුවත් කිරීම සහ ආකර්ෂණය කරගැනීම සඳහා Google Maps හරහා බලපත්‍රලාභී වීදි ආහාර වෙළඳුන් සිටින ස්ථාන සහ ගමන් මාර්ග තොරතුරු ඇතුළත් ජංගම දුරකථන යෙදවුමක් (Mobile Application) හඳුන්වා දීම.

ඔවුන් කුලී රථ (ටැක්සි) හෝ වෙනත් පොදු ප්‍රවාහන ක්‍රම තෝරාගන්නේ නම් ඔවුන්ගේ පහසුව තකා ශ්‍රී ලංකාවේ කඩ සාප්පු වල ලිපිනයන් සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාවලින් ලබා දීමට සහතික වීම.

9 විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයන් සඳහා අවශ්‍ය වෛද්‍ය පරීක්ෂාවන් සහ ප්‍රතිකාර සඳහා අවශ්‍ය උපකරණ සහිත සම්පත් මධ්‍යස්ථාන සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පිහිටුවීම.

10 මාපියන් රැක බලා ගැනීමේ කටයුතු සහ දරුවන් රැක බලා ගැනීම සම්බන්ධව නොමිලේ අන්තර්ජාල පාඨමාලා පැවැත්වීම.

11 පවුල් චිකිත්සාවට සහාය වීම හා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා උපකාරී වන තොරතුරු ඇතුළත් රජයේ ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (Online Portal) නිර්මාණය කිරීම. මෙයට පහත දෑ ඇතුළත් වේ:

- පූර්ව විවාහ උපදේශනය
- සෞඛ්‍යමත් විවාහයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා උපදෙස්
- මූල්‍ය කළමනාකරණය
- දික්කසාදය හසුරුවා ගැනීම සඳහා උපදෙස්
- පවුල් සැලසුම් කිරීම

12 දික්කසාද අවම කරගැනීම.

විවාහ අපේක්ෂිත තරුණ තරුණියන්ට විවාහයේ පදනම හඳුනාගැනීමට, ගැටුම් නිරාකරණය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රායෝගික කුසලතා ලබා දීමට, සන්නිවේදනය ශක්තිමත් කිරීමට, ඔන්ලයින් විධියේ පටි සහිත වැඩසටහන් හඳුන්වාදීම.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය

පහසුකම්වලින් පොහොසත් රටක්

"ශ්‍රී ලාංකික රජයට හා ජනතාවට උසස් මට්ටමක
ජීවන තත්වයක්, යහපැවැත්මක් සහ සතුටක් කෙරෙහි
අවධානය යොමු කිරීමට දිරිගැන්වීම"

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- උසස් මට්ටමක ජීවන තත්වයක් සහිත සශ්‍රීක දිස්ත්‍රික්ක නිර්මාණය කිරීම.
- එක් එක් දිස්ත්‍රික්කයට අදාළ වැදගත්කම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සෑම දිස්ත්‍රික්කයක්ම සන්නාමනය කිරීම.
- කොළඹට පමණක් සීමා වූ සේවා සහ පහසුකම් සෑම දිස්ත්‍රික්කයකටම ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා රජයේ කාර්යාලවල අංග සම්පූර්ණ ශාඛාවන් විවෘත කිරීම.

දිස්ත්‍රික් සංවර්ධනය

වඩා උසස් මට්ටමක ජීවන තත්වයක් සහිත සශ්‍රීක දිස්ත්‍රික්ක නිර්මාණය කිරීමට ප්‍රධාන ගැටලු 3ක් සැලකිය යුතුය.

1. එම දිස්ත්‍රික්කයේ සිට කොළඹට ඇති දුර.
2. එක් එක් දිස්ත්‍රික්කයට සුවිශේෂී වූ ගැටලු.
 - a. සංස්කෘතිය.
 - b. භාෂාව.
 - c. යටිතල පහසුකම්.
3. ප්‍රාදේශීය දේශපාලන බලයේ බෙදී යෑම.

ගැටලුව 1 - එම දිස්ත්‍රික්කයේ සිට කොළඹට ඇති දුර.

විසඳුම - සෑම දිස්ත්‍රික්කයකින්ම බහුවිධ සේවාවන් ලබාදීම.

කොළඹට පමණක් සීමාවූ සේවා සහ පහසුකම් සෑම දිස්ත්‍රික්කයකටම ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා රජයේ කාර්යාල වල අංග සම්පූර්ණ ශාඛාවන් විවෘත කිරීම.

දිස්ත්‍රික් බහු සේවා මධ්‍යස්ථානයන් පිහිටුවීම තුළින් පහත සේවාවන් සෑම දිස්ත්‍රික්කයකින්ම පහසුවෙන් ලබාගත හැකි වීම.

1. ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලු සේවාවන් ඇතුළු විදේශ ගමන් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම.
2. පුද්ගලයන් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලු සේවාවන් ඇතුළු ජාතික හැඳුනුම්පත් නිකුත් කිරීම.

3. මොටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලු සේවාවන් ඇතුළු මෝටර් රථ ලියාපදිංචි කිරීම සහ රියදුරු බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම.
4. කොන්සියුලර් (ප්‍රදාන) සේවාවන් ඇතුළු විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් සපයනු ලබන සියලු සේවාවන් ලබා දීම.
5. විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය විසින් සපයනු ලබන සියලු සේවාවන් ලබා දීම.
6. පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලු සේවාවන් ඇතුළු දැනට කොළඹ පමණක් නිකුත් කරන පොලිස් සහ අධිකරණ වාර්තා ලබා දීම.
7. කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලු සේවාවන් ඇතුළු EPF, ETF සහ වෙනත් අරමුදල් නැවත ලබා ගැනීම.
8. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සපයනු ලබන සියලු සේවාවන් ලබා දීම.
9. නීති හා අධිකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සපයනු ලබන සියලු සේවාවන් ලබා දීම.

- පුරවැසියන් විසින් දරනු ලබන වියදම ප්‍රතිපූර්ණය කිරීම.

කිසියම් හෝ හේතුවක් මත වසර 2ක් ඇතුළත රාජ්‍ය සේවයේ කිසියම් සේවාවක් සැපයීමට ප්‍රමාද වීම හෝ සම්පූර්ණ කිරීමට අපොහොසත් වුවහොත් එම නිසා, අපහසුතාවයට පත්වූ පුරවැසියන්ට එක් සිය අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් ගමන් කිරීමට සිදු වූ දුර සහ ඒ සඳහා ගතවූ කාලය අනුව, වැය වූ ප්‍රවාහන ගාස්තු එම සේවාව සැපයීමට අපොහොසත් වූ රාජ්‍ය ආයතනය විසින් ප්‍රතිපූර්ණය කරනු ලැබේ.

ගැටලුව 2 - සංස්කෘතිය, භාෂාව සහ යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් එක් එක් දිස්ත්‍රික්කයට සුවිශේෂී වූ ගැටලු

1. සංස්කෘතිය

උදා: යාපනය දිස්ත්‍රික්කය - හිසෙහි මල් ගවසාගෙන සිටීම නිසා හෙල්මට් පැලඳීමෙන් තොරව යතුරු පැදි පැදියන කාන්තාවන් පැයට කිලෝමීටර 30 ට වඩා අඩු වේගයකින් පැද යෑමේදී යතුරු පැදිකරුවන් සහ යතුරුපැදියේ පසුපස ආසනයේ ගමන් ගන්නා මගීන්, යතුරුපැදි හෙල්මට් නීතියෙන් බැහැර කෙරේ. දැනට පවතින නීතිය යටතේ මෙය හඳුනා ගැනෙන්නේ අනතුරුදායක රිය පැදවීමක් ලෙස ය.

සාම්ප්‍රදායික ඇඳුමෙන් (සාරියෙන්) සැරසී, දෙපා එක් පසෙකට දමාගෙන යතුරුපැදියක වාඩි වී යන කාන්තාවන්, ගමන් ගන්නා යතුරුපැදියේ වේගය පැයට කිලෝමීටර 30 ට අඩු නම් ඔවුන් අනතුරුදායක රිය පැදවීමේ නීතියෙන් බැහැරවේ.

සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පවතින සමාන ගැටලු හඳුනාගෙන, සමාජයේ යහපැවැත්ම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සුදුසු විසඳුම් ලබාදීම.

2. භාෂාව

උදා: යාපන දිස්ත්‍රික්කය - යෝජිත “පොලිසිය නිවසට වැඩසටහන” (Home Police Programme) මඟින් කාර්යක්ෂම ලෙස සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා පොලිස් නිලධාරීන් ඔවුන් ජීවත්වන ප්‍රදේශයේ සේවය කිරීමට ඉඩ සැලැස්වීම (උදා- යාපනයේ පදිංචිව සිටින පොලිස් නිලධාරීන් වීම ප්‍රදේශයේම සේවයෙහි අනියුක්ත කිරීම). මෙමඟින් භාෂා සන්නිවේදනයේ ඇති බාධක මැඩලීමට සහ නිවසේ නිවසට පොලිස් සේවාව සැපයීමේ හැකියාව ලැබේ. මෙම වැඩසටහන සඳහා කාන්තා පොලිස් නිලධාරීන් 4,960ක් බඳවා ගැනීම, (පොලිස් ස්ථාන 496 කට නිලධාරීන්ගෙන් 10 දෙනා බැගින්) සහ එක් පොලිස් ස්ථානයකට යතුරුපැදි 5 බැගින් ලබාදීම.

සෑම වසරකම පොලිස් නිලධාරීන් 1,700 දෙනෙක් විශ්‍රාම ගන්නා අතර මෙකී පොලිස් නිලධාරීන් “පොලිසිය නිවසට” (Home Police) වැඩසටහන සඳහා බඳවා ගැනීම මඟින්, වසර 3 ක් ඇතුළත මෙම ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කර ගත හැක. “පොලිසිය නිවසට වැඩසටහන” (Home Police Programme) තුළින් භාෂාව හේතුවෙන් ඇති වන බාධක අවම වේ.

මීට අමතරව රජය විසින් ආරම්භ කරන ලද, නොමිලේ ප්‍රවේශ විය හැකි භාෂා පරිවර්තන ද්වාරයක් (portal) හඳුන්වා දීම (සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි). සියලු පුරවැසියන්ගේ භාවිතය සඳහා අදාළ පුහුණු වීඩියෝ ඇතුළත් ද්වාරයක් (portal) සන්නාමකරණය සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

ඉංග්‍රීසි භාෂා අධ්‍යාපනය මඟින් විවිධ ජනවර්ගවලට අයත් දැරුවන්ට එකිනෙකා තේරුම් ගෙන අදහස් හුවමාරු කිරීමට හැකිවේ. මේ මඟින්, ශ්‍රී ලංකාවේ සම්බන්ධිත භාෂාව (Link Language) ඉංග්‍රීසි භාෂාව ලෙස පිළිගැනීම.

උදා- දෙමළ භාෂාව ඉගෙන ගන්නා සිංහල සිසුන්ට එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ඉංග්‍රීසි භාෂාව ඉගෙන ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම. එමෙන්ම, සිංහල භාෂාව ඉගෙන ගන්නා දෙමළ සිසුන්ට එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ඉංග්‍රීසි භාෂාව ඉගෙන ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම.

3. යටිතල පහසුකම් හිඟය

කොළඹට පමණක් සීමාවී ඇති පහසුකම් සෑම දිස්ත්‍රික්කයක් වෙතම ව්‍යාප්ත කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

1 දිස්ත්‍රික්ක සන්නාමකරණය

a. සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ඇති සංචාරක ආකර්ෂණය සහිත ස්ථාන, සංස්කෘතික නගර, වේනිහාසික භූමි, උද්භිද උද්‍යාන සහ උයන් යනාදිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සංඥා පුවරු මඟින් සන්නාමකරණය කිරීම.

2 රජයේ අධ්‍යාපනය - පළාත් සභා යටතේ පවතින පාසල් 771 ක් ජාතික පාසල්වල ප්‍රමිතිගත මට්ටම දක්වා අංශ සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිතව සංවර්ධනය කිරීම.

- a. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 276 සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයකින් පාසල් 2 බැගින් පාසල් 552.
- b. නගර සභා 41 සඳහා එක් නගර සභාවකින් පාසල් 3 බැගින් පාසල් 123.
- c. මහ නගර සභා 24 සඳහා එක් මහ නගර සභාවකින් පාසල් 4 බැගින් පාසල් 96.

ශිෂ්‍ය ධාරිතාවය 1,500 කින් ඉහළ නැංවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් භූමියක් සහිත පාසල් තෝරාගැනීම. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පාසල් 771 හි ශිෂ්‍ය ධාරිතාවය 1,500 ක සාමාන්‍යයකින් ඉහළ නංවමින් සමස්ත ශිෂ්‍ය ප්‍රමාණය 1,156,500 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබේ.

මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වර්තමානයේ පළමු ශ්‍රේණියට සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීමේදී පවතින තරඟකාරීත්වය, ශිෂ්‍යයන් 80,000 සිට 0 දක්වා අඩුවනු ලැබේ.

3 පෞද්ගලික අධ්‍යාපනය - ජාත්‍යන්තර පාසල් පිහිටුවීම සඳහා 0% ක ව්‍යාපාරික බද්දක් සහ 0% ක VAT බද්දක් පැනවීම මඟින් වෘත්තිකයන් පිට පළාත්වල සේවය කිරීමට දිරිගැන්වීම.

- a. වර්තමානයේදී ඉංග්‍රීසි කතා කරන වෘත්තිකයන් සිය දරුවන්ට ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් පාසල් නොමැති කම හේතුවෙන් පිට පළාත්වල සේවය කිරීමට මැළි වෙති.
- b. වාර්ෂික සමස්ත ශිෂ්‍ය ප්‍රමාණයෙන් 50% ක් උපාධිධාරීන් කිරීම සඳහා වෛද්‍ය විද්‍යාල නොවන පුද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල පිහිටුවීම දිරිමත් කිරීමට 0% ක ව්‍යාපාරික බද්දක් සහ 0% ක වැට් බද්දක් පැනවීම. (වාර්ෂිකව ශ්‍රී ලංකාවේ වයස අවුරුදු 19 ත් 23 ත් අතර සිසුන් සංඛ්‍යාව 360,000 කි)

4 ගමනාගමන, ජල, මළාපවාහනය, විදුලිය, දිවා සුරැකුම්, පෙර පාසල්, පාසල්, සරසවි, තාක්ෂණික විද්‍යාල සහ සෞඛ්‍ය සේවාවන් වැනි මධ්‍යගත පහසුකම් සමඟ සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම අඩු වියදම් මහල් නිවාස ඉදිකිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 5 මුල්වරට EPF/ETF ලියාපදිංචිය සමගින්, එක් සේවකයකු සඳහා වර්ග අඩි 70ක ඉඩක් වෙන්වන සේ නව රැකියා උත්පාදනය කරමින් බිහිවන නව ව්‍යාපාරය සඳහා අඩු කුලී මහල් කාර්යාල සංකීර්ණයක් යෝජනා කෙරෙයි.
- 6 සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීම.
- 7 වෙරළබඩ දිස්ත්‍රික්ක 14 හි මත්ස්‍ය තොග වෙළඳපොළක් සහ ගබඩා ඒකක බැගින් ඉදිකිරීම.
- 8 අතිරික්ත මත්ස්‍ය අස්වැන්නක් සහිත ධීවර ගම්මානවලට ජංගම ශීත ගබඩා සැපයීම.
- 9 සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ජලසම්පාදන සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතීන් දියත් කිරීම.
- 10 දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් රැකියා උත්පාදනය
 - a. පුද්ගලික අංශයේ රැකියා උත්පාදනයේ වගකීම සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් වෙත පැවරේ. මෙය සෑම මසකම අධීක්ෂණයට ලක්වේ.
 - b. කොළඹ හැර වෙනත් දිස්ත්‍රික්කවල ආරම්භ කරන නව පුද්ගලික අංශයේ ව්‍යාපාරවලට 80% ක සමාගම් බදු සහනයක් ආයෝජන මණ්ඩලයේ චිකිත්‍යාවය මත වසර 25 ක් සඳහා ලබා දීම.
 - c. රැකියා විරහිත පුරවැසියන් 380,000 දෙනා geo-tag කර ඔවුන්ගේ කුසලතාවන් අනුව පුද්ගලික අංශයේ රැකියා සමඟ ගැළපීම. රැකියා වෙළඳපොළේ ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි ඔවුන්ගේ කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීම.
- 11 සෞඛ්‍ය සේවාව
 - a. මාස ගණන් දිගු පොරොත්තු ලේඛන සහිත රජයේ රෝහල් ශල්‍යාගාර වල සක්‍රීය කාලය දිනකට පැය 8 සිට 12 දක්වා වැඩි කිරීම.
 - b. මහරගම පිළිකා රෝහල අනුබද්ධිතව සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ඇති රෝහලක පිළිකා ඒකකයක් බැගින් පිහිටුවීම.
 - c. සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම නවීන සහ අංග සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිත, රෝගීන් පරීක්ෂා කිරීමේ විද්‍යාගාරයක් පිහිටුවීම.
 - d. හෘද, පෙණහළු, ස්නායු වේද, අක්ෂි සහ ළමා රෝග සඳහා කොළඹ පිහිටා ඇති විශේෂඥ රෝහල් හා චිකිත්සා අංග සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිත සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීම.

- e. වකුගඩු රෝගීන් geo-tag කර මෙය වාර්තාවන ප්‍රදේශ හඳුනාගැනීම සහ නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය (CKD) ඇතිවිය හැකි ප්‍රදේශ හඳුනා ගෙන එම ප්‍රදේශවල පරිශ්‍රවණ (filtration) සහිත ගැඹුරු ලිං (deep-well) පහසුකම් ලබාදීම. මේ වන විට ඉහත කී ජල පිරිපහදු පද්ධති ගම්මාන කිහිපයකට සපයා තිබේ.

උදා.- හේලිස් සමාගමේ සද්දියවර ව්‍යාපෘතිය.

- f. පාංශු සෞඛ්‍ය කාඩ්පත් (soil health cards) නිකුත් කිරීම හා පාංශු පරීක්ෂාවකින් අනතුරුව අවශ්‍ය පොහොර නිර්දේශ කිරීම.

වර්තමානයේ පොහොර බහාලුම් 35,000ක් මෙරටට ආනයනය කරන අතර, පාංශු සෞඛ්‍ය කාඩ්පත් (soil health cards) නිර්දේශ කිරීම මගින් එම ආනයන ප්‍රමාණය 20% කින් (බහාලුම් 7,000කින්) අඩුකරගත හැක.

- g. 0% සමාගම් බද්දක් සහ 0% VAT බද්දක් පැනවීම මගින් පුද්ගලික රෝහල් පිහිටුවීම දිරිමත් කිරීම.

- i. රාජ්‍ය සේවකයන්ට වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාගැනීම සඳහා අතිරේක රක්ෂණ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.

- ii. සැත්කම් සඳහා මාසයකට වඩා කාලයක් රැඳී සිටීමට සිදුවන රෝගීන් මෙම නව පුද්ගලික රෝහල් වෙත මාරුකර යැවෙනු ලැබේ.

- 12 දේශීය සහ විදේශීය ආයෝජකයන්ට ඔවුන්ගේ ආයෝජන ක්‍රියාවලිය වේගවත් කර ගැනීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ උද්‍යානයක් (IT park) සහ කාර්මික උද්‍යානයක් සංවර්ධනය කිරීම.

අධිකරණ සහ
බන්ධනාගාර
ප්‍රතිසංස්කරණ
අමාත්‍යාංශය

විනයෙන් පොහොසත් රටක්

“පුද්ගල අයිතිවාසිකම් හා නිදහස සුරකින, මනා
පාලන රීති බලගන්වන අධිකරණ සහ නීති ක්‍රමයක්”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- ප්‍රතිපත්ති, නීතිය සහ සේවාවන් හරහා යුක්තිය, නීතිය මත පාලනය, ආර්ථිකය සහ සමාජය වෙත ප්‍රවේශවීම වැඩිදියුණු කිරීම.
- ස්මාර්ට් ආරක්ෂාව (Smart security).
- බන්ධනාගාර පුනරුත්ථාපනය.
- දූෂණය අවම කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව

"ස්මාර්ට්" ආරක්ෂාව - Smart Security

- a. පොලිසිය විසින් විමර්ශනය කරනු ලබන පුද්ගලයින් සඳහා අනන්‍ය වූ ඩිජිටල් ජෛවමිතික හඳුනාගැනීමක් (digital biometric identification) ක්‍රියාත්මක කිරීම.
 - b. සියලුම ප්‍රධාන රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික ආයතනවල මුහුණු හඳුනාගැනීමේ තාක්ෂණය (Facial recognition technology) සහිත CCTV කැමරා සවි කිරීම.
 - c. අපරාධ පිළිබඳ දත්ත සංචිත ලෝක ආරක්ෂක ආයතන සමඟ බෙදා ගැනීම. රට තුළට ඇතුළු වීමට උත්සාහ කරන ඕනෑම ත්‍රස්තවාදියෙකු පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා ගුවන් තොටුපොළවල මුහුණු හඳුනාගැනීමේ තාක්ෂණය (Facial recognition technology) භාවිතා කිරීම.
 - d. පොලිසිය සඳහා තත්කාලීන මුහුණු හඳුනාගැනීමේ තාක්ෂණය (Facial recognition technology) සහිත ස්මාර්ට් කණ්ණාඩි හඳුන්වාදීම.
 - e. සමාජ මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කිරීමට සහ සිදුවිය හැකි අපරාධ ක්‍රියා පුරෝකථනය කිරීමට දත්ත විද්‍යාව (data science) භාවිතා කිරීම.
- 1** මෙතෙක් කොළඹදී පමණක් විදේශ රැකියා අපේක්ෂිතයන්ට හිකුත් කෙරුණු පොලිස් නිෂ්කාශන සහතික සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම පොලිස් සේවාවන් විසින් සපයනු ඇත.

2 “පොලිසිය නිවසට වැඩසටහන”(Home Police Programme) හඳුන්වා දීම.

යෝජිත “පොලිසිය නිවසට වැඩසටහන” මඟින් පොලිසිය නිවසින් නිවසට පැමිණ ප්‍රජාව තුළ ඇති වන සුළු ආරවුල් විසඳීම සිදු කරනු ඇත. මෙම වැඩසටහන මඟින් දිවයින පුරා පොලිස් ස්ථාන 496 කට නිලධාරීන් 10 දෙනා බැගින් බඳවා ගැනීමට යෝජිත අතර, එක් පොලිස් ස්ථානයකට යතුරුපැදි 5 බැගින් සැපයේ.

පොලිස් නිලධාරීන් 1,700 දෙනෙක් සෑම වර්ෂයකම විශ්‍රාම ගන්නා අතර මෙකී පොලිස් නිලධාරීන් “පොලිසිය නිවසට” වැඩසටහන සඳහා බඳවා ගැනීම කළ හැකිය. ඔවුන්ට, ළමා අපයෝජනය, ගෘහස්ථ හිංසනය සහ පාසල්වල ආරක්ෂාව වැනි ප්‍රශ්න විසඳීම සඳහා ඔන්ලයින් සහ ස්ථානීය පුහුණුව ලබා දෙනු ඇත. මෙමඟින් වර්තමාන දෛනික පැමිණිලි සංඛ්‍යාව 3,000 සිට 2,000 දක්වා අඩු කළ හැකිය.

මෙම “පොලිසිය නිවසට” වැඩසටහන මධ්‍යගත නිරීක්ෂණයට ලක් කළ යුතු අතර වසර 3 ක කාල පරාසයක් ඇතුළත සම්පූර්ණ කර ගත හැකිය.

3 තත්කාලීන (real time) තොරතුරු හුවමාරුව හරහා විමර්ශන කඩිනම් කිරීම. ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රමයට සාක්ෂිකරුවන්ගේ ප්‍රකාශ ලබාගැනීම සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික ක්‍රමයට සැකකරුවන්ගේ ඡායාරූප ලබාදීම, විසැණීන් ජංගම නඩු ගොනු කිරීම, ඩිජිටල් ක්‍රමයට සාක්ෂි මතුකර ගැනීම, ජංගම අනන්‍යතා තහවුරුව සහ අත්අඩංගුවේදී බහුවිධ ක්‍රම මඟින් සෝදිසිය සහ සමාජ මාධ්‍ය හරහා පිරිස් මූල විමර්ශන (crowd sourced investigation) මඟින් මෙය සිදුවනු ඇත.

4 කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නැංවීම උදෙසා වේගසීමා දඩ වැනි ක්‍රියාවලි ඩිජිටල්කරණය හා විධිමත් කිරීම.

5 ප්‍රගාමී පොලිස් ක්‍රමය (proactive policing) යොදාගැනීම - පූර්ව වක්‍රාකාරයෙන් අපරාධ සිදුවිය හැකි ස්ථාන හඳුනාගැනීම සඳහා අන්වේක්ෂණ තාක්ෂණය යොදාගැනීම. අනාගත අවදානම් ආකෘතිගත කිරීම පිණිස පුරෝකථනශීලී පොලිස් විශ්ලේෂණ යොදාගැනීම සහ තීරණ ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා සාක්ෂි පදනම් කරගත් බුද්ධි තොරතුරු විශ්ලේෂණය යොදාගැනීම.

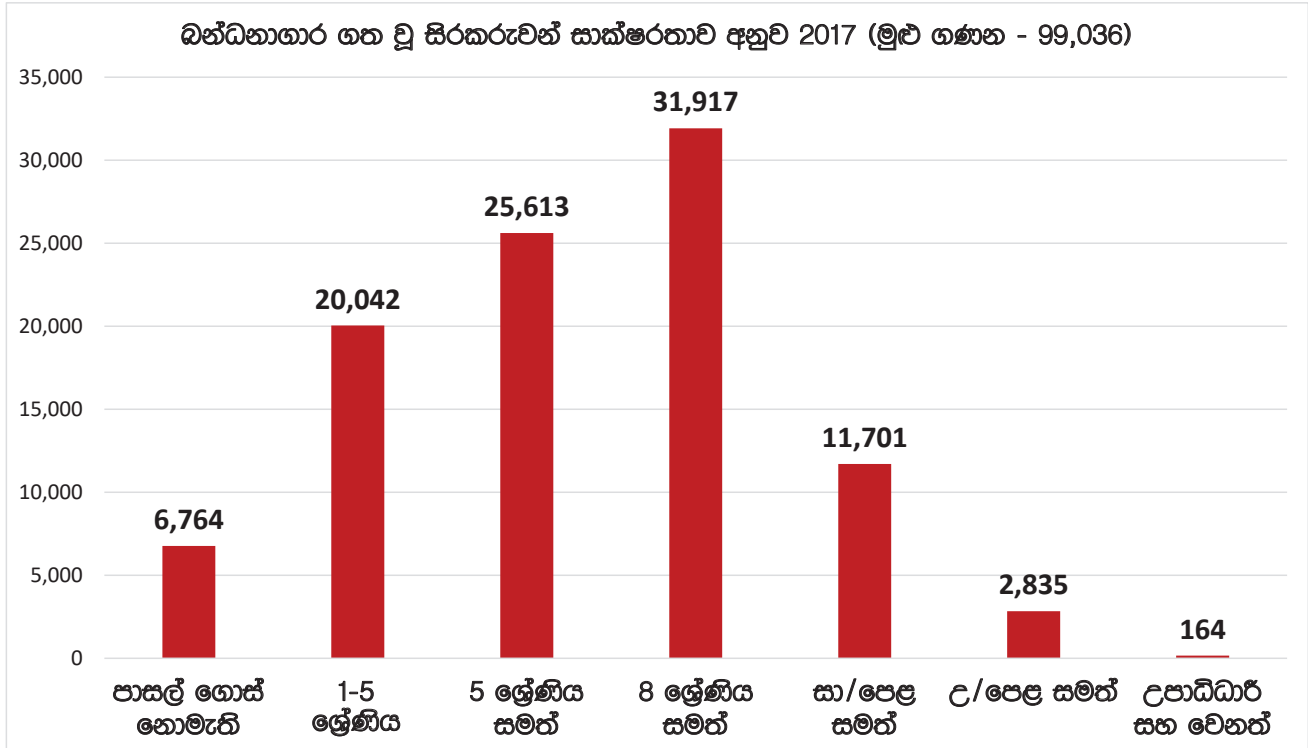
6 ස්ථානීය දඩ ක්‍රමය (spot fines) හඳුන්වා දීමට ඉලෙක්ට්‍රොනික් මෙවලම් හෝ ජංගම ගෙවීම් ක්‍රමය යොදාගැනීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 7 පොලිස් විමර්ශනවලට සාක්ෂි සෙවීම සඳහා සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම මත්ද්‍රව්‍ය සහ DNA පරීක්ෂණ රසායනාගාර ස්ථාපනය කිරීම.
- 8 E-Police යෙදවුම හඳුන්වා දීම - මෙය, ස්වයංක්‍රීය ජෛවමිතික අනාවරණ ක්‍රම, වෝහාරික විශ්ලේෂණ සහ සිද්ධි කළමනාකරණ පද්ධති වැනි සියලු නීතිසාධන ඒකකවල අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කිරීම පිණිස සංගෘහිත වේදිකාවකි.
- 9 පොලිස් නිලධාරීන් සඳහා අන්තර්ජාල පුහුණු වීඩියෝ හඳුන්වා දීම.
- 10 අන්තරායකර ද්‍රව්‍ය අවහාරිතය සහ මානසික සෞඛ්‍ය සේවාවන් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා නිල යූ ටියුබ් වැනලයක් (official YouTube channel) ස්ථාපිත කිරීම.
- 11 මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම නිසා හටගන්නා ආබාධ තත්වයන්ට MAT හෙවත් Medication Assisted Treatment ක්‍රමය යටතේ ප්‍රතිකාර ලබාදෙන සුව සේවා වෘත්තිකයන් සවිබල ගැන්වීම සඳහා නොමිලේ යෙදවුමක් (App එකක්) හඳුන්වා දීම.
- 12 තරණයන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහිය, මත්පැන්වල බලපෑම් සහ පුනරුත්ථාපනය සම්බන්ධයෙන් දෙමාපියන් ඉලක්ක කරගත් අන්තර්ජාල සඟරාවක් ප්‍රකාශනය කිරීම. මෙහි පළවන ලිපි මගින් පහත ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වනු ඇත.
 - a. ඇබ්බැහි වීම සහ මෙකී නිදන්ගත තත්වයන් ගෙන් මිදෙන්නේ කෙසේද?
 - b. මත්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහියේ සැඟවුණු ලක්ෂණ.
 - c. පුනරුත්ථාපනය තුළ සෑම දිනක් පාසාම පුද්ගල සංවර්ධනය ඇතිවන අයුරු.
 - d. ශ්‍රී ලංකාවට Fentanyl / කෘත්‍රිම ඔසු තර්ජනාත්මක වන්නේ මන්ද?
 - e. මානසික සෞඛ්‍යය සහ ඇබ්බැහිය නොසලකා හැරීම අතිශය බරපතල වැරැද්දක් වන්නේ මන්ද?
 - f. තරණයන් සහ කන්සා.

බන්ධනාගාර පුනරුත්ථාපනය

බන්ධනාගාර ගත වූ පුරවැසියෝ

(මූලාශ්‍රය : පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව)

2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවේ වරද කීන්දු නොවූ සිරකරුවෝ 99,036 ක් වූහ. ඒයින් 6.8% ක් පාසල් ගොස් නැති අතර, 52.9%ක් 5 ශ්‍රේණිය දක්වාද, 85.1% ක් 8 ශ්‍රේණිය දක්වා පමණක් අධ්‍යාපනය ලද අය විය. කෙසේ වෙතත් අ.පො.ස. උසස් පෙළ සහ ඒයින් ඉහළම අධ්‍යාපනය ලද වරදකරුවන් නොවන සිරකරුවන් සිටියේ 3.1% ක් පමණි.

මේ අනුව, සෑම දරුවෙකුම අවම වශයෙන් උසස් පෙළ දක්වා අධ්‍යාපනය ලබන්නේ නම්, බන්ධනාගාරවලින් හරි අඩක් වසා දැමිය හැකි වේ.

- 1 අත්අඩංගුවට ගන්නා අවස්ථාවේදී වරදකරුවන්ගේ විස්තර වාර්තා කර ගැනීම සඳහා Pronto වැනි ජෛවමිතික තාක්ෂණයන් (biometric technology) යොදාගැනීම. පසුව මෙම තොරතුරු, සියලු පොලිස් නිලධාරීන්ට ප්‍රවේශ විය හැකි අන්තර්ජාල දත්ත ගබඩාවකට ඇතුළත් වනු ඇත. මෙහි භාවිතයන් සහ වාසි අතරට, පොලිසිය විසින් වරදකරුවන්ව ඔවුන්ගේ ඇඟිලි සලකුණු වලින් ඒ අවස්ථාවේදීම හඳුනා ගැනීමට හැකි වීම, ක්ෂේත්‍රයේ රාජකාරී කරන අතරවාරයේම ජාතික පොලිස් දත්ත ගබඩාවට ප්‍රවේශය ලබාගත හැකි වීම සහ වේග සීමා දඩ ටිකට් වැනි ඩිජිටල්කරණය වූ ක්‍රියාවලි මගින් ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම ඇතුළත් වේ.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 2 සිරකරුවන්ට දඩ සහ උසාවි ගාස්තුවලින් සහනයක් ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රජා සේවාවන්ගේ නිරත විය හැකි ණය සහන වැඩපිළිවෙළක් බන්ධනාගාරවලට හඳුන්වා දීම.
- 3 විද්‍යාව, සාහිත්‍යය, ආගම සහ ඉතිහාසය පිළිබඳ පෙර අනුමැතියක් ලද පොත් අතරින් පරිශීලනය කරන හා සමාලෝචනය කරන සෑම පොතකටම දින 4 බැගින් සිරකරුවන්ගේ දැඩුවම අඩු කිරීම.

අධිකරණ අමාත්‍යාංශය

- 1 පහත දැක්වෙන පියවර මගින් අල්ලස් සහ දූෂණ අවම කිරීම,
 - a. සෑම අමාත්‍යාංශයකම අල්ලස් සහ දූෂණ චෝදනා විමර්ශනය කිරීමේ කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයෙකු සිටීම.
 - b. සෑම අමාත්‍යාංශයකම විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ සාමාජිකයෙකු සිටීම.
 - c. සියලුම ප්‍රසම්පාදන කාර්යයන් සඳහා ඉලෙක්ට්‍රොනික ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමයක් (E-procurement system) හඳුන්වා දීම.
 - d. දේශපාලන අරමුදල් යොදාගැනීම සහ අල්ලස් අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා නව නීති පද්ධතියක් හඳුන්වා දීම.
 - e. පාර්ලිමේන්තු සාමාජිකයන් සඳහා වත්කම් ප්‍රකාශ කිරීමේ විධිමත් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
 - f. ව්‍යාපෘති ප්‍රසම්පාදනය සඳහා ප්‍රමිතීන් හඳුන්වා දීම, රජය, ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන සහ රාජ්‍ය හිමිකාරීත්වය සහිත ව්‍යවසායන් (state-owned enterprises -SOEs) සම්බන්ධ සියලු ව්‍යාපෘතිවලදී රජයේ අභිලාෂය ආරක්ෂා වන පරිදි ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුකිරීම.
 - g. ඕනෑම ගිවිසුම් උල්ලංඝනයකදී ගිවිසුම උල්ලංඝනය කළ පාර්ශවයට විරුද්ධව යම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ ගිවිසුම අවසන් කිරීම සහ/හෝ සිවිල් හඬුවක් රජය විසින් පැවරීම.
- 2 මූලික පහසුකම්, ආසන සහ ආලෝකය පවතින සේ අධිකරණ ගොඩනැගිලිවල යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම.
- 3 අධිකරණ ශාලාවලට පරිගණක සැපයීම හෝ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම, ශබ්ද උපකරණ, බහුමාධ්‍ය (multi-media) උපකරණ, අත්‍යවශ්‍ය මෘදුකාංග සහ වේගවත් අන්තර්ජාල සම්බන්ධතාවක් ලබාදීම.

- 4 අධිකරණ ශාලාවේ කටයුතු කාර්යක්ෂම ලෙස පවත්වාගෙන යාම සඳහා පුහුණුවලත් අධිකරණමය නොවන නිලධාරීන් ප්‍රමාණවත් ලෙස බඳවා ගැනීම.
- 5 පරිවර්තනය, පිටපත් කිරීම, ලඝු ලේඛනය සහ පරිගණක පද්ධති කළමනාකරණය වැනි අධිකරණ සේවාවන් සම්පාදනය සඳහා පුහුණු ආයතනයක් පිහිටුවීම.
- 6 ඩිජිටල් තොරතුරු පද්ධතියක් අධිකරණයට හඳුන්වා දීම.
- 7 ස්ත්‍රී දූෂණ නඩු සඳහා සුවිශේෂී වූ වේගවත් අධිකරණ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම.

ස්ත්‍රී දූෂණ නඩු දිනපතා ඇසිය යුතු අතර, ස්ත්‍රී දූෂණ නඩුවලට අදාළ විමර්ශන මාස 4 ක් ඇතුළත සම්පූර්ණ කළ යුතුය. තවද නඩු විභාගය වසරක කාලයක් තුළ අවසන් විය යුතුය.

මෙය ඉටුකර ගැනීමට,

- a. ස්ත්‍රී දූෂණ නඩු විමර්ශනය කිරීම සඳහාම කැප වූ පිරිස් බලයක් සහිත වීම.
- b. සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම සාක්ෂි ආශ්‍රිත කටයුතු සඳහාම කැප වූ වෝහාරික විද්‍යාගාරය බැගින් පැවතීම.
- c. දූෂණ සිදුවීම්වලදී භාවිතා කළ හැකි විශේෂ වෝහාරික කට්ටල (Special forensic kits) සියලු රෝහල් සහ පොලිස් ස්ථානවලට සැපයීම.

- 8 පහත දැක්වෙන කරුණු සලසා දෙන අන්තර්ජාල දත්ත ගබඩාවක් නිර්මාණය කිරීම.
 - a. ඒ තුළින් කෙටුම්පත් කළ සෑම නීතියක්ද, එම කෙටුම්පත් නීතිය ඉදිරිපත් කළේ කවුද, එහි වත්මන් තත්වය සහ පාර්ලිමේන්තු කාර්යපටිපාටිය තුළදී එයට සිදුකළ වෙනස්කම්ද මහජනතාවට දැකගත හැකිය.
 - b. පුරවැසියන්ට සභාවාර සජීවී ලෙස දැකබලා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම.
 - c. නගර නීති සහ සෙසු ලේඛන අන්තර්ජාලයට එක් කිරීම.

මෙමගින් දූෂණය අඩු වන අතර, ව්‍යවස්ථා සම්පාදන කටයුතු සඳහා පුරවැසියන්ට උනන්දුවක් ඇතිවේ.

- 9 මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන අතරතුරදී පුද්ගලයන් අත්අඩංගුවට ගැනීම සහ බන්ධනාගාරගත කරනු වෙනුවට ඍජුවම ඔවුන් පුනරුත්ථාපනයට යොමු කිරීම සඳහා පොලිස් ස්ථාන සමග ඔන්ලයින් වීඩියෝ කොන්ෆරන්ස් ක්‍රමය හරහා සම්බන්ධ මත්ද්‍රව්‍ය උසාවි හඳුන්වා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

මත්ද්‍රව්‍ය සන්නකයේ තබාගත් හෝ මත්ද්‍රව්‍ය වෙළඳාම් කිරීමේදී අත්අඩංගුවට ගත් පුද්ගලයින්ට පවතින නීතිමය ක්‍රියාකාරකමක් කළයුතුය. වරදකරුවන්ට සිය රැඳවුම් කාලයේ ඉතිරිය ප්‍රජාව සමගින් ගතකිරීමට අවස්ථාව සැලසෙන සේ, ඉලෙක්ට්‍රොනික් අධීක්ෂණ අධිස්ඪියකට යටත්ව, දිවා කාලයේදී රැකියාවක හෝ අධ්‍යයන කටයුතුවල යෙදී, රාත්‍රී කාලය අධීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයේ ගත කිරීමට හෝ ව්‍යුහගත අර්ධ-නිවාස ක්‍රමවේදයක් යටතේ ගතකිරීමට අවස්ථාව සලසා දීම.

කෘෂිකර්මාන්ත සහ කෘෂි-පාදක කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය

සෞභාග්‍යයෙන් පොහොසත් රටක්

“ස්වාභාවික සම්පත් තිරසාර ලෙස භාවිතා කිරීමෙන් සහ යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම තුළින් ආර්ථිකයේ කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවිය හැක”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

සියල්ල ඇතුළත් කෘෂිකාර්මික පරිවර්තනයක් කරා:

- ගොවීන්ගේ කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම.
- ගොවීන්ගේ ගෘහස්ථ ආදායම ඉහළ නැංවීම.
- සෞඛ්‍යාරක්ෂිත, පෝෂ්‍යදායී සහ දැරිය හැකි මිලෙන් යුත් ආහාර වසර පුරාම පරිභෝජනය කිරීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම.
- කෘෂිකර්මාන්තයේ යෙදෙන කාන්තාවන් සවිබල ගැන්වීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

1. පාංශු සෞඛ්‍ය කාඩ්පත් (soil health cards) නිකුත් කිරීම සහ පාංශු පරීක්ෂාවකින් අනතුරුව අවශ්‍ය පොහොර නිර්දේශ කිරීම.

වර්තමානයේ පොහොර බහාලුම් 35,000 ක් මෙරටට ආනයනය කරන අතර, පාංශු සෞඛ්‍ය කාඩ්පත් (soil health cards) සහ පොහොර නිර්දේශ හඳුන්වා දීම මගින්, පොහොර ආනයනය 20% කින් (බහාලුම් 7000 කින්) අඩු කළ හැකිය.
2. ගොවීන් උදෙසා මූලික වගාවේ සැකසීම ප්‍රාදේශීය බලධාරීන් විසින් අදාළ යන්ත්‍රසූත්‍ර භාවිතයෙන් ක්‍රියාවට නැංවීම.
3. වගාවට සහායක් ලෙස වාර්මාග්‍ය යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම:
 - a. වැව් 2400 ක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ ඒවායේ ධාරිතාව වැඩි කිරීම.
 - b. වැව් රැළි ක්‍රමවේදය හඳුනා ගැනීම සහ වැඩි දියුණු කිරීම.
 - c. වගා ළිං සංවර්ධනය සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
4. ගුණාත්මක බවින් වැඩි බීජ, දැරිය හැකි මිලකට සහ නිසි කාලවේලාවට ලබාගත හැකි බවට සහතික වීම.
5. දියර පොහොර සහ කාබනික ගොවිතැන සඳහා සහනාධාරයක් සැපයීම.
6. නියං සමයේ ගොවියාගේ ජීවන වියදම් ආවරණය කරගැනීම සඳහා දැනට ලබා දෙන පොහොර සහනාධාරය මුදල් වශයෙන් ලබා දීම.

- 7 කාබනික වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ එහි ලාභය ඉහළ නැංවීමට ඒ සඳහාම වෙන්වූ ඊ-වාණිජ්‍යය ද්වාරයක් (E-commerce portal) සකස් කිරීම. මෙමගින් පාරිභෝගිකයන්ට කාබනික නිෂ්පාදන ලබා ගැනීමේ හැකියාව වැඩි කිරීම.
- 8 'ස්මාට්' ගොවිතැන (SMART farming) ක්‍රියාවට නැංවීම:
 - a. ගොවීන්ගේ හෝගවල දත්ත ගොනු කිරීම (crop profiling) සහ අධීක්ෂණය කිරීම.
 - b. සත් දින කාලගුණ අනාවැකි ලබා දීම.
 - c. දේශගුණය පදනම් කර ගත් උපදේශන සේවා සහ දේශගුණික ස්මාට් වාර්තා කෘෂිකාර්මික වැඩසටහනක් හඳුන්වා දීම.
 - d. පොහොර යෙදීමේ නිර්දේශ සැපයීම.
 - e. හෝග වගාවේ අදියර අධීක්ෂණය කිරීම.
 - f. වගාබිම් geo-tag කිරීම සහ සිතියම්ගත කිරීම.
 - g. ගොවීන්ගේ ඵලදාව සඳහා අවම මිලක් සහතික කිරීම පිණිස සියලු ප්‍රදේශ සමීක්ෂණයට ලක් කිරීම.
 - h. අස්වැන්න පුරෝකථනය කිරීම.
 - i. පලිබෝධ රෝග පිළිබඳව උපදේශන සේවා සැපයීම (කාලෝචිත හෝග උපදේශන).
 - j. තවානේ සිට වෙළඳපොළ දක්වා හෙවත් මුල සිට අග දක්වාම පිරික්සුම් නිරීක්ෂණයන්ට ලක් කිරීම.
 - k. ගොවීන් සඳහා ජංගම හෝග උපදේශන යෙදවුමක් (mobile crop advisory application) හඳුන්වා දීම.
 - l. වන්දිකා මගින් ලබාගත් ඡායාරූප භාවිතා කර වගාබිම් සිතියම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සම්පූර්ණ කිරීම. මෙමගින් වගාකර ඇති ඉඩ ප්‍රමාණය සහ නිෂ්පාදනය ඇස්තමේන්තුගත කිරීම.
 - m. ඇල්ගොරිතම ගණිත ක්‍රම (Algorithm-based) පදනම් කරගෙන සැපයුම්කරුවන් සහ ගැනුම්කරුවන් ගැළපීම.
 - n. රට පුරා අස්වැන්න පුරෝකථනය කිරීම තුළින් ප්‍රශස්ථ ගබඩා විසඳුම් සැපයීම හරහා කෘෂි අස්වැන්න අපතේ යාම අවම කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 9 දේශීයව වගා කරන කෘෂිකර්මාන්ත පිටරටින් ගෙන්වීමේදී, විය සිදුවන්නේ මෙරට වගා සමය ඇරඹීමේදී නම් ඒ සඳහා ආනයනික බද්ද 50%ක් වන අතර එහි ඉතිරිය ගෙවනු ඇත්තේ වගාවේ ඉදිරි අදියරවලට සාපේක්ෂවය.
- 10 සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීම.
- 11 බෝග වගා ක්‍රම පිළිබඳ තාක්ෂණික විධියේ සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවෙන් YouTube හරහා බෙදා හැරීම.
- 12 බෝග වගාව, යෙදවුම් සැපයීම සහ අලෙවිකරණය පිළිබඳ විදිහෙදා තොරතුරු අන්තර්ජාලය හරහා ගොවීන්ට සැපයීම.
- 13 කෘෂි නිෂ්පාදන පරිභෝජනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, තොග වෙළඳපොළ ශක්තිමත් කිරීම, ගොවීන් සහ කෘෂි සමූහකාර වෙළඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම සහ කොන්ත්‍රාත් ගොවිතැන (contract farming) ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දේශීය අලෙවිකරණ මාර්ග යොදාගැනීම සහ අලෙවි ප්‍රචාරණය සිදුකිරීම.
- 14 දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමින් අවශ්‍ය සැපයුම් සම්බන්ධතා සපුරාලීමට කෘෂි නිෂ්පාදන ගබඩා පහසුකම් තහවුරු කිරීම සඳහා ජාතික ගබඩා ජාලකයක් පිහිටුවීම.
- 15 ප්‍රවාහනයේදී සිදුවන හානි අවම කර ගැනීම සඳහා නැවුම් චිලවළ හා පළතුරු ගබඩා කිරීමට (collapsible box) හඳුන්වා දීම.
- 16 කෘෂි උපකරණ සැපයීමට තිබෙන බව සහ ඒවා කුලියට දීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ජංගම දුරකථන යෙදවුමක් හඳුන්වා දීම.
- 17 මහා පරිමාණයේ දෙමුහුන් හුදකලා බීජ උද්‍යාන (large-scale hybrid isolated seed gradens) 10 ක් විවෘත කිරීමට පුද්ගලික අංශයට සහාය වීම සඳහා පහත දෑ සැපයීම,
 - a. රජයේ ගොවිපොළවල් හරහා ගසකට පොල් ගෙඩි 120 ක අස්වැන්නක් ලබාදෙන දෙමුහුන් පොල් බීජ (Hybrid (DXT) coconut seeds) ලබාදීම.
 - b. කෘතිම පරාගණය සඳහා පුහුණුව ලබා දීම.

කෘෂි අපනයන.

- 18 කෘෂි අපනයන දිරි ගැන්වීම සඳහා සියලු භාණ්ඩ ප්‍රවාහන ගුවන් සමාගම් වෙත කටුනායක බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ, පලාලි, ත්‍රිකුණාමලය, මඩකලපුව, කොග්ගල, මත්තල සහ මහනුවර දිගහ ප්‍රදේශයේ නොමිලේ ගොඩබෑමේ සහ නවතා තැබීමේ පහසුකම් සැපයීම.

- 19) ත්‍රිකුණාමලය, මඩකලපුව, කොග්ගල සහ දිගන (මහනුවර) සිට ජාත්‍යන්තරව පියාසර කිරීමට භාණ්ඩ ප්‍රවාහන ගුවන් සේවා සඳහා පහසුකම් සැපයීම.
- 20) සියලුම කෘෂි ආනයන අඩු කිරීම සහ පුරෝකථනය කළ හැකි ආනයන හා අපනයන ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාවට නැංවීම.
- 21) දුරියන් සහ අඹ අපනයනයෙන් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 300 ක ඉලක්කයක් වෙත ළඟා වීමට පුද්ගලික අංශයට පැළ හා තාක්ෂණය සැපයීම සඳහා රාජ්‍ය හා පුද්ගලික හවුල්කාරිත්වයන් දිරිමත් කිරීම.
තවත් ආරම්භ කිරීම සහ පැළ විකිණීම සඳහා තායිලන්තයෙන් දුරියන් පැළ ආනයනය කිරීමට ඉඩ සලසා දීම.
- 22) හුදකලා ඩීප් උද්‍යාන විවෘත කිරීමට සහ පැළ විකිණීමට අවස්ථාව ලබා දීම පිණිස තායිලන්තයෙන් පොල් පැළ ආනයනය කර කුරුමිබා වගාව සඳහා පුද්ගලික අංශයට ලබා දීම.
- 23) දේශීය හා අපනයන වෙළඳපොළට අගය එකතු කරන ලද කෘෂි නිෂ්පාදන සැකසීම දිරිමත් කිරීම සඳහා බදු සහන ලබා දීම.

පොල් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

පොල් නිෂ්පාදන 2020 වර්ෂයේ සමස්ත කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයෙන් 8.8% දක්වා දායක විය. සෑම වසර 6 කට වරක් ජනගහනය මිලියනයකින් වැඩිවේ. වැඩිවන දේශීය ඉල්ලුම හා පරිභෝජනය සඳහා අතිරේක පොල් මිලියන 200 ක් අවශ්‍ය වේ.

ඉලක්ක

- වාර්ෂිකව බිලියන 4.2 ක ශුද්ධ නිෂ්පාදන ඉලක්කයක් සපුරා ගැනීම සඳහා දැනට පවතින බිලියන 3 ක පොල් නිෂ්පාදනය, 40% කින් ඉහළ දැමීම.

කර්මාන්ත මූලය අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව) (අ)

ආර්ථික කටයුතු	රුපියල් මිලියන					
	2019 වාර්ෂික (අ)(ඇ)	2020 කාර්තුව 1 (අ)(ඇ)	2020 කාර්තුව 2 (අ)(ඇ)	2020 කාර්තුව 3 (අ)(ඇ)	2020 කාර්තුව 4 (අ)	2020 වාර්ෂික (ඇ)
කෘෂිකර්මාන්තය, වන වගාව හා ධීවර කර්මාන්තය	1,132,065	279,015	277,999	322,031	372,877	1,251,921
1. ධාන්‍ය වගාව (ඒ හැර)	19,616	7,848	7,218	8,330	14,104	37,501
2. ඒ වගාව	136,071	20,766	35,311	31,747	80,688	168,512
3. වළච්ච වගාව	100,535	36,113	29,820	33,993	33,391	133,317
4. උක් වගාව, දුම්කොළ වගාව සහ වෙනත් බහුවාර්ෂික නොවන තේ	3,473	1,067	1,302	1,223	975	4,567
5. පළතුරු වගාව	109,541	28,220	28,153	29,707	30,056	116,135
6. තෙල් සහිත පළතුරු තේ වගාව (පොල්, තැඹිලි සහ ඔයිල් ගාම් වගාව)	81,481	22,523	25,104	28,763	33,222	109,612

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

7. සේ වගාව	99,341	19,695	31,143	26,999	30,707	108,544
8. වෙනත් පාහිය හෝ වගාවන් (කෝපි, කොකෝවා ආදී.)	2,121	843	900	1,131	990	3,864
9. කුළුබඩු, සුවඳ දෙන හෝග, බෙහෙත් සහ ඖෂධීය පැළෑටි වගාව	84,718	25,035	22,257	23,114	24,486	94,892
10. රබර් වගාව	15,772	4,467	3,567	3,871	5,517	17,422
11. වෙනත් බහුවාර්ෂික හෝග වගාව	27,556	7,276	6,832	9,578	8,859	32,545
12. කිරි, බිත්තර, මස් සහ වෙනත් සත්ව නිෂ්පාදනයන්	134,295	32,679	25,991	40,304	40,987	139,961
13. පැළ බෝකිරීම සහ කෘෂිකාර්මික (ඉහතින් සඳහන්) කටයුතු සඳහා වන ආධාරක කාර්යයන්	13,356	3,185	3,308	3,419	3,266	13,178
14. වන වගාව, ගස් කැපීම හා වනාන්තර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන	107,202	22,986	19,579	32,054	31,142	105,760
15. කරදිය ධීවර කර්මාන්තය සහ කරදිය ජලජීව වගාව	169,976	40,661	29,554	38,471	26,724	135,409
16. මිරදිය ධීවර කර්මාන්තය සහ මිරදිය ජලජීව වගාව	27,013	5,652	7,960	9,327	7,764	30,702
කර්මාන්ත	4,114,102	1,080,484	735,174	1,121,034	993,351	3,930,042
17. පතල් හා කැණීම් කර්මාන්තය	374,931	84,651	64,174	83,844	96,665	329,334
18. ආහාර, බීම සහ දුම්කොළ නිෂ්පාදනය	897,829	279,559	190,872	269,656	205,570	945,658
19. රෙදිපිළි, හිමි ඇඳුම්, සම් සහ සම් තාණ්ඩ හා මුද්‍රාදැමුම් නිෂ්පාදනය	727,383	224,233	88,426	264,220	109,468	686,347
20. ගෘහතාණ්ඩ තැර දැව හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන	27,699	9,343	2,096	5,525	8,830	25,794
21. කඩදාසි හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, මුද්‍රණ කටයුතු සහ දෘශ්‍ය හා ශ්‍රවණ තැටි නිෂ්පාදනය	63,176	20,051	9,573	11,953	17,298	58,876
22. අඟුරු සහ බහිෂ්කරණ පිරිපහදු කිරීමේ නිෂ්පාදන	83,917	20,671	14,820	11,233	16,335	63,060
23. රසායන ද්‍රව්‍ය සහ ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, ඖෂධ හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන	115,077	24,171	29,608	29,529	31,121	114,430
24. රබර් සහ ජලාස්ථි ක්‍රියා නිෂ්පාදන	101,898	13,838	20,271	31,669	30,211	95,989
25. ලෝහමය හෙවත් වෙනත් ඛනිජ නිෂ්පාදන	166,363	40,069	31,082	35,400	49,030	155,581
26. ලෝහ සහ ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන	68,917	22,668	6,818	15,453	21,837	66,775
27. යන්ත්‍රෝපකරණ නිෂ්පාදන	73,356	20,450	9,673	20,489	28,322	78,934
28. ගෘහ තාණ්ඩ නිෂ්පාදනය	65,298	20,081	11,940	15,012	17,816	64,850
29. වෙනත් නිෂ්පාදන කර්මාන්ත, යන්ත්‍රෝපකරණ අලුත්වැඩියාව හා සවිකිරීම	65,924	18,315	13,560	20,354	17,852	70,080
30. විදුලිය නිෂ්පාදනය	118,653	27,114	28,669	31,156	29,771	116,710
31. ජලය පිරිසිදුකිරීම සහ බෙදාහැරීම	19,675	4,377	5,150	5,191	4,570	19,288
32. මලාපවහන කටයුතු, කසල කළමනාකරණය සහ වීම ද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය	22,346	5,660	5,533	6,188	5,185	22,566
33. ඉදිකිරීම් කර්මාන්තය සහ වීම සේවාවන්	1,121,659	245,233	202,910	264,161	303,468	1,015,772
සේවා	8,723,236	2,255,258	1,864,427	2,342,509	2,471,543	8,933,737
34. තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම	1,647,971	443,411	464,982	442,627	396,617	1,747,637
35. මහින් හා තාණ්ඩ ප්‍රවාහන සේවාවන් සහ ගබඩා පහසුකම් සැපයීම (ගොඩබිම, ජලය සහ ගුවන්)	1,715,466	385,143	243,092	481,906	506,720	1,616,861
36. තැපැල් සහ කුරියර් සේවාවන්	5,589	1,506	1,378	1,300	1,576	5,761
37. නවාතැන් සැපයීම සහ ආහාරපාන සැපයීමේ සේවාවන්	227,231	60,065	19,979	32,880	30,914	143,839
38. ගුවන්විදුලි සහ රූපවාහිනී විකාශනය සහ වීම නිෂ්පාදන කටයුතු	4,099	966	1,062	973	1,035	4,036
39. විදුලි සංදේශ සේවාවන්	89,158	24,549	23,707	25,208	25,420	98,885
40. පරිගණක වැඩසටහන් හා මෘදුකාංග නිෂ්පාදනය සහ තොරතුරු තාක්ෂණ සේවාවන්	26,215	6,610	7,558	7,637	8,342	30,147
41. මූල්‍ය හා මූල්‍ය අතරමැදි සේවාවන් සහ ඒ ආශ්‍රිත වෙනත් සේවාවන්	622,398	167,262	157,936	182,463	214,230	721,891
42. රක්ෂණය, ප්‍රතිරක්ෂණය සහ විශ්‍රාම අරමුදල් කළමනාකරණය	166,314	49,158	51,105	40,330	65,695	206,288
43. නිවාස අයිතිය සහ දේපොළ වෙළඳාම	891,455	240,179	190,489	243,229	246,985	920,882
44. වෘත්තීයමය සේවාවන්	260,735	66,980	56,980	69,494	71,770	265,223
45. රාජ්‍ය පරිපාලනය, පාහික ආරක්ෂාව සහ සමාජ ආරක්ෂණය	897,143	232,567	201,509	231,315	280,185	945,576
46. අධ්‍යාපනය	336,126	88,350	77,327	91,925	113,754	371,356

47. සෞඛ්‍ය, සේවාසික රැකවරණ සේවාවන් සහ සමාජ සේවාවන්	358,947	96,637	103,988	103,428	109,429	413,482
48. වෙනත් පෞද්ගලික සේවාවන්	1,474,390	391,874	263,336	387,793	398,869	1,441,873
මූලික මිල අනුව සමස්ත එකතු කළ අගය	13,969,403	3,614,757	2,877,601	3,785,574	3,837,770	14,115,701
සාණ්ඨ හා සේවා මත අය කෙරෙන බදු - සහනාධාර	1,043,551	229,323	129,745	301,575	196,652	857,294
වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (ද.දේ.නි.)	15,012,953	3,844,079	3,007,345	4,087,148	4,034,422	14,972,995

(අ) 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.

(ආ) සංශෝධිත

(ඇ) තාවකාලික

මූලාශ්‍ර - ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 1 පොල් අංශයේ සංවර්ධනය පිළිබඳ දැනුම රැස් කිරීම සඳහා, වර්තමානයේ ගෝලීය සහ දේශීය වශයෙන් භාවිත වන හොඳම ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ කරුණු විවරණය කිරීම.
- 2 මෙම අංශය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පොල් පර්යේෂණ මණ්ඩලය, පොල් වගා මණ්ඩලය සහ පොල් සංවර්ධන අධිකාරිය එක ඒකකයක් ලෙස ක්‍රියා කළ යුතුය.
- 3 පොල් රෝපණය කළ ප්‍රදේශවලට ආසන්නව ප්‍රාදේශීය කාර්යාල පිහිටුවීම. එසේ නොවේ නම්, මෙම පොල් වගාවන්හි අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වෙනත් ස්ථානයකට ගෙන යාම හෝ සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම.
- 4 පොල් වගා බිම් 20% කින් පුළුල් කිරීම, එනම් පොල් වගා කිරීම සඳහා අතිරේක අක්කර 200,000 ක ඉඩක් වෙන් කිරීම.
- 5 පොල් වගාව සඳහා දැනට භාවිතා කරන මුළු භූමි ප්‍රමාණය අක්කර දසලක්ෂ අනුපන්දහසකි (1,095,000) කි. පොල් වග කරන භූමි ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම සඳහා ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 14,022ක් ආවරණය වන පරිදි, කෘෂිකර්ම සංවර්ධන නිලධාරීන් ද සහභාගී කරවාගනිමින්, අක්කරයකට ගස් 50 ක් අක්කරයකට ගස් 60 දක්වා වැඩි කළ හැකි පවත්නා ඉඩම්වල ඇති ඉඩ ප්‍රමාණය හඳුනා ගැනීම.
- 6 සෑම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයකම සියලුම කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සඳහා පහත කරුණු ආවරණය වන ලෙස සිංහල හා දෙමළ භාෂාවෙන් පුහුණු වීඩියෝ නිර්මාණය කිරීම.
 - a. දැනට පවත්නා පොල් වගා බිම්වල (කුඩා වතු හිමියන්ගේ) හිස් ඉඩ හඳුනා ගන්නේ කෙසේද?
 - b. පොල් සිටුවීමට භාවිතා කළ හැකි වෙනත් කුඩා ඉඩම් හඳුනා ගන්නේ කෙසේද?
 - c. වගා පිළිවෙත්.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- d. ජල කළමනාකරණය.
 - e. පෝෂණ කළමනාකරණය.
 - f. පළිබෝධ සහ රෝග කළමනාකරණය.
 - g. පොල් සඳහා ගොවිපළ උපකරණ.
 - h. අස්වනු හා පසු අස්වනු තාක්ෂණයන්.
 - i. පොල් සැකසීම.
 - j. පොල් සඳහා යෝජනා ක්‍රම සහ සේවා.
 - k. පොල් සඳහා අලෙවිකරණ උපාය.
 - l. ගොවි-නිලධාරී සම්බන්ධතාවය පවත්වා ගන්නේ කෙසේද?
- 7 2020 දී පොල් බීජ නිෂ්පාදනය බීජ පැළ මිලියන 2 ක් පමණි. 2021 සඳහා ඉලක්ක කර ඇත්තේ බීජ පැළ වසරකට මිලියන 4 දක්වා වැඩි කිරීමයි. ඉදිරි වසර 10 සඳහා මිලියන 4 ක බීජ පැළ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන ගියහොත්, එය දශකයක් තුළ ගස් මිලියන 40 ක වගාවකි.
- 8 අක්කරයකට පොල් ගෙඩි 2,500 - 3,000 ක අස්වැන්නක් ලැබේ. ගසක ගෙඩි 50ත් 60ත් අතර ප්‍රමාණයක් ඇත. එක් අක්කරයක විවැනි පොල් ගස් 50 ක් වගා කෙරේ. ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව වැනි රටවල් හා සසඳන විට ශ්‍රී ලංකාවේ එක් ගසකට නිපදවන ගෙඩි ප්‍රමාණය අඩුය. එක් ගසක ගෙඩි 60ත් 90ත් අතර ප්‍රමාණයක් දක්වා වැඩි කිරීම සඳහා දෙමුහුන් පොල් වර්ග හඳුන්වා දිය යුතුය.
- 9 ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ අස්වැන්නක් සහිත පොල් ප්‍රභේදවල බීජ හිඟය පියවා ගැනීම සඳහා, අක්කර 100 ක් හෝ ඊට වැඩි ඉඩම් හිමි පුද්ගලයින් ධෛර්යමත් කිරීමට, ඕනෑම දෙමුහුන් පොල් ප්‍රභේදයකින් බීජ පැළ 6,400 දීමට කටයුතු කළ යුතුයි. එමගින් පෞද්ගලික අංශයට අයත් මහා පරිමාණ පොල් බීජ ගොවිපොළවල් 10ක් ඇති කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගත යුතුය.
- 10 මෙම ව්‍යාපෘතියේ සාර්ථකත්වය වනුයේ එමගින් පොල් දෙමුහුන් බීජ පැළ මිලියන 3 ක් ලබා ගත හැකි වීමයි.
- 11 අඛණ්ඩව සෑම ගමකටම පොහොර සැපයීම.
- 12 පොල් වගාවේ ජල කළමනාකරණය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වීඩියෝ නිර්මාණය කර නොමිලේ ප්‍රවේශය ඇතිව ගොවීන්ට youtube ඔස්සේ නැරඹීමට සහ ඉගෙන ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම.

- 13 ඉන්දියාවේ තමිල්නාඩු කෘෂිකාර්මික විශ්ව විද්‍යාලය විසින් හඳුන්වාදෙන ලද coconut expert system ක්‍රමයට සමාන යෙදුමක් හඳුන්වා දීම. මෙම යෙදවුම තුළට,
- a. පොල් සඳහා වගා පිළිවෙත්,
 - b. පොල් සඳහා ජල කළමනාකරණය,
 - c. පොල් සඳහා පෝෂක කළමනාකරණය,
 - d. පොල් සඳහා පළිබෝධ සහ රෝග කළමනාකරණය,
 - e. පොල් සඳහා ගොවිපළ ක්‍රියාත්මක කිරීම (උපකරණ),
 - f. පොල් සඳහා අස්වනු හා පසු අස්වනු තාක්ෂණය,
 - g. පොල් සැකසීම,
 - h. පොල් සඳහා යෝජනා ක්‍රම සහ සේවා,
 - i. පොල් සඳහා අලෙවිකරණ සහ ආයතන,
- යන ඒවා අයත් වේ.
- 14 නව තාක්ෂණයන්, ඉඩම් පුළුල් කිරීම, බීජ පැළ තවාන් සංවර්ධනය සහ වෙනත් නව ව්‍යාපෘති සඳහා මුල පිරීම් වැනි ක්ෂේත්‍රවල වැඩි දියුණු කළ යුතු අංශ හඳුනා ගැනීම සඳහා ඉන්දියාවේ සහ ඉන්දුනීසියාවේ පොල් සංවර්ධන මණ්ඩලය සමග සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම.
- 15 කෙටි කඳ සහ කඳ උසෙහි මන්දගාමී වර්ධනයක් ඇති පොල් වර්ග හඳුන්වා දීම.
- 16 එකම පොල් වතුර රසයක් ඇති තැඹිලි ප්‍රභේදයක් හඳුන්වා දීම.
- 17 අපනයන අරමුණු සඳහා තායිලන්තයේ මිහිරි ළපටි පොල් වලට සමාන පොල් වතුර රසයක් ඇති මිහිරි ළපටි පොල් හඳුන්වා දීම.
- 18 කාර්යක්ෂම අන්තර් බෝග කළමනාකරණය,
- a. දැනට පොල් වගා කර ඇති ඉඩම් අක්කර 1,095,000 ඉඩම් අතරින් ගොවීන්ට වඩා හොඳ අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා රඹුටන්, කහ, ගම්මිරිස්, වැනිලා, කෙසෙල්, අන්නාසි, කටු අනෝදා වැනි වෙනත් හෝග වගා කර ඇති ඉඩම් හඳුනා ගැනීම.
 - b. දැනට පොල් වගා කර ඇති ඉඩම් අක්කර 1,095,000 ඉඩම් අතරින් ගොවීන්ට වඩා හොඳ අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා රඹුටන්, කහ, ගම්මිරිස්, වැනිලා,

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

කෙසෙල්, අන්නාසි, කටු අනෝදා වැනි වෙනත් හෝඟ වගා කර නොමැති ඉඩම් හඳුනා ගෙන එම ඉඩම් සඳහා ඉහත සඳහන් කළ අන්තර් හෝඟ හඳුන්වා දීම.

- 19 පොල් මදය, කෙඳි, පොල් කටුව, නිම් භාණ්ඩ (කෙඳි ආශ්‍රිත) මෙන්ම පොල් ඉරටු සහ පොල් ආශ්‍රිත හස්ත කර්මාන්ත සහ දැව වැනි අනෙකුත් නිෂ්පාදනවල අපනයන අදායම 2020 දී ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 665 ක් විය. තේ අපනයනය ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 1,240 ක් වූ අතර රබර් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 816 ක් විය.
- 20 ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු කුටුම්භ මිලියන 5.7 කි. එයින්, 36% ක් (මිලියන 2) බ්ලෙන්ඩර් පාවිච්චි කරයි. පොල් කිරි නිස්සාරණය සඳහා බ්ලෙන්ඩර් භාවිතා කරන්නේ ඔවුන්ගෙන් 50% ක් (මිලියනයක්) පමණි. කිරි නිස්සාරණය සඳහා දැනට බ්ලෙන්ඩර් භාවිතා නොකරන ඉතිරි පවුල් මිලියනයක කොටස සඳහා, පොල් කිරි නිස්සාරණය සඳහා බ්ලෙන්ඩර් භාවිතා කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ විධියේවක් කළ හැකිය.
- 21 ගෘහස්ථ ආහාර පිසීමේදී තෙල් භාවිතය අවම කිරීම සඳහා air fryer වැනි තෙල් භාවිතා නොකරන උපකරණ හඳුන්වා දිය හැකිය.
- 22 රෝපණය කරන ලද පොල් අක්කර වලින් 5% කට (අක්කර 50,000 කට) සහනාධාර ලබා දීමට උපාය මාර්ග සකස් කිරීම. දැනට සහනාධාරවලින් ප්‍රතිලාභ ලබන්නේ අක්කර 3,000 ක් පමණක් වන අතර එය පොල් වගාව යටතේ ඇති මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 0.3% ක් පමණි.
- 23 පොල්තෙල් ලිහිල් තෙල් ලෙස විකිණීම අධෛර්යමත් කිරීම. බොහෝ විට ලිහිල් පොල්තෙල් අලෙවි කරන වෙළෙන්දෝ පිරිසිදු පොල්තෙල් මිල අධික බැවින් පොල්තෙල් ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමේ ක්‍රමයක් ලෙස පාම් ඔයිල් මිශ්‍ර කරති.

පරිසර සහ ස්වාභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය

වන සම්පතෙන් පොහොසත් රටක්

“රටක යහපැවැත්ම, එරටෙහි ස්වාභාවික පරිසර
තත්ත්වය සහ එමඟින් පිරිනමන මනා අවස්ථාවන්
සමඟ බැඳී තිබේ”

ධම්මික සෙරේරා

ඉලක්ක

- වත්මන් සහ මතු පරම්පරාවන්ට පිරිසිදු, ආරක්ෂිත, සෞඛ්‍ය සම්පන්න සහ ඵලදායී පරිසරයක් තහවුරු කිරීම.
- සෞඛ්‍යදායී ජීව ගුණය සහ විවිධත්වය සංරක්ෂණය කිරීම.
- ජීවත්වීමට සුදුසු සහ සිත්ගන්නා සුලු ශ්‍රී ලංකාවක් ගොඩනැගීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 1 අන්තර්ජාතික පාරිසරික දර්ශකයන්හි ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථානය ඉහළ නැංවීම.
- 2 භාෂා තුනෙන්ම ඉදිරිපත් කරන අධ්‍යාපනික විධියේ සහ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය පිළිබඳ දත්ත පොත් (factbooks) මගින් පුරවැසියන් හට පරිසරය පිළිබඳව මනා වූ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට දිරිමත් කිරීම.
- 3 වසර 5 ක් තුළ ගස් මිලියන 200 ක් රෝපණය කිරීමෙන් රැකියා උත්පාදනය කිරීම. ඒ සඳහා සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම නැවත වන වගාව වෙනුවෙන් ගස් මිලියන 100 ක් සහ වාණිජමය ප්‍රයෝජන වෙනුවෙන් ගස් මිලියන 100 ක් රෝපණය කිරීම සඳහා පුද්ගලයන් වීම දිස්ත්‍රික්ක තුළින්ම සේවයට බඳවා ගැනීම.
- 4 මිනිතලය සුරැකීම සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීම සිදුවන විධියේ සහ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය පිළිබඳ දත්ත පොත් ආශ්‍රයෙන් පරිසරයට සංවේදී වීම සහ විය සුරැකීම සම්බන්ධයෙන් දැරුවන් දැනුවත් කිරීම.
- 5 සත්වෝද්‍යාන සමඟ සහයෝගීත්වයෙන් වඳ වී යාමේ තර්ජනයට ලක්ව සිටින සත්ව විශේෂ සඳහා අභිජනන මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම.
- 6 වනජීවී උද්‍යාන 26 ක් (හෙක්ටයාර 573,376) වැඩිදියුණු කිරීම සහ දේශීය වනජීවී ගහනය ඉහළ නැංවීම.
 - a. වනජීවී උද්‍යාන තුළ අමතර ජල මූලාශ්‍ර ගොඩ නැගීම.
 - b. ස්වභාවික වාසස්ථාන ආරක්ෂා කිරීම පිණිස, ගස් වැවී නැති ප්‍රදේශවල ගස් සිටුවීම.
 - c. නියං කාලවල දී සතුන්ට පානීය ජලය සැපයීම සඳහා සූර්ය බලයෙන් ක්‍රියා කරන ජල පොම්ප සවි කිරීම.
 - d. පෝෂ්‍යදායී තෘණ විශේෂ වැවීම.

e. උද්‍යානයේ පිටවීම් ප්‍රදේශය ආසන්නයේ අක්කර 200 ක් වන සතුන් රඳවා තැබීම සඳහා හඳුන්වාදීම හා එම භූමියේ සතුන්ගේ පැවැත්ම සඳහා සම්පත් ප්‍රමාණවත් බව තහවුරු කිරීම.

- 7 තෝග වගාවන් වලට හානිකර නොවන සතුන් හඳුනා ගැනීම සහ අභිජනනය කිරීම.
- 8 කැළි කසළ ගොඩ ගසා ඇති ප්‍රදේශ හා මදුරුවන් බෝ විය හැකි ස්ථාන ඡායාරූප ගත කර geo-tag කර එවිය හැකි වේදිකාවක් මහජනයාට හඳුන්වා දීම. ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාවේ මූලිකත්වයෙන් වසරක් තුළ මුළු ශ්‍රී ලංකාව ම පවිත්‍ර කිරීම සඳහා මෙහෙයුමක් ආරම්භ කිරීම.
- 9 ඇළ මාර්ග පිරිසිදු කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම. ජලාශ්‍රිත ආකර්ෂණයන් සමග ඇළ මාර්ග වල භාවිතා කරන මගී යාත්‍රා ආදිය යෙදවීම සඳහා සුදුසු ඇළ මාර්ග හඳුනා ගැනීම.
- 10 වායුගෝලයට එකතු වන කාබන් ඩයොක්සයිඩ් වායුව අවම කර ගැනීම සඳහා GBI හෝ LEED සහතිකය සහිත සියලු ගොඩනැගිලි සඳහා 10% ක සමාගම් බදු සහන දීමනා ලබා දීම.
- 11 දේශගුණික විපර්යාසයන්ට අදාළ අවදානම් තත්ව පිළිබඳව ඇගයීමක් මෙහෙයවීම සහ එයට සම්බන්ධ අනුවර්තන සැලැස්මක් (adaptation plan) පිළියෙළ කිරීම.
- 12 වාහන තදබදය අවම කිරීම සඳහා පහසු සහ විශ්වාසනීය පොදු ප්‍රවාහන ක්‍රම සමඟින් පොදු ප්‍රවාහන ක්‍රමවේදය මනාව සංවිධානය කිරීම (Colombo Happy Ride ව්‍යාපෘතිය).
- 13 බලශක්ති පිරිමසින වීථි ලාම්පු ක්‍රම හඳුන්වා දීම.
- 14 නගර සභා වලින් එකතු කෙරෙන ඝන අපද්‍රව්‍ය මනා ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් විදුලිය උත්පාදනය කරන විදුලි බලාගාරයක් සෑම දිස්ත්‍රික්කයක් තුළම ඉදිකිරීම. මේවා ඉදිකිරීම රාජ්‍ය-පුද්ගලික හවුල්කාරිත්වය තුළින් කිරීම. මෙකී බලාගාර ඉදිකිරීමේ දී භාර දෙන කසළ සඳහා ගෙවන ගාස්තු (tipping fees) රජය විසින් දරනු ඇත.

වෙරළබඩ පරිසරය සංරක්ෂණය

- 15 වෙරළ කළමනාකරණ පද්ධතිය
 - a. වෙරළ තීරයන්හි වැඩි වශයෙන් බාදනයට ලක්වන ප්‍රදේශ හඳුනාගෙන එම ප්‍රදේශ සුරැකීමට අවශ්‍ය විසඳුම් සැපයීම. ඒ සඳහා ගොඩ නැංවිය යුතු ව්‍යුහ කුමක්දැයි තීරණය කිරීමට එම ප්‍රදේශ වල සවිස්තරාත්මක භූ ලක්ෂණ සහිත සිතියම් ලබා ගැනීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

b. ශ්‍රී ලංකාවේ කොරල් පර වලින් 90% ක් මිය ගොස් ඇත. එම නිසා හික්කඩුව, කල්පිටිය, සිලාවතුර, ත්‍රිකුණාමලයේ පරවී දූපත, මඩකලපුව සහ පාසිකුඩාහි කයාන්කර්නි සමුද්‍ර අභය භූමි කොරල් පර පරිසර පද්ධති ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා “කොරල් පර කාර්යසාධක බලකාය” පිහිටුවීම.

16 මිය ගිය කොරල් පර වලට යළි ජීවය ලබා දිය හැකි ක්‍රම පිළිබඳව දේශීය ධීවර ප්‍රජාවන් අතරේ දැනුවත් කිරීම් ඉහළ නැංවීම.

උදා: අඩු වියදම් ක්‍රම මගින් කොරල්පර ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.

ජෛව විවිධත්වය

17 දේශීය පාරිසරික සංචාරක කර්මාන්තය සහ ඊට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් තුළින් ජෛව විවිධත්වයේ වැදගත්කම පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම ඉහළ නැංවීම.

a. ජාතික ජෛව විවිධත්ව සන්නිවේදන, අධ්‍යාපනික සහ මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

b. ජෛව විවිධත්ව පර්යේෂණවලට සහභාගී වීමට මහජන සාමාජිකයන්ට අවස්ථා නිර්මාණය කර දීමෙන් සහ පුරවැසි විද්‍යාව (citizen science) හරහා ජෛව විවිධත්වය පිළිබඳව අවධානය ඉහළ නැංවීම.

c. පරිසර සහ ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශයේ සහ ජෛව විවිධත්වය හා සම්බන්ධ වෙනත් නියෝජිත ආයතනවල වෙබ් අඩවි සහ සමාජ මාධ්‍ය ජාලා නියෝජනය වැඩිදියුණු කිරීම.

18 පරිසරය පාදක කර ගත් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා තරණ සහභාගීත්වය වැඩි කිරීම.

a. පෙර පාසල් මට්ටමේ සිට උසස් අධ්‍යාපන ආයතන දක්වා ඇති සියලුම රාජ්‍ය අධ්‍යාපන ආයතන වල සෑම මට්ටමකම ගුරුවරු, පරිපාලකයින් සහ කළමනාකරුවන් හට ලබා දෙන පාරිසරික පුහුණුව ශක්තිමත් කිරීම.

b. පරිසරයෙන් ඉගෙනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින්, පරිසර සමාජ, හරිත කඳවුරු සහ විනෝදාස්වාදය සපයන ක්‍රීඩා ඇතුළු විෂය සමගාමී පාසල් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහාය වීම සහ ඒවා ශක්තිමත් කිරීම.

c. පාරිසරික කඳවුරු සඳහා ප්‍රමිතිගත මොඩියුල වැඩි දියුණු කිරීම හෝ දැනට තිබෙන මොඩියුල සම්මත කර ගැනීම තුළින් එවන් කඳවුරු රට පුරා පැවැත්වීම.

d. තරණ කණ්ඩායම් සඳහා ජෛව විවිධත්වය සුරැකීමේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට නැංවීමට සහ සුදුසු සංවිධාන සමඟ ආධුනිකත්ව පුහුණු වල යෙදීමේ අවස්ථා සලසා දීම.

ගංවතුර කළමනාකරණය

- 19 ගංවතුර ගැලීම වැළැක්වීම සඳහා ගංගා සහ ගං මෝය කළමනාකරණය, මෝසම් කාල අනුව අදාළ කැණීම් කිරීම හා ගොඩකිරීම් අඛණ්ඩව සිදු කර ගෙන යාම.
- 20 ගංවතුර පාලනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදා ඉංජිනේරුවරුන් ගං මෝය කළමනාකරණ නිලධාරීන් ලෙස පත්කිරීම.

ආපදා කළමනාකරණය

- 21 දීප ව්‍යාප්ත ජාතික ආපදා අවදානම් තොරතුරු අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම සහ විමසීම් ඇති විය හැකි ආපදා, ආපදා හටගත හැකි ප්‍රදේශ සහ ඒවායේ උග්‍ර තත්ත්වයන් හඳුනා ගැනීම.
- 22 මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් සහ ස්වභාවික හේතු මත න්‍යාය යෂ්‍මි සිදු විය හැකි ප්‍රදේශවල තොරතුරු ඇතුළත් දත්ත ගබඩාවක් පවත්වා ගෙන යාම සහ වැඩි අවදානමක් සහිත ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීමට වම දත්ත නිරන්තරයෙන් අධීක්ෂණය කිරීම.

නියං ආපදා කළමනාකරණය

- 23 දැනට පවතින මෙන්ම අනාගතයේ ඇති විය හැකි අවදානම් සහ ව්‍යසනයන් හඳුනා ගැනීමට නියං අවදානම් තක්සේරුවක් සිදුකිරීම.
- 24 ගොවීන්, පශු පාලනයේ යෙදෙන්නන් සහ ධීවරයන් හට ඒ ඒ අවස්ථාවන් අනුව මුදල උදෙසා වැඩකිරීම සහ හදිසි ජීවනෝපාය විකල්පයන් හරහා ඔවුන්ගේ ආහාර අවශ්‍යතාව සැපයීම සහ ග්‍රාමීය ජීවනෝපායන් නැංවීම.
- 25 ජල ඉසින සහ බිංදු කාන්දු ජල පද්ධති (drip irrigation) මිල දී ගැනීමට 50% ක සහනාධාර සපයා දීම මඟින් ජලය ඉතිරි කරන තාක්ෂණයන්ට හුරු වීමට ගොවීන්ව දිරිමත් කිරීම.
- 26 අතිරේක ජලය ඇති ප්‍රදේශවල, ජලය රැස්කර තබා ගන්නා අන්තර් තටාක ජල සැපයුමක් හරහා ජලය අඩු ප්‍රදේශවලට, සැපයෙන ක්‍රම නිර්මාණය කිරීම. විමසීම් සධාරණව ජලය බෙදා හරින විකල්පයන් සාර්ථකව ඉෂ්ට කර ගැනීමට සහ ජල සම්පතින් උපරිම ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමට හැකි වනු ඇත.
- 27 අතිරේක සත්ව ආහාර ලබා දීම, ට්‍රක් රථ මඟින් ජලය බෙදා හැරීම, ජංගම ජල ටැංකි (water bladders) සපයා දීම සහ දීප ව්‍යාප්ත සහන සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීම මඟින් සත්ව සම්පත ආරක්ෂා කිරීම.

ගුවන් හමුදාව විසින් දැනට තිබෙන විදුලි වැටවල් දෙපසම වන අලි වෙසෙන ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීම පිණිස “ගූගල් මැප්ස්” හරහා එම ස්ථාන geo-tag කිරීම.

- 35 නියඟය හේතුවෙන් කිසිදු සතෙක් මිය නොයන බවට සහතික වීම සඳහා සමස්ත වපසරිය හෙක්ටයාර 573,376 කින් සමන්විත වන ජීවී උද්‍යාන 26 යේ සමෝච්ඡ සැලසුම් හරහා සත්ව මංකඩ, වැව් සහ පානීය ජල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම.
- 36 වන ජීවී උද්‍යාන 26 තුළ තුවාල ලත් සතුන් සඳහා පුනරුත්ථාපන මධ්‍යස්ථාන ඇති කිරීම.
- 37 දුඛයක්කරුවන් අනවසරයෙන් වනෝද්‍යාන තුළට ඇතුළුවීම පිළිබඳ අනතුරු සංඥා නිකුත් කිරීම සහ අත්අඩංගුවට ගැනීම සඳහා කැමරා ස්ථාපිත කිරීම.
- 38 උද්‍යාන පාලකයන්ගේ අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීම.
- 39 Off road අත්දැකීම් සඳහා සුදුසු මාර්ග වෙන් කිරීම.
- 40 වනෝද්‍යාන සඟරා වාහන සඳහා නිසි ප්‍රමිතියක් ඇති කිරීම.
- 41 සංචාරක මගපෙන්වන්නන් හට සඟරා වාහන මිලදී ගැනීම සඳහා මූල්‍ය සහාය ලබා දීම.
- 42 විධියේ හරහා සඟරා මාර්ගෝපදේශකයන් පුහුණු කිරීම සහ එම වෘත්තීය සන්නාමකරණය.
- 43 සංචාරකයන් වෙනුවෙන් සඟරා පැකේජ ප්‍රවර්ධනය සහ අන්තර්ජාලය හරහා ප්‍රවේශ පත් මිලට ගැනීමේ පහසුව ලබා දීම.
- 44 සෑම උද්‍යානයකම ඇති සුවිශේෂීභාවය මූලික කරගනිමින්, විය අලෙවිකරණ අවශ්‍යතාවන් වෙනුවෙන් භාවිතා කිරීම.
- 45 වනජීවී උද්‍යාන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මහා මාර්ගවල සහ පිවිසුම් මාර්ගවල සංඥා පුවරු වැඩි දියුණු කිරීම.
- 46 ඒකාබද්ධ විවෘත ආපන ශාලා සහ විශේෂිත පෞද්ගලික අවකාශ වලින් සමන්විත සංචාරක මධ්‍යස්ථාන වැඩි දියුණු කිරීම.
- 47 පාසල් දුරුවන් සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සමඟ එක් ව විෂය මාලා පදනම් කර ගත් පැකේජ නිර්මාණය කිරීම.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය

යහපැවැත්මෙන් සෞභාෂණ රටක්

"ශක්තිමත් සහ සෞඛ්‍යසම්පන්න සමාජය දීර්ඝ ආයු කාලයකට හිමිකම් ලබන අතර ඔවුන් වඩා ඵලදායී වේ. මෙය රටේ ආර්ථික ප්‍රගමනයට වැදගත් දායකත්වයක් ලබා දෙයි"

ධම්මික සෙරේරා

ඉලක්ක:

- දැරිය හැකි මිලකට අනර්ඝ සෞඛ්‍ය සේවාවන් ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රවේශය ලබා දීම.
- වෛද්‍ය විශිෂ්ටත්වය සාක්ෂාත් කර ගැනීම.
- මේ රටේ සෑම පුරවැසියකුටම පරිපූර්ණ ලෙස සෞඛ්‍ය පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබාදීම.

වාර්ෂිකව රෝගීන් මිලියන 50 ක් බාහිර රෝගී අංශය වෙත පැමිණේ.
දෛනිකව රෝගීන් 15,000 රෝහල් ගත වේ.
වාර්ෂිකව රෝගීන් මිලියන 5 ක් ප්‍රතිකාර සඳහා රෝහල් ගත වේ.
ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහල් 1,085 ක් ඇත.
ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම රෝහල්වල ඇති ඇඳුන් සංඛ්‍යාව 83,275ක් වේ.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම මඟින් සාමාන්‍ය ආයු අපේක්ෂාව තවත් වසර 3 කින් ඉහළ නැංවීම.
- ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවන මරණ සඳහා බලපාන ප්‍රධාන හේතු 10 හඳුනාගෙන ඒවා වළක්වාගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

මරණ සඳහා බලපාන ප්‍රධාන හේතු 10 වන්නේ,

- කිරිටක හෘද්‍යාබාධ
- ආඝාතය (මොළයේ රුධිර කැටි සිරවීම)
- දියවැඩියාව
- ඇදුම
- ඇල්සයිමර් රෝගය
- පෙණහළු ආබාධ
- නිදහස්වන පෙණහළු රෝග
- සියදිවි නසාගැනීම්
- නිදහස්වන වකුගඩු ආබාධ
- සිරෝසිස්

- 3 කොළඹ හා සම්බන්ධ වන ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ග 7 (මොරටුව, පිලියන්දල, කොට්ටාව, බත්තරමුල්ල, කඩවත, රාගම සහ මීගමුව) යාබදව අංග සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිත රෝහල් සංවර්ධනය කිරීම.
 - a. කොළඹින් පිටත ජීවත් වන ජනතාවට තත්වයෙන් උසස් සෞඛ්‍ය සේවාවකට ප්‍රවේශ වීමට මෙයින් හැකි වනු ඇත.
 - b. මෙමගින් සෞඛ්‍ය සේවාවන් සලසා ගැනීම සඳහා කොළඹ නගරයට පැමිණෙන ජනතාව අඩු වනු ඇත.
- 4 මහරගම පිලිකා රෝහල අනුබද්ධිතව සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ඇති එක් රෝහලක පිලිකා ප්‍රතිකාර ලබාදීමේ ඒකකයක් ආරම්භ කිරීම.
- 5 සෑම දිස්ත්‍රික්කයටම නවීන සහ අංග සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිත, රෝගීන් පරීක්ෂා කිරීමේ රසායනාගාර පිහිටුවීම.
- 6 හෘද, පෙණහළු, ස්නායු, අක්ෂි සහ ළමා රෝග සඳහා කොළඹ පිහිටා ඇති අදාළ විශේෂඥ රෝහල්වලට අනුබද්ධිතව අංග සම්පූර්ණ පහසුකම් සහිත සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම.
- 7 රෝගීන් සිය සැත්කම් අපේක්ෂාවෙන් රැඳී සිටින කාලය අඩුකිරීම සඳහා වෛද්‍යවරුන් සහ හෙදියන් වෙනුවෙන් නව අතිකාල දීමනා ගෙවීම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
 - a. මේ වන විට සැත්කම් අපේක්ෂිත රෝගීන් සතියක සිට මාස 10 ක කාලයක් පොරොත්තු ලේඛනවල රැඳී සිටිය යුතුය.
 - b. නව ගෙවීම් ක්‍රමය අනුව දිනකට පැය 8 ක් විවෘතව තැබෙන ශල්‍යාගාරවල සක්‍රීය කාලය සෙනසුරාදා සහ ඉරිදා දින ඇතුළත්ව දිනකට පැය 12 දක්වා දීර්ඝ කිරීම.
- 8 රෝගීන්ගේ සැත්කම් පොරොත්තු කාලය අඩු කිරීමට උපයෝගීතාවයෙන් අඩු ශල්‍යාගාර, රසායනාගාර සහ ස්කෑන් කාමර ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා අතිකාල ගෙවීම් ක්‍රමය වෛද්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ සියලු දෙනාට අදාළ කළ හැක.
- 9 රටේ පවතින සුදුසුකම්ලත් වෛද්‍යවරුන්ගේ නිශ්‍ය පිලිබඳ ගැටළුවට විසඳුමක් ලෙස රජයේ වෛද්‍ය විද්‍යාලවලට බඳවා ගන්නා සිසුන් සංඛ්‍යාව 1,300 සිට 2,000 දක්වා ඉහළ නැංවීම.

අනෙකුත් අදාළ සෞඛ්‍ය සේවා කාර්ය මණ්ඩල සංඛ්‍යාව ද ඉහළ නැංවීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 10 හෙද පාසල් සඳහා බඳවා ගනු ලබන සිසුන් ගණන ඉහළ දැමීම.
ප්‍රේමයේ හෙද හෙදියන්ට සිය කුසලතා ඔප්නංවා ගැනීම සඳහා විදේශ ශිෂ්‍යත්ව ලබාදීම.
- 11 0% ක සමාගම් බදු සහ 0% ක වැට් බදු පැනවීම මගින් පුද්ගලික රෝහල් ස්ථාපනය දිරිමත් කිරීම.
 - a. රජයේ සේවකයන්ට මෙමගින් වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාගැනීමට අතිරේක රක්ෂණ ක්‍රමයක් ලබා දෙනු ඇත.
 - b. සැත්කම් සඳහා මාස ගණන් පෝලිමේ රැඳී සිටින රෝගීන් මෙම රෝහල්වලට මාරු කෙරෙනු ඇත.
- 12 අන්තර්ජාලය හරහා මෙන්ම ජංගම දුරකථන යෙදවුමක් හරහා ද ඩිජිටල් ජාතික හැඳුනුම්පත මගින් ප්‍රවේශය ලබාගත හැකි “ඩිජිටල් සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන” (Digital Health Hub - DHH) හඳුන්වා දීම.
DHH හි ඇතුළත් සේවාවන් වන්නේ,
 - i. රෝගියාගේ පසුගිය වසර 10ක සෞඛ්‍ය දත්ත වලට පිවිසීම.
 - ii. සියලුම රෝහල් සහ සායනවල ස්කෑන් පරීක්ෂණ සහ වෛද්‍යවරුන් හමුවීම් යනාදිය සඳහා වෙන්කර ගත හැකි කාලයන් දැක්වීම.
 - iii. නියමිත වෛද්‍යවරුන් හමුවීම් පිළිබඳ පෙර දැනුම් දීම.
- 13 සෑම රෝහලකම පවතින ඖෂධ තොග අධීක්ෂණය කිරීමට අන්තර්ජාල ද්වාරයක් සංවර්ධනය කිරීම.
 - a. මෙමගින් ඖෂධ හිඟයකදී වෙනත් රෝහල්වල ඒ අදාළ ඖෂධය තිබෙන්නේ ද යන්න සොයාගත හැකි වනු ඇත.
 - b. දැනට පවතින ඖෂධ තොග ප්‍රමාණයන් ඩිජිටල් ක්‍රම මගින් පරීක්ෂා කිරීම තුළින් රෝහල් වලට කල්තියා තොග ඇණවුම් කිරීමෙන් ඖෂධ හිඟවීම් වළක්වා ගත හැකිය.
- 14 රෝහල් ඇඳුන්, උපරිම උපයෝජනයකින් යුතුව භාවිතය සහතික කිරීම සඳහා රෝහල් වාර්ෂික වල ඇඳුන් වෙන් කිරීම ඩිජිටල්කරණය කිරීම.
- 15 රෝගීන්ගේ සියලු රසායනාගාර වාර්තා ලේ බැංකුවේ සහයෝගය ඇතිව ඩිජිටල්කරණය කිරීම මෙන්ම රෝගීන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ව රටාවන් පුරෝකථනය කිරීම සඳහා මෙම වාර්තා යොදාගැනීම.

ඕනෑම වෛද්‍ය තත්වයක් පාලනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නිවාරණ පියවර ගැනීමට රෝගීන්ට හැකියාව ලැබේ.

- 16 පහත ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව වැසිකිළි පහසුකම් නැංවීම සහ ඒවා පවත්වාගෙන යාම,
 - a. රෝහල්ගත වන සෑම රෝගීන් 20 දෙනෙකුටම එක් වැසිකිළියක් බැගින්.
 - b. බාහිර රෝගීන් සඳහා අවම වශයෙන් වැසිකිළි 4 ක්.
 - c. වෛද්‍ය සහ රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා වෙනත් වැසිකිළි.

17 අත්‍යවශ්‍ය ඖෂධ සහ උපකරණ සඳහා දැරිය හැකි මිල ගණන් ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීම සහ පවත්වාගෙන යාම.

18 ඖෂධ වෙළඳපොළට නිකුත් කරන විට අනුමත කළ ප්‍රමිතිගත තත්වය පවත්වාගෙන යාම.

ඖෂධයේ සංයුතිය සහ අතුරු ආබාධ වේ නම්, ඒවායේ විස්තර සමඟ ලේඛල්කරණය හඳුන්වා දීම.

19 දැරුවල අහිමි පවුල්වලට අවශ්‍ය විශේෂ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබා ගැනීමට පහසු ප්‍රවේශ සලසාදීම.

20 වකුගඩු රෝගීන් Geo-tag කිරීම සහ නිදන්ගත වකුගඩු රෝගයට ගොදුරු වූවන් ඇතුළු බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීම සහ නිසි පිරිපහදුව සහිතව ගැඹුරු ලිං (බෝර ලිං) පහසුකම් ඉදි කිරීම. දැනටමත් ඇතැම් ගම්මානවල ඉහත සඳහන් ජල පවිත්‍රකරණ පද්ධති ඇත.

උදා- හේලිස් සමාගමේ ‘සද්දියවර’ ව්‍යාපෘතිය

21 පාංශු සෞඛ්‍ය කාඩ්පත් නිකුත් කිරීම හා පාංශු පරීක්ෂාවක් මත පදනම් වූ පොහොර නිර්දේශය.

වර්තමානයේ පොහොර බහාලුම් 35,000 මෙට්ටට ආනයනය කරන අතර, පාංශු සෞඛ්‍ය කාඩ්පත් නිර්දේශ කිරීමෙන් එය 20% කින් (බහාලුම් 7,000 ප්‍රමාණයකින්) අඩුකරගත හැක.

22 සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්ගෙන් රෝග විනිශ්චයන් සහ තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා ටෙලිමෙඩිසින් සේවාව හඳුන්වා දීම. විශේෂයෙන්ම ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ සඳහා අන්තර්ජාල ඇමතුම් හෝ පෙර සැකසූ දත්ත මගින් මෙය කළ හැක.

23 බෝ නොවන රෝග පිළිබඳ අවදානම පහළ දැමීම සඳහා වැඩිහිටියන් සහ ළමුන් අතර ශාරීරික ක්‍රියාශීලීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ඉවහල් වන විඩියෝ නිෂ්පාදනය.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 24 සියලු රෝහල්වල විධිමත් කසළ කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් ක්‍රියාවට නැංවීම.
- 25 ග්‍රාමීය රෝහල් වෙත වෛද්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය ආකර්ෂණය කරගැනීම සඳහා,
 - a. ඔවුන්ගේ දරුවන් සඳහා ජාත්‍යන්තර පාසල් ඉදිකිරීම.
 - b. අත්‍යවශ්‍ය සුව සේවා පහසුකම්වලින් ග්‍රාමීය රෝහල් නවීකරණය.
 - c. පුද්ගලික වෛද්‍ය සේවා සැපයුම් හෙවත් වැහල් සේවා සඳහා අවස්ථා සලසමින් පෞද්ගලික රෝහල් ඉදිකිරීම.
 - d. අවශ්‍ය පහසුකම් සියල්ලෙන් යුක්ත වෛද්‍ය නිල නිවාස ඉදිකිරීම.
- 26 හෙදියන්, ඖෂධවේදීන් සහ වෙනත් පරිපූරක වෛද්‍ය සේවාවන්හි නිරත පිරිස ඉහළ නැංවීම සඳහා පරිපූරක වෛද්‍ය අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ වේගවත් කිරීම.
- 27 වයස 65 ට වැඩි ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහා හදිසි අනතුරු අවදානම රහිත නිවාස සැලසුම් මාර්ගෝපදේශනය.
- 28 ආයුර්වේද ප්‍රතිකාර අංශය සංවර්ධනය කිරීම.
 - a. ආයුර්වේද වෘත්තිකයන් හට පුහුණුව සහ ආයුර්වේදයේ නව ක්‍රම භාවිතයට ප්‍රවේශය ලබාදීම.
 - b. ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය ශක්තිමත් කිරීමට ආයුර්වේද ඔසු පැළ රෝපණ වගාවන් දිරිමත් කිරීම.
 - c. ඛටහිර වෛද්‍යවරුන්ට සමානව ආදායම් හා විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රම ආයුර්වේද වෘත්තිකයන් හට ද හඳුන්වා දීම.
 - d. රටේ ඉහළ පෙළේ ආයුර්වේද වෘත්තිකයන් හට සංචාරක කේන්ද්‍රස්ථානවල ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සඳහා සහය ලබාදීම.
- 29 මත්පැන් පානය ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය අවදානම අවම කිරීමට අඩු අවදානම් මත්පැන් පානීය මාර්ගෝපදේශනයක් (Low Risk Drinking Guideline) හඳුන්වා දීම.
- 30 පුරවැසියන් අතර සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටාවක් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට, සියලු වයස් මට්ටම් සඳහා නිර්දේශිත නින්ද පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශනයන් හඳුන්වා දීම.
- 31 මානසික සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳ අවධානය වැඩි කිරීම මෙන්ම උපදේශනය හා ප්‍රතිකාර සඳහා අවශ්‍ය වෘත්තීය කාර්ය මණ්ඩල හා උපකරණ සමග මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම.
- 32 විශාදය (Depression) සහ කාංසාවෙන් (anxiety) පෙළෙන පුද්ගලයන් හඳුනාගැනීම සඳහා හැසිරීම් විශ්ලේෂණ තාක්ෂණය සමග නව යෙදවුමක් (app) හඳුන්වා දීම.

33 හදිසි අවස්ථාවන්හිදී මහජනතාවට අවශ්‍ය වන මූලික ප්‍රථමාධාර ශිල්පීය ක්‍රම ඉගැන්වීම සඳහා අන්තර්ජාල වීඩියෝ පදනම් කරගත් පුහුණු වැඩසටහන් සකස් කිරීම.

34 පාසල්, වැඩබිම්, රෝහල් සහ ආගමික ආයතනවල යහපත් සෞඛ්‍ය පුරුදු පිළිබඳ වැඩමුළු පැවැත්වීම.

35 ආර්තවය (මාසික ඔසප් වීම) හේතුවෙන් ගැහැණු දරුවන් පාසල් නොයාමේ ගැටලුව අවම කිරීම සඳහා පහත සඳහන් පියවර ගත යුතුය.

a. පහත ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරමින් පාසල්, ප්‍රජාව සහ පවුල් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම,

i. ආර්තව ක්‍රියාවලිය.

ii. ඔසප් රෙදි සේදීමේ වැදගත්කම.

iii. ඔසප් සමය තුළ භාවිතා කළ හැකි සනීපාරක්ෂක තුවා ඇතුළු වෙනත් සනීපාරක්ෂක අවශෝෂක ක්‍රමවේදයන්.

iv. නව යොවුන් වියේ දැරියන් තුළ විශ්වාසය ගොඩනැංවීම සහ, ඔසප් සමයේදී සිදුවන වෙනස්කම් පිළිගැනීමට අවශ්‍ය අධ්‍යාපනය ඔවුන්ට ලබාදීම.

v. වැඩිවියට පැමිණි ගැහැණු දරුවන්ට ඔසප් සමය තුළ ශාරීරිකව සිදුවිය හැකි වෙනස්කම් හා ඒ හා සබඳව සනීපාරක්ෂක කටයුතු පිළිබඳ වීම දරුවන් හා පවුලේ සාමාජිකයන් අතර දැනුවත්භාවයක් ඇති කිරීම.

b. ඔසප් සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ අන්තර්ජාලය හරහා දැනුවත් කිරීමේ වීඩියෝ පිළියෙළ කිරීම.

c. සනීපාරක්ෂක තුවා නිසි ලෙස බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් ස්ථාපනය කිරීම.

d. ඔසප් සමයේ නිසි සනීපාරක්ෂණය සඳහා අවශ්‍ය ජලය සහිත වැසිකිළි පහසුකම් ඉදිකිරීම හා නඩත්තුව (සෑම පාසල් දැරියන් 40 දෙනෙකුටම ජල පහසුකම් සහිත එක් වැසිකිළියක්).

e. සනීපාරක්ෂක තුවා නිෂ්පාදනය කරන කුඩා පරිමාණයේ නිෂ්පාදන ආයතන ග්‍රාමීය වශයෙන් ප්‍රචලිත කිරීම තුළින් අමතර රැකියා ප්‍රමාණයක් උත්පාදනය කිරීම.

f. සිය ආහාර වේල වැඩිදියුණු කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් යොවුන් ගැහැණු දරුවන්ට උපදෙස් ලබාදීම සහ ඔවුන්ට ඒ සඳහා සහයෝගය ලබාදීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

g. සමාජ සංවර්ධන නිලධාරීන් සහ ගුරුවරුන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම.

මෙම පුහුණු වැඩසටහන්වල අරමුණු වන්නේ,

- a. ඖසප් සනීපාරක්ෂාව කළමනාකරණයේ වැදගත්කම වටහාගැනීම.
 - b. පාසල් තුළ සහ ප්‍රජා මට්ටමින් ඖසප් සමයේ සනීපාරක්ෂාව කළමනාකරණය පිළිබඳ කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය අවබෝධය සහ ධාරිතාවන් වර්ධනය කිරීම.
- 36** රටපුරා සක්‍රීය සුවසේවා පරීක්ෂණාගාර ජාලයක් පිහිටුවීම හා එමඟින් විශේෂයෙන්ම ක්‍රීඩකයන්ගේ සෞඛ්‍ය පරාමිතිකයන් (health parameters) නොමිලේ පරීක්ෂා කරගත හැකිවන ලෙස පහසුකම් සැලැස්ම.
- 37** මුල්වරට මව් පදවිය ලැබූ සහ දරුවන් ලැබීමට අපේක්ෂාවෙන් සිටින ගර්භිණී මාතාවන් තමන් බලාපොරොත්තු විය යුත්තේ කිනම් තත්වයක්ද, එන්නත් ලබාගත යුත්තේ කවදාද, වෛද්‍යවරයා හමුවිය යුත්තේ කවදාද සහ වෛද්‍යවරුන් මුණ ගැසීමට වේලාවක් වෙන් කර ගැනීම යන අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු ඇතුළත් වෙබ් අඩවියක් සහ ජංගම දුරකථන යෙදවුමක් නිර්මාණය කිරීම.
- 38** බෝ නොවන රෝගයන්හි අවදානම පිළිබඳ සබැඳි සෞඛ්‍යය කරුණු හා සමාජගත කිරීම වෙනුවෙන් සිංහල, දුම්රිල, සහ ඉංග්‍රීසි මුද්‍රිත මාධ්‍යයේ හා විද්‍යුත් මාධ්‍ය (ශ්‍රව්‍ය හා දෘෂ්‍ය) තුළ ඉඩකඩ නොමිලේ වෙන් කිරීම.

ආයෝජන ප්‍රවර්ධන සහ රැකියා උත්සාදන අමාත්‍යාංශය

කර්මාන්තයන්ගෙන් පොහොසත් රටක්

“ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංශ වල ගෝලීය වටිනාකම්
දාමයන් සම්බන්ධ කිරීම උදෙසා මිශ්‍ර ආර්ථිකයක්
කෙරෙහි දේශීය හා විදේශීය ඝෘජු ආයෝජන මහත්
බලපෑමක් ඇති කරයි”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- වසර 2025 වන විට වාර්ෂිකව නව රැකියා 200,000 ක් උත්පාදනය කිරීම.
- වසර 2025 වන විට වාර්ෂික දේශීය ආයෝජනය USD බිලියන 7 ක් බවට පත්කිරීම.
- වසර 2025 වන විට වාර්ෂික විදේශීය සෘජු ආයෝජනය USD බිලියන 7 ක් බවට පත්කිරීම.
- වසර 2022 වන විට ව්‍යාපාර කිරීමේ හිතකරභාවය (Ease of Doing Business Index) දැක්වෙන දර්ශකය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත කිරීම 100 වන ස්ථානයේ සිට 50 වැනි ස්ථානය දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- වසර 2022 වන විට ගෝලීය තරගකාරීත්ව (Global Competitiveness Index) දර්ශකය තුළ ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථානය 85 සිට 45 දක්වා ඉහළ නැංවීම.

ක්‍රියාකාරී සැලසුම

- 1 ආයෝජන අයදුම් පත්‍රයෙහි ඇති පිටු ගණන පිටු 14 සිට පිටු 3 ක් දක්වා අඩු කිරීම මගින් ආයෝජන අනුමත කිරීමේ කාර්ය පටිපාටිය විධිමත් කිරීම සහ පැය 24 ක් ඇතුළත මූලික අනුමැතිය ලබා දීම.

ආයෝජන සඳහා පවතින අනවශ්‍ය බාධක ඉවත් කිරීම සඳහා ආයෝජන අනුමත කිරීමේ නීති රෙගුලාසි සරල කිරීම.

- 2 ආයෝජන මණ්ඩලයේ (BOI) චිකිත්‍යතාවය මත 25 වසරක සහතික කළ බදු ප්‍රතිලාභ සමඟින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආයෝජනය කිරීමේ තරගකාරී වාසිය ප්‍රදර්ශනය කිරීම.

පහත අංශ සඳහා 0% ව්‍යාපාර බදු, 0% ලාභාංශ බද්දක් සහ 0% චිකිතු කල අගය මත බද්දක් (VAT) වසර 25 ක් සඳහා ලබා දීම

a. අධ්‍යාපනය

b. තොරතුරු සේවා ක්‍රියාකාරකම්

(ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලිය තෙවන පාර්ශවයකට ලබාදීම (BPO), තොරතුරු සම්බන්ධ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි තෙවන පාර්ශවයකට ලබාදීම (KPO), හොස්ටින් (hosting) සඳහා යටිතල පහසුකම් සැපයීම, දත්ත සැකසුම් සේවාවන් හා ඒ හා සබැඳි ක්‍රියාකාරකම්, web portals, news syndicates සහ ජනමාධ්‍ය සඳහා අවශ්‍ය පුවත්, ඡායාරූප සහ විවිධාංග සැපයීමේ ප්‍රවෘත්ති ආයතනමය ක්‍රියාකාරකම්, පරිගණක පදනම් කරගත්

දුරකථන තොරතුරු සේවාවන්, කොන්ත්‍රාත් පදනම මත හෝ නිදහස් පදනම මත සිදුකරන තොරතුරු සෝදිසි කිරීමේ සේවාවන් සහ ප්‍රචාරණ නිවැරදි කිරීමේ සේවාවන් (news clipping services), පුවත්පත් නිවැරදි කිරීමේ සේවාවන් (press clipping services) සහ සෙසු ඩිජිටල් සේවා).

- c. මානව සෞඛ්‍ය ක්‍රියාකාරකම්
- d. ගුවන් ගමනාගමනය
- e. මෝටර් රථවාහන, ට්‍රේලර් සහ අර්ධ ට්‍රේලර් රථ නිෂ්පාදනය
- f. කසළ එක්රැස් කිරීම, පිරිපහදුව සහ බැහැර කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්, අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රතිභවනය
- g. ජලය එක්රැස් කිරීම, පිරිපහදු කිරීම සහ සැපයීම
- h. මලාපවාහනය
- i. වෙනත් ගමනාගමන මෙවලම් නිෂ්පාදනය
- j. ධීවර කර්මාන්තය සහ ජලජ ජීවී වගාව
- k. පිළියම්කරණ ක්‍රියාකාරකම් සහ වෙනත් කසළ කළමනාකරණ සේවාවන්

රු. 500,000ට වැඩි ආදායම් මට්ටම් සඳහා සේවාදායකයන්ට 12% ක උපයන විට ගෙවීම් බද්දක් (PAYEE tax)

- 3 සිය ආයෝජන පිළිබඳව කඩිනම් පසු විපරම් කිරීම සඳහා දේශීය හා විදේශීය ආයෝජකයන් වෙනුවෙන් දිස්ත්‍රික්ක 25 තුළම තොරතුරු තාක්ෂණ උද්‍යානයක් (IT Park) හා කර්මාන්ත උද්‍යානයක් බැගින් ඉදිකිරීමට පහසුකම් සැපයීම.
- 4 “ජාතික සන්නාමකරණ උපයෝග මාර්ගයක්” ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වාදීම (ජාතික සන්නාම ශබ්දය - පිටුව 122 බලන්න).
- 5 නිෂ්පාදන හා ආයෝජන දිරිගැන්වීමේ අංගසම්පූර්ණ වැඩපිලිවෙළක් මගින් ව්‍යාපාර හිතකාමී පසුබිමක් නිර්මාණය කිරීම සහ ප්‍රචාරණය කිරීම.
- 6 දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමේ රැකියා උත්පාදනයන් මාසිකව අධීක්ෂණය කර, රැකියා උත්පාදනයන් අඩු දිස්ත්‍රික්ක සඳහා කැබිනට් මණ්ඩලය මගින් අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 7 දැනට පවතින සමාගම් බද්ද ඉහත අංක 2 හි සඳහන් නොවන නව ව්‍යාපාර සඳහා 12% දක්වා අඩු කිරීම සහ ආයෝජන මණ්ඩලයේ චිකිත්‍යතාවය මත වසර 25 ක වගකීම් සහතිකයක් සමග බස්නාහිර පළාතේ සියලු අංශ සඳහා බදු අනුපාතික අඩු කිරීම. එමෙන්ම අනෙකුත් පළාත් සඳහා විය 80% ක් දක්වා අඩු කිරීම. ඒ අනුව බලාත්මක වන බදු අනුපාතය 2.4% කි (මෙය අතිරේක වශයෙන් ග්‍රාමීය, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ රැකියා උත්පාදනයට උදව් වනු ඇත).
- 8 නමැති ශ්‍රී ලංකා ගෝලීය වශයෙන් සේවා නියුක්ත කළ හැකි ශ්‍රම බලකායක් නිර්මාණය කිරීම.
 - a. ගෝලීය වශයෙන් ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇති රැකියා ක්ෂේත්‍ර 50ක් හඳුනා ගැනීම.
 - b. වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල ඵලදායීතාවය සහ නිපුණතා සංවර්ධනය ඉහළ නැංවීම. සිංගප්පූරුව, තායිලන්තය, ඔස්ට්‍රේලියාව සහ මැලේසියාව යන රට වල ඇති වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල ක්‍රමවේදයන් මිණුම් දැඩි ලෙස යොදාගෙන ඉහළ නැංවීම.
 - c. ගෝලීය ශ්‍රම බලකායේ ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි වෘත්තීය පුහුණු ආයතන සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථාන සංවර්ධනය කිරීම.

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය

රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකභාවයෙන් පොහොසත් රටක්

“ස්වෛරීත්වය, කලාපීය සහයෝගීතාව සහ අතිශයින්
භාරදූර ලෙසින් එතෙර මෙතෙර ශ්‍රී ලාංකිකයන් ඇඳහු
ලබන ප්‍රතිපත්ති ඵලදායී ලෙසින් ක්‍රියාවට නැංවීම”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- වසර 2022 වන විට ව්‍යාපාර කිරීමේ හිතකරභාවය (Ease of Doing Business Index) දැක්වෙන දර්ශකය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත කිරීම 100 වන ස්ථානයේ සිට 50 වැනි ස්ථානය දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- වසර 2022 වන විට ගෝලීය තරගකාරීත්ව (Global Competitiveness Index) දර්ශකය තුළ ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථානය 85 සිට 45 දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- සාමකාමී කලාපීය පරිසරයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාධීපත්‍යය ශක්තිමත් ලෙස පවත්වාගෙන යාම.
- විදේශයන් හි පිවිසීම වන ශ්‍රී ලාංකිකයන් සමඟින් ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවයක් ස්ථාපිත කර ගැනීම.

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය නොවන රටවල තානාපති කාර්යාලය 38.

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවල මහකොමසාරිස් කාර්යාල 13.

කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාල 13.

චක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ නිත්‍ය මෙහෙයුම් 2.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 1 පහත කරුණු මත පදනම්ව විදේශයන් හි පිහිටා තිබෙන ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාල සහ මහ කොමසාරිස් කාර්යාල ඇගයීමට ලක් කිරීම.
 - a. රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකමය වැදගත්කම, බලපෑම සහ ගෝලීය දේශපාලනික අනුබලය.
 - b. ද්විපාර්ශවික වෙළඳාම, ආර්ථික, සංස්කෘතික සහ සමාජීය ප්‍රතිලාභ.
 - c. විදේශිකයන් සඳහා සපයන කොන්සියුලර් සේවාවන්, විදේශීය සංචාරකයන් සංඛ්‍යාව, එක් එක් දූත කාර්යාල වල උත්පාදනය කරන ලද ආදායම් සහ සෑම කාර්යාලයකම නඩත්තු වියදම්.
 - d. දැනට තිබෙන විදේශ දූත මෙහෙයුම්වල සේවාවන් වැඩි දියුණු කිරීම.

e. නව විදේශ දූත මෙහෙයුම් කාර්යාල ස්ථාපනය කිරීම සහ ඵලදායී නොවන දූත මෙහෙයුම් කාර්යාල වසා දැමීම.

2 අනාගත රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික අපේක්ෂකයන් සඳහා අනිවාර්ය වන තානාපති විධායක පුහුණු වැඩසටහනක් (Ambassador Executive Training Programme - AETP) හඳුන්වා දීම.

a. දේශපාලන පත්වීම් ලබන රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයන් AETP පුහුණු වැඩසටහනට සහභාගී වීම අනිවාර්ය කිරීම.

b. එක් AETP වැඩසටහනට අයත් පාඨමාලාවන්,

i. රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සම්මත ක්‍රියාපටිපාටි සහ ආචාර සමාචාර විධික්‍රම.

ii. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධාන පද්ධතිය.

iii. භාවාත්මක බුද්ධිය (Emotional intelligence).

iv. අනාගත දුරදර්ශීභාවය.

v. පිරිස් ආමන්ත්‍රණය සහ මාධ්‍ය හැසිරවීමේ කටයුතු.

vi. කොන්සියුලර් සහ මානුෂීය රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සේවා.

vii. නායකත්වය.

c. BCIS පිරිනමන ජාත්‍යන්තර සබඳතා ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාව වසරක ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවක් දක්වා වැඩි දියුණු කර අනාගතයේ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකයන් වීමට අපේක්ෂා කරන සියලු දෙනාහට එය හැදෑරීමේ අනිවාර්ය අවශ්‍යතාව සහතික කෙරෙනු ඇත.

d. තානාපතිවරුන් සඳහා ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක (KPIs) හඳුන්වා දීම. මෙම ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශකවල පහත දෑ ඇතුළත් වනු ඇත.

i. ශ්‍රී ලංකාව වෙත ගෙන එන සෘජු විදේශ ආයෝජනවල (FDI) වටිනාකම.

ii. ශ්‍රී ලංකාව වෙත ගෙන එන විදේශ සමාගම් සංඛ්‍යාව.

iii. ශ්‍රී ලංකාව වෙත ගෙන එන සංචාරකයන් සහ ආගන්තුකයින් සංඛ්‍යාව.

iv. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා උත්පාදනය කරන අපනයන අවස්ථා සංඛ්‍යාව.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- v. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික සන්නාමය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා අදාළ විදේශයන් තුළ නිර්මාණය කරන මාධ්‍ය වටිනාකම.

රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයින් විසින් අනිවාර්ය භාෂා පාඨමාලා හදාරන බව නිශ්චය කිරීම. පහත භාෂාවන් පිළිබඳ නිපුණතාව අපේක්ෂා කෙරේ.

- a. ඉංග්‍රීසි
- b. චීන
- c. හින්දි
- d. ස්පාඤ්ඤ
- e. අරාබි
- f. ප්‍රංශ
- g. රුසියානු

3 “Get to Know Sri Lanka Programme” සංවිධානය කිරීම.

- a. ශ්‍රී ලාංකීය සම්භවයක් සහිත ඩයස්පෝරාගත තරුණ තරුණියන් (වයස අවුරුදු 18 සිට 30 දක්වා) සම්බන්ධ කර ගැනීමේ වැඩසටහනක් වේ. මෙමගින් ඔවුන්ව ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දීම සිදුකරන අතර, ශ්‍රී ලාංකික ඉතිහාසය සහ සාම්ප්‍රදායන් වල වෙනස් පැතිකඩ පිළිබඳව දැනුවත්භාවය ඔවුන් අතර ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- b. විදේශගත රැකියා නියුක්තිය නියාමනය කිරීම සඳහා විදේශගතවන ශ්‍රමිකයන් (migrant workers) වෙනුවෙන් අන්තර්ජාල ද්වාරයක් (online platform) හඳුන්වා දීම. මේ හරහා ශ්‍රමිකයන් රැකියාවලට බඳවා ගැනීම් සිදුකරන බලයලත් නියෝජිතයන්, සේවා යෝජකයන් සහ ව්‍යාපෘති අපනයනකරුවන් සොයාගැනීමට හැකියාව ලැබේ. මෙම අන්තර්ජාල වේදිකාව මගින් සංක්‍රමික ශ්‍රමිකයන් සඳහා අවශ්‍ය සියලු ලිපි ලේඛන සහ මග පෙන්වීම් ලබාදෙනු ඇත.

4 විදේශගතව අධ්‍යාපනය ලබන ශ්‍රී ලාංකික සිසුන් සඳහා තරුණ තානාපති වැඩසටහනක් (Youth Ambassador Programme) දියත් කිරීම.

- a. ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතිය හා සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- b. විශේෂයෙන්ම කලබලකාරී තත්ත්වයකදී නිවැරදි ප්‍රවෘත්ති සැපයීම.
- c. විවිධ රටවල තරුණ තරුණියන් අතරේ සිය සබඳතා වර්ධනය කිරීම.

වීඩියෝ මාධ්‍යය හා වැඩිමුළු භාවිතා කරමින් අදාළ තානාපති කාර්යාල විසින් තෝරාගත් සිසුන් පුහුණු කිරීම.

5 තීරණයන්, වින්තකයන්, ශාස්ත්‍රඥයන් (academia), මාධ්‍ය හා සිවිල් සමාජ සංවිධාන සමඟ වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම.

a. රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික නායකත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා “ඉන්කියුබේටර්” (incubators) සංවිධානය කිරීම.

b. ප්‍රතිපත්ති පරීක්ෂණාගාර (policy test labs) සංවිධානය කිරීම.

c. සමාකරණ අවකාශ (simulation room) පැවැත්වීම.

6 අසල්වැසි රටවල් අතර “මිතුරු සීමා” friendly borders ප්‍රතිපත්තිය හරහා කලාපීය සම්බන්ධීකරණය සහ ආර්ථික සහයෝගීතාව වැඩි දියුණු කිරීම.

7 අග්නිදිග ආසියානු ජාතීන්ගේ (ASEAN) සමූහ වැනි විදේශ ආර්ථික සංසද හරහා විදේශ රටවල් සමඟ සබඳතා ශක්තිමත් කිරීම.

8 විදේශ ආයෝජකයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා,

a. ආර්ථිකය, විවිධ අංශයන් හි උදාකරගත හැකි අවස්ථා සහ වසර 2022 වන විට ව්‍යාපාර කිරීමේ හිතකරභාවය පිළිබඳ දර්ශකය (Ease of Doing Business Index) තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත වීම 100 සිට 50 දක්වා වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ගෝලීය තරඟකාරීත්ව දර්ශකය (Global Competitiveness Index) තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත වීම 85 සිට 45 දක්වා ඉහළ නැංවීමට රජය විසින් සිදුකරන මුලපිරීම් පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් ත්‍රෛමාසික සඟරාවක් හඳුන්වා දීම.

b. ආර්ථිකය පිළිබඳ තොරතුරු - බදු, ලාභාංශ සහ රෙගුලාසි, විවිධ අංශ පිළිබඳ තොරතුරු, තොරතුරු තාක්ෂණය, බලශක්තිය යනාදිය පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් අත්පොතක් වාර්ෂිකව පිළියෙළ කිරීම.

9 විදේශ ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ, ගෝලීය දේශපාලනික ගැටලු සහ ජාතික ධාරිතා වර්ධනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම සඳහා විදේශ ආයෝජන කර්මාන්ත හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරන විශේෂඥයන්ගෙන් සමන්විත ඒකකයක් පිහිටුවීම.

10 අන්තර්ජාතික ත්‍රස්ත මර්දන පරිශ්‍රමයන් ශක්තිමත් කිරීම පිණිස ASEAN, පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය ආදී රටවල තිබෙන, විශේෂයෙන්ම පෙරටුගාමී නීති බලාත්මක කරන්නන් (frontline law enforcement) සහ ආරක්ෂක ඒජන්සි අතර ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවක් පවත්වා ගැනීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 11 අැමරිකානු ඩොලර් 120,000 ක විදේශ ආයෝජන ගෙන එන සහ මාසික ආදායම අැමරිකානු ඩොලර් 2,400 ක් වන විදේශිකයින් හට පහත සඳහන් ප්‍රතිලාභ ලැබෙන “Sri Lanka - My Second Home” යනුවෙන් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහනක් ආරම්භ කිරීම.
- a. වාහන සඳහා තීරැඹදු රහිත දීමනාවක්.
 - b. නිවාස සඳහා සහන පැකේජ.
 - c. පවුල් වශයෙන් සහ වයස අවුරැදු 21 ට අඩු ළමයින්ට රටට ඇතුළුවීම වැඩි අවස්ථා ලබා දීම.
 - d. සමාජ වාරිකා අවසර පත්‍රයක් (social visit pass).
- 12 ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනික, ආර්ථික හා උපාය මාර්ගික අවශ්‍යතා පහත ආකාරවලින් ප්‍රවර්ධනය කිරීම:
- a. ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා වැඩි දියුණු කිරීම.
 - b. රැස්වීම්/සාකච්ඡාවලදී ඉස්මතු වන විවිධ ගැටලු පිළිබඳව තත්ත්ව වාරිතා සකස් කිරීම.
 - c. අන්තර්ජාතික රැස්වීම්වලදී සිදුකරනවාට අමතරව, ද්විපාර්ශ්වික හමු සහ අවශේෂ හමු වලදී ගැටළු සාකච්ඡා කිරීම.
 - d. උප මහ ලේකම්වරැන් විසින් සිදුකරන වාරිකාවලදී අදාල ගැටළු සාකච්ඡාවට ලක්කිරීම.
 - e. දුරස්ථ වැඩසටහන් මඟින් වෙනත් රටවල් සමඟ සබඳතා වැඩි දියුණු කිරීම.
- 13 එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිත ආයතන (UN agencies) සහ අනෙකුත් කලාපීය හා ජාත්‍යන්තර ආයතන සමඟ සහයෝගීතාව වැඩි දියුණු කරමින් බහුපාර්ශ්වීය පද්ධතිය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තරය ප්‍රතිරූපය වර්ධනය කිරීම.

තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය

තාක්ෂණයෙන් සෞභාග්‍ය රටක්

“රටක ආර්ථික තරගකාරීත්වය, එහි තිරසාර
තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ චලදායීතාවය
මත රඳා පවතියි”

ධම්මික සෙරේරා

ඉලක්ක

- තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ (ICT) ඉපයුම්, වර්ෂ 2025 වන විට ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 1.2 සිට ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 5 දක්වා වර්ධනය කිරීම.
- ICT පාදක කරගත් රැකියා සංඛ්‍යාව, වර්ෂ 2025 වන විට 80,000 සිට 400,000 දක්වා වැඩි කිරීම.
- වර්ෂ 2030 වන විට ශ්‍රී ලංකාව “ස්මාර්ට් ශ්‍රී ලංකාවක්” බවට පරිණාමනය කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

ශ්‍රී ලංකාව මේවන විට නැගීච්ච වෙළඳපොළක සිට සංවර්ධිත වෙළඳපොළක් දක්වා වෙනස් වීමේ අවදියක සිටින අතර මෙම වර්ධනය සඳහා “ස්මාර්ට් විසඳුම්” ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස දැක්විය හැක. මෙම “සංවර්ධිත වෙළඳපොළ” නම් අරමුණ කරා 2030 වන විට ළඟා වීමට බලාපොරොත්තුවන අතර එම සංවර්ධිත ශ්‍රී ලංකාව “ස්මාර්ට් ශ්‍රී ලංකාව” බවට තවත් වසර 3ක් ඇතුළත පරිණාමනය කිරීමට බාහිර සම්පත් අත්‍යවශ්‍යවේ.

මේ සඳහා අවධානය යොමු කළ යුතු වන්නේ:

1. ස්මාර්ට් ආරක්ෂාව - Smart Security
2. ස්මාර්ට් අධ්‍යාපනය - Smart Education
3. ස්මාර්ට් සෞඛ්‍යය - Smart Health
4. ස්මාර්ට් කෘෂිකර්මය - Smart Agriculture
5. ස්මාර්ට් ප්‍රවාහනය - Smart Transport
6. ස්මාර්ට් සංචාරක කර්මාන්තය - Smart Tourism
7. ස්මාර්ට් ක්‍රීඩා - Smart Sports
8. ස්මාර්ට් උපයෝගිතා - Smart Utilities
9. ස්මාර්ට් මූල්‍ය - Smart Finance
10. ස්මාර්ට් යටිතල පහසුකම් - Smart Infrastructure

දැක්ම

ලෝකයේ ප්‍රීතිමත්ම රටවල් 10 අතරට ශ්‍රී ලංකාව එක් කිරීම.

මෙහෙවර

මිනිසුන්ගේ සතුට සඳහා ස්මාර්ට් සේවා සංවර්ධනය කිරීම.

තාක්ෂණික සක්‍රියකාරකය

සියලුම රාජ්‍ය සේවාවන් සඳහා කෘත්‍රීම බුද්ධියෙන් මෙහෙයවනු (AI Driven) ලබන ඒකාබද්ධ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ වේදිකාවක් ස්ථාපිත කිරීම.

1 ස්මාර්ට් ආරක්ෂාව - Smart Security

- a. පොලිසිය විසින් විමර්ශනය කරනු ලබන පුද්ගලයින් සඳහා අනන්‍ය වූ ඩිජිටල් ජෛවමිතික හඳුනාගැනීමක් (digital biometric identification) ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- b. සියලුම ප්‍රධාන රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික ආයතනවල මුහුණු හඳුනාගැනීමේ තාක්ෂණය (Facial recognition technology) සහිත CCTV කැමරා සවි කිරීම.
- c. අපරාධ දත්ත සංවිත ලෝක ආරක්ෂක ආයතන සමඟ බෙදා ගැනීම. රට තුළට ඇතුළු වීමට උත්සාහ කරන ඕනෑම ත්‍රස්තවාදියෙකු හඳුනා ගැනීම සඳහා ගුවන් තොටුපොළවල මුහුණු හඳුනාගැනීමේ තාක්ෂණය (Facial recognition technology) භාවිතා කිරීම.
- d. තත්කාලීන මුහුණු හඳුනාගැනීමේ තාක්ෂණය (Facial recognition technology) සහිත ස්මාර්ට් ඇස් කණ්ණාඩි පොලිසියට හඳුන්වාදීම.
- e. සමාජ මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කිරීමට සහ සිදුවිය හැකි අපරාධ ක්‍රියා පුරෝකථනය කිරීමට දත්ත විද්‍යාව (data science) භාවිතා කිරීම.

2 ස්මාර්ට් අධ්‍යාපනය - Smart Education

- a. ඉගැන්වීම සහ විද්‍යුත් ඉගෙනීම (E-learning) සඳහා සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාවලින් සියලුම පාසල් විෂයයන් සඳහා ඔන්ලයින් විඩියෝ පාදක කරගත් පන්ති හඳුන්වා දීම.
- b. සියලු නව පන්ති කාමර “ස්මාර්ට් පන්ති කාමර” ලෙස ඉදි කර ශිෂ්‍යයින් වැඩි ප්‍රමාණයකට ප්‍රවේශ පහසුකම් ලබා දීම.
- c. පවතින සියලුම රැකියා අවස්ථා සඳහා ඒකාබද්ධ ඔන්ලයින් වේදිකාවක් සෑදීම සහ මෙමඟින් පුද්ගලයන්ගේ නිපුණතා, මනාපයන් සහ ඔවුන් ජීවත් වන ප්‍රදේශය සමඟ එම රැකියා ගළපා දීමේ පහසුකම් සැලසීම.

3 ස්මාර්ට් සෞඛ්‍යය - Smart Health

- a. අන්තර්ජාලය හරහා මෙන්ම ජංගම දුරකථන යෙදවුමක් හරහා ද ඩිජිටල් ජාතික හැඳුනුම්පත මගින් ප්‍රවේශය ලබාගත හැකි “ඩිජිටල් සෞඛ්‍ය මධ්‍යස්ථාන” (Digital Health Hub - DHH) හඳුන්වා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

DHH හි ඇතුළත් සේවාවන් වන්නේ,

- i. රෝගියාගේ පසුගිය වසර 10 ක සෞඛ්‍ය දත්ත වලට පිවිසුම.
- ii. සියලුම රෝහල් සහ සායනවල ස්කෑන් පරීක්ෂණ සහ වෛද්‍යවරුන් හමුවීම් යනාදිය සඳහා වෙන්කර ගත හැකි කාලයන් දැක්වීම.
- iii. නියමිත වෛද්‍යවරුන් හමුවීම් පිළිබඳ පෙර දැනුම්දීම්.
- b. රෝහල්වලට ඇති දුර, මිල ගණන්, පොරොත්තු කාලය සහ ඉඩකඩ සම්බන්ධ ගැටලු මඟ හරවා ගැනීම සඳහා රෝගීන්ට දුරකථන රෝග විනිශ්ච (tele-diagnosis) සේවා සැපයීම.
- c. රෝග වාර්තා විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් පිළිකාවේ අවධිය සහ ප්‍රතිකාර මාලාවන් යෝජනා කිරීම.
- d. Dengue App තුළින් ඩෙංගු රෝගීන් geo-tag කර, රෝගය පැතිරී යාමේ වේගය පුරෝකථනය මගින් රෝගය පැතිර යාම වළක්වා ගැනීම.

4 ස්මාර්ට් කෘෂිකර්මය - Smart Agriculture

- a. ගොවීන්ගේ හෝගවල දත්ත ගොනු කිරීම (crop profiling) සහ අධීක්ෂණය.
- b. සත්දින කාලගුණ අනාවැකි ලබා දීම.
- c. දේශගුණය පදනම් කරගත් උපදේශන සහ ස්මාර්ට්-දේශගුණික වාර්මාර්ග කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන.
- d. පොහොර යෙදීම් නිර්දේශ සැපයීම.
- e. හෝග අදියර අධීක්ෂණය කිරීම.
- f. වගා බිම් geo-tag කිරීම සහ සිතියම්ගත කිරීම.
- g. ගොවීන්ගේ හෝගවල අවම මිල සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය සමීක්ෂණ කිරීම.
- h. අස්වනු පුරෝකථනය කිරීම.
- i. පළිබෝධ රෝග සහ කාලෝචිත හෝග උපදේශනය.
- j. කෘෂිකාර්මික බව-බෝග තවානේ සිට වෙළඳපොළ දක්වා හඳුනා ගැනීම් (agro produce traceability).
- k. ගොවීන් සඳහා හෝග උපදේශන ජංගම යෙදවුම (mobile crop advisory app).
- l. වන්දිකා මගින් ලබාගත් ඡායාරූප උපයෝගී කර වගාබිම් සිතියම් ගතකිරීම. ඒ මගින් වගාකර ඇති ඉඩ ප්‍රමාණය සහ නිෂ්පාදනය ඇස්තමේන්තු කිරීම.
- m. ඇල්ගොරිදුම මත පදනම්ව සැපයුම් කරුවන් සහ ගැනුම්කරුවන් ගැළපීම (Algorithm-based matchmaking).

n. රට පුරා බෝග අස්වැන්න පුරෝකථනය කිරීමෙන් සහ මහා ගබඩා විසඳුම් ලබා දීමෙන් කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත නාස්තිය අවම කිරීම.

5 ස්මාර්ට් ප්‍රවාහනය - Smart Transport

a. පොදු ප්‍රවාහනය සඳහා ජංගම දුරකථන යෙදවුමක් (Mobile App) හඳුන්වා දීම. එමගින් සාමාන්‍ය ජනතාවට බස් සහ දුම්රිය සේවය පිළිබඳ තත්කාලීන ස්ථාන (real-time location) තොරතුරු ලබාගත හැක.

b. මගීන් රැඳී සිටීමේ කාලය අවම කිරීමට ත්‍රිරෝද රථ සහ කුලී රථ සඳහා Smart Time සහ පෝලිම් කළමනාකරණ පද්ධතියක් (Queue Management System) ක්‍රියාත්මක කිරීම.

c. වාහන නැවැත්විය හැකි ස්ථාන පිළිබඳ තත්කාලීන තොරතුරු සැපයීමට ඔන්ලයින් වේදිකාවක් (online platform) හඳුන්වා දීම සහ වාහන නැවැත්වීමේ ගාස්තු අන්තර්ජාලය හරහා ගෙවීමේදී 10% ක වටිමක් ලබා දීම.

d. ගුවන් පථ අක්‍රීය කාලපරාසය අවම කර එහි ධාරිතාව වැඩි කිරීමට, HD කැමරා (High Definition Camera) සහය ලබාගැනීම සහ ඒකාබද්ධ දුන්න වේදිකාවක් යොදා ගැනීම.

e. “මාර්ග සෝදිසි සහ රථවාහන පැමිණිලි” (“Road Watch and Traffic Complaints”) ගොනු කිරීමට ඔන්ලයින් වේදිකාවක් හඳුන්වා දීම.

මෙමගින් මාර්ග නීති කඩ කිරීම සහ විනය විරෝධී ලෙස වාහන නැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන්, රජයේ වාහන ඇතුළු සියලුම වාහනවලට එරෙහිව පැමිණිලි අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ඉදිරිපත් කිරීමේ හැකියාව මහජනතාවට හිමිවේ.

f. මාර්ග තදබදය තිබෙන දිශාව අනුව මාර්ග වර්ණ සංඥා (traffic lights) ස්වයංක්‍රීය කිරීම සඳහා ස්මාර්ට් මාර්ග තදබද කළමනාකරණ පද්ධතියක් (smart traffic system) හඳුන්වා දීම.

g. මුහුණට මුහුණ වාහන අනතුරු වැඩිම ගණනක් වාර්තා වී ඇති ස්ථාන geo-tag කර, එම ස්ථාන වල ඉංජිනේරුමය විසඳුම් සමඟ අවදානම දැක්වීමේ සංඥා පුවරු සවි කිරීම.

h. ස්ථානීය දඩ (spot fine) ගෙවීමේ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.

i. මාර්ග නීති පිළිපැදීම අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ස්මාර්ට් මාර්ග තදබදය කළමනාකරණ පද්ධතියක් (smart traffic system) සහ මාර්ගස්ථ කැමරා (road camera) හඳුන්වා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- j. සියලුම විද්‍යුත් ප්‍රවාහන යෙදවුම් (E-transport applications) එක් ජංගම දුරකථන යෙදවුමකට ඒකාබද්ධ කිරීම.
- k. සංචාරකයින්ගේ පොදු ප්‍රවාහන ගාස්තු අය කිරීම සඳහා විශේෂ, දින හෝ සති ගමන් බලපත්‍ර සහිත ඉලෙක්ට්‍රොනික් ගෙවීම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
- l. මාර්ග නීති පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ විඩියෝ නිර්මාණය කිරීම සහ ඒවා අන්තර්ජාලය හරහා මහජනයා වෙත යොමු කිරීම.

6 ස්මාර්ට් සංචාරක කර්මාන්තය - Smart Tourism

- a. සංචාරකයින් සඳහා අවශ්‍ය සේවාවන් කළමනාකරණය කිරීම පිණිස, දිවයින පුරා දෛනිකව හෝටල්වල කාමර වෙන්කර ගැනීම සහ ඉදිරි දින වෙන්කිරීම් පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා විශ්ලේෂණ ද්වාරයක් (analytics platform) සංවර්ධනය කිරීම.
- b. සියලුම භෞතික වත්කම් (පුරාවිද්‍යා භූමි, ස්මාරක, පන්සල් ආදිය) ඩිජිටල්කරණය කර, මේවා පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු එක් ඔන්ලයින් වේදිකාවක් (online platform) යටතේ සංචාරකයින්ට ලබා දීම.
- c. සංචාරක ස්ථාන පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා සංචාරක කර්මාන්තයට AR (augmented reality) තාක්ෂණය හඳුන්වා දීම.
- d. සංචාරකයින් ශ්‍රී ලංකාවේ රැඳී සිටින දිනයන්, ඔවුන්ගේ මනාපයන් සහ ඔවුන් හැරඹීමට කැමති ස්ථාන පදනම්ව සංචාරක කාල සටහන් නිර්මාණය කිරීමට වේදිකාවක් (platform) ලබා දී ඒ තුළින් සංචාරකයින්ව සේවා සපයන්නන් සමඟ සම්බන්ධ කිරීම.

7 ස්මාර්ට් ක්‍රීඩා - Smart Sports

- a. සියලුම ක්‍රීඩා වාර්තා ඩිජිටල්කරණය කිරීම සඳහා වේදිකාවක් සංවර්ධනය කර, සෑම ක්‍රීඩකයෙකුම පාසල් මට්ටමේ සිට සෘජු ලෙස කළමනාකරණය කිරීම.
- b. ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ක්‍රීඩාව නියෝජනය කිරීම සඳහා ක්‍රීඩකයන්ගේ ජයග්‍රාහී සංයෝජන තෝරා ගැනීමට කෘත්‍රිම බුද්ධිය (AI) භාවිතා කිරීම.
- c. ඉහළ දක්ෂතා සහිත ක්‍රීඩකයන්ගේ අනාගත දක්ෂතා පුරෝකථනය සඳහා උපකාර වන සේ, ඔවුන් සිය පුහුණු සැසිවලට සහභාගිවීමේදී සහ තරඟ වැදීමේදී ස්මාර්ට් පලඳහා භාවිතය.
- d. ප්‍රවේශපත්‍ර අලෙවිය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ක්‍රීඩාවෙන් ඉපැයෙන ආදායම ඉහළ නැංවීමට එක් එක් ක්‍රීඩා තරඟ සඳහා ප්‍රේක්ෂක පැමිණීම පුරෝකථනය කිරීමට

කාන්තා මුද්ධිය භාවිතා කිරීම.

- e. ක්‍රීඩා පුහුණුකරුවන් සඳහා අන්තර්ජාල විඩියෝ පාදක පුහුණුව සහ පාඨමාලා සැපයීම.

8 ස්මාර්ට් උපයෝගීතා - Smart Utilities

- a. පුරවැසියන්ට සපයන සියලු උපයෝගීතා සේවාවන්හි වාර්තා ඩිජිටල්කරණය කර ඩිජිටල් ජාතික හැඳුනුම්පත සමඟ එම වාර්තා පහත සඳහන් සේවාවන් ඇතුළත් වී වේදිකාවකට ගොනුගත කිරීම.
 - i. ඉලෙක්ට්‍රොනික අනන්‍යතාවය - E-identity
 - ii. ආරක්ෂාව
 - iii. ඉලෙක්ට්‍රොනික පාලනය - E-governance
 - iv. අන්තර් ක්‍රියාකාරී සේවා (විද්‍යුත් ඉඩම් ලියාපදිංචි කිරීමේ ලේඛන යනාදිය)
 - v. ජංගම සේවාවන් (බුද්ධිමත් ප්‍රවාහන පද්ධතිය (intelligent transportation system), ජංගම වාහන නැවැත්වීම, මායිම්වල පෝලිම් කළමනාකරණය යනාදිය)
 - vi. සෞඛ්‍ය සේවා
 - vii. ඉලෙක්ට්‍රොනික අධ්‍යාපනය - E-education
 - ix. ව්‍යාපාර සහ මූල්‍ය (ඊ-බදු (E-tax), ඊ-ව්‍යාපාර ලියාපදිංචිය (E-business register) යනාදිය)
- b. IoT සංවේදක භාවිතා කරමින් උපයෝගීතා නිෂ්පාදනයට යොදාගැනෙන යන්ත්‍රෝපකරණවල බිඳවැටීමේ හැකියාවන් ස්වයංක්‍රීයව දැක්වීම මගින් නඩත්තුව පාලනය කිරීම.
- c. සියලුම උපයෝගීතා ඔන්ලයින් ගෙවීම් වශයෙන් සිදුකිරීම සහ එකම වේදිකාවක් යටතේ ඕනෑම තනි සේවා සැපයුම්කරුවෙකු සමඟ ගනුදෙනුකරුවන් සම්බන්ධ කිරීම. සපයන උපයෝගීතා හා අනෙකුත් සෑම සේවාවක් සඳහාම තනි වෙබ් අඩවියක් හරහා ඔන්ලයින් ගෙවීම් සිදු කිරීමට කටයුතු සැලසීම. මීට ඩිජිටල් පසුම්බි (Digital wallets) යොදා ගත හැක.

9 ස්මාර්ට් මූල්‍ය - Smart Finance

- a. AI හෙවත් කාන්තා මුද්ධිය භාවිතා කරමින් බදු ගෙවීම් සහ ගනුදෙනු අධීක්ෂණය කිරීම සහ කිසියම් නොගැළපීමක් වේ නම් එය කල්තබා හඳුනාගෙන ඇඟවීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- b. අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ස්ථීර තැන්පතු ඇරඹීම ඇතුළුව අනෙකුත් සියලු රාජ්‍ය බැංකු කටයුතු, කොළ රහිත (paperless banking) බැංකු සේවා සැපයීමට හැකිවන සේ ඩිජිටල්කරණය කිරීම.
- c. ගෙවීම් දොරටු (payment gateways) සඳහා ඇති බාධක ඉවත් කිරීම, ගෙවීම් සඳහා ගනුදෙනු ගාස්තු අවම කිරීම සහ ජංගම පසුම්බි (mobile wallets) තාක්ෂණික ක්‍රමවේදය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- d. සියලුම පොදු සේවාවන්, ආදායම් බදු ගොනු කිරීම යනාදිය සඳහා ජංගම සහ ඔන්ලයින් ගෙවීම් ක්‍රම හඳුන්වා දීම.

10 ස්මාර්ට් යටිතල පහසුකම් - Smart Infrastructure

- a. ප්‍රාදේශීය රැකියා අවස්ථා ඇති කිරීම සහ ප්‍රදේශයේ සමාජ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට අධිවේගී බ්‍රෝඩ්බන්ඩ් සම්බන්ධතාවයක් ලබා දීමට ප්‍රකාශ තන්තු කේබල් (fiber optic cable) ස්ථාපනය කිරීමේ වැඩසටහනක් ආරම්භ කිරීම.

මෙමගින් ටෙලි-ඖෂධ (Tele-medicine), ටෙලි-අධ්‍යාපනය (Tele-education), ඊ-සෞඛ්‍ය (E-health), ඊ-විනෝදාස්වාදය (E-entertainment) යනාදී රජයේ සේවාවන් ලබා ගත හැකිය.
- b. දේපළ අයිතිවාසිකම් තහවුරු කරන වාර්තා සහ සෑම ගනුදෙනුවක්ම ඩිජිටල්කරණය කිරීමට Blockchain තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම.
- c. ආකර්ෂණීය ස්මාර්ට් තොරතුරු තාක්ෂණ උද්‍යාන හිඳහස් වෙළඳ කලාප තුළ ඉදි කිරීම මගින් සෘජු ආයෝජන (FDI), තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ (ICT) අංශයේ ආරම්භක ව්‍යාපාර සහ බාහිර සේවා සමාගම් ආකර්ෂණය ගැනීම.
- d. තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් තත්කාලීන ලෙස (real-time) අපද්‍රව්‍ය හා ජලාපවාහන පද්ධති කළමනාකරණය කිරීම.

පුද්ගලික අංශය සඳහා ඉලක්ක

- a. වසර 2025 වන විට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ආදායම ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 1.2 සිට ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 5 ක් දක්වා සිව් ගුණයකින් වැඩි කිරීම.
- b. වසර 2025 වන විට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ රැකියා ප්‍රමාණය 80,000 සිට 400,000 දක්වා 5 ගුණයකින් වැඩි කිරීම.

- c. එම නව රැකියා නියුක්තිකයන් 320,000 ක් සඳහා කාර්යාල ඉඩ පහසුකම් සැපයීමට වර්ග අඩි මිලියන 30.2 ක් සහිත ගොඩනැගිලි හා තොරතුරු තාක්ෂණ උද්‍යාන ඉදිකිරීම.
- d. ආයෝජන මණ්ඩලය (BOI) හරහා තොරතුරු තාක්ෂණ උද්‍යාන සහ කාර්යාල ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහා ඉදිරි වසර 25 කට 0% ක සමාගම් බද්දක් සහතික කිරීම.
- e. වසර 2030 සඳහා ඉලක්කය වන්නේ, රැකියා නියුක්තිකයන් 800,000 ක් සමග තොරතුරු තාක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ ආදායම ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 10 ක් දක්වා ඉහළ නැංවීමයි.

බලගන්වීමේ පියවර

- a. අන්තර්ජාල දත්තවලට (data) වලට අදාළ සියලු බදු ඉවත් කිරීම.
- b. අන්තර්ජාලයට පිවිසෙන වයස අවුරුදු 3 සහ ඊට වැඩි දරුවන් සඳහා දෙමාපියන්ගේ පාලනයට යටත්ව සීමිත තිර කාලයක් (Screen time) සහිත දරුවන්ට හිතකර වූ අන්තර්ජාල පැකේජයක් හඳුන්වා දීම. මෙයට පහත සඳහන් සේවා ඇතුළත්ය.
 - i. අත් සහ ඇස් අතර අන්තර් සම්බන්ධතාව (hand-eye coordination) වැඩි දියුණු කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් කිරීම.
 - ii. භාෂා කුසලතාව වැඩි දියුණු කිරීම.
 - iii. ගැටළු විසඳීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම.
 - iv. උසස් අන්තර්ගතයකට ප්‍රවේශය ලබා දීම.
- c. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ සිට ඉංග්‍රීසි භාෂාව, ගණිතය සහ තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය පිළිබඳ දැනුම දියුණු කිරීම.
- d. සියලුම පාසල් විෂයයන් සඳහා උපදේශනාත්මක වීඩියෝ අඩංගු, දත්ත (Data) ගාස්තුවලින් තොර ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online portal) හඳුන්වා දීම.
- e. 9 ශ්‍රේණියේ පටන් තොරතුරු තාක්ෂණ සහ කෘත්‍රිම බුද්ධි (AI) පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.
- f. වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල ඩිප්ලෝමා හා සහතික පත්‍ර ලබාදෙන සියලු තොරතුරු තාක්ෂණ (IT) සහ කෘත්‍රිම බුද්ධි (AI) පාඨමාලා ආරම්භ කිරීම (අනාගතයේදී ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 40% ක් වෘත්තීය පුහුණුවට යොමු වනු ඇත).

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- g. සියලු විශ්ව විද්‍යාල විසින් තොරතුරු තාක්ෂණ (IT) සහ කෘතිම බුද්ධි (AI) උපාධි පාඨමාලා, ආචාර්ය උපාධිය දක්වා ප්‍රවේශයක් උපාධි පාඨමාලා සැපයීම ආරම්භ කිරීම (අනාගතයේ දී සිසුන්ගෙන් 50% ක් විශ්ව විද්‍යාලයට ඇතුළත් වනු ඇත).
- i. සියලුම රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික විශ්ව විද්‍යාල, ලෝකයේ ඉහළ පෙළේ විශ්ව විද්‍යාල සමඟ සහයෝගයෙන් ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇති පාඨමාලා සංවර්ධනය කිරීම.
- ii. ORCAD, Silab, MATLAB, AUTOCAD වැනි විවෘත මූලාශ්‍ර සමාකරණ (open source simulation) පැකේජ භාවිතය සඳහා සිසුන් උනන්දු කිරීම.
- h. ව්‍යාපාර කිරීමේ හිතකරභාවය පිළිබඳ ගෝලීය දර්ශකය (Ease of Doing Business Index) තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථානය 100 වන ස්ථානයේ සිට 50 වැනි ස්ථානය දක්වා ඉහළට රැගෙන ඒම .
- i. ගෝලීය තරඟකාරීත්ව දර්ශකයේ (Global Competitiveness Index) ශ්‍රේණිගත කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකාව 85 වන ස්ථානයේ සිට 45 වන ස්ථානය දක්වා ඉහළට රැගෙන ඒම.
- j. තොරතුරු සේවා ක්‍රියාකාරකම් සහ යටිතල පහසුකම් සඳහා 0% ක ව්‍යාපාරික බද්දක්, 0% ක වැට් බද්දක් සහ 0% ක ලාභාංශ බද්දක් වසර 25 ක් සඳහා සහතික කිරීම.

(IT Park, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි සඳහා බාහිර සේවා ලබාදීම (BPO), මූලික තොරතුරු සම්බන්ධ ක්‍රියාවලි සඳහා බාහිර සේවා ලබාදීම (KPO), සත්කාරක සේවා (hosting), දත්ත සැකසුම් සේවාවන් සහ ඒ හා සබැඳි ක්‍රියාකාරකම්, වෙබ් අඩවි ද්වාර (web portals), පුවත්පත් තීරු මාධ්‍යයට (news syndicates) සහ ජනමාධ්‍ය සඳහා අවශ්‍ය පුවත්, ඡායාරූප සහ මාධ්‍යයට විවිධ විශේෂාංග සැපයීම, පරිගණක පදනම් කරගත් දුරකථන තොරතුරු සේවාවන්, කොන්ත්‍රාත් පදනම මත හෝ නිදහස් පදනම මත සිදුකරන තොරතුරු සෝදිසි කිරීමේ සේවාවන් සහ පුවත් නිස්සාරණ සේවාවන් (news clipping services), පුවත්පත් නිස්සාරණ සේවාවන් (press clipping services) සහ සෞඝ්‍ය ඩිජිටල් සේවා)
- k. පරිගණක සහ වෙනත් දෘඩාංග ඒකක ආනයනය සඳහා 0% ක රේගු බදු සහ 0% ක PAL ඉදිරි වසර 10 ක් සඳහා සහතික කිරීම.
- l. IBM, Intel සහ Microsoft වැනි ඉහළම බහුජාතික තොරතුරු තාක්ෂණ සමාගම් 100 කට ඔවුන්ගේ ගෝලීය බෙදාහැරීමේ මධ්‍යස්ථාන ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටුවීමට ඇරඹුම් කිරීම.

- m. අන්වේදී සමාගම්වල මූලස්ථාන ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටුවීමට 0% ක සමාගම් බද්දක්, 0% ක වැට් බද්දක් සහ 0% ක ලාභාංශ බද්දක් ඉදිරි වසර 25ක් සඳහා සහතික කිරීම.
- n. ශ්‍රී ලාංකික සමාගම්වල ගෝලීය බෙදාහැරීමේ මධ්‍යස්ථාන ලොව පුරා පිහිටුවීම.
- o. සමාගම්වල ආරම්භක අවධියේ දී ඔවුන්ට උපකාර කිරීම සඳහා සහනදායී මිලකට cloud සේවාවන් සැපයීම.
- p. රැකියා අපේක්ෂකයන්ගේ කුසලතා, මනාප ක්ෂේත්‍රයන් සහ ජීවත්වන ප්‍රදේශය මත රැකියා ලබාදීමට ඒකාබද්ධ ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online platform) හඳුන්වා දීම.

ප්‍රවාහන අමාත්‍යාංශය

සංචරණයෙන් පොහොසත් රටක්

“උසස් තත්වයේ ප්‍රවාහන පහසුකම් පුරවැසියන්ගේ දෛනික පහසුව සහ ඵලදායීතාවය සඳහා දායක වන අතර, එය රටේ ආර්ථික සංවර්ධනය වෙත යොමුවේ”

ධම්මික සෙරේරා

ඉලක්ක

- ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවාහන සබැඳුම් ශක්තිමත් කිරීම.
- වත්මන් ප්‍රවාහන ජාලය විධිමත් කිරීම.
- මාර්ග නීති උල්ලංඝනය කිරීම් අවම කිරීම.
- කොළඹ නගරයට ඇති ප්‍රධාන පිවිසුම් හතෙහි වාහන තදබදය අවම කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

ස්මාර්ට් ප්‍රවාහනය - Smart Transport

- 1 සාමාන්‍ය ජනතාවට බස් සහ දුම්රිය සේවය පිළිබඳ තත්කාලීන තොරතුරු ලබා ගැනීමට පොදු ප්‍රවාහනය සඳහා ජංගම දුරකථන යෙදවුමක් (Mobile App) හඳුන්වා දීම.
- 2 මගීන් රැඳී සිටීමේ කාලය අවම කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන Smart Time සහ පෝලිම් කළමනාකරණ පද්ධතියක් (Queue Management System) හඳුන්වා දීම.
- 3 වාහන නැවැත්විය හැකි ස්ථාන පිළිබඳ තත්කාලීන තොරතුරු සැපයීමට ඔන්ලයින් වේදිකාවක් (online platform) හඳුන්වා දීම සහ වාහන නැවැත්වීමේ ගාස්තු අන්තර්ජාලය හරහා ගෙවීමේදී 10% ක වටිටමක් ලබා දීම.
- 4 ගුවන් පථය අක්‍රියව ඇති කාලය අවම කිරීමට සහ එහි ධාරිතාව වැඩි කිරීමට, HD කැමරා (High Definition Camera) සහ ඒකාබද්ධ දත්ත වේදිකාවක් යොදා ගැනීමෙන් ගුවන්තොටුපළ ගොඩබෑමේ ධාරිතාව වර්ධනය.
- 5 “මාර්ග සෝදිසි සහ රථවාහන පැමිණිලි” (“Road Watch and Traffic Complaints”) ගොනු කිරීමට ඔන්ලයින් වේදිකාවක් හඳුන්වා දීම.

මෙමගින් මාර්ග නීති කඩ කිරීම සහ විනය විරෝධී ලෙස වාහන නැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් රජයේ වාහන ඇතුළු සියලුම වාහනවලට එරෙහිව අන්තර්ජාලය ඔස්සේ පැමිණිලි ඉදිරිපත් කළ හැකිය.
- 6 මාර්ග තදබදය නිවැරදිව දිශාව අනුව මාර්ග සංඥා ලාම්පු (traffic lights) ස්වයංක්‍රීය කිරීම සඳහා ස්මාර්ට් මාර්ග තදබද කළමනාකරණ පද්ධතියක් (smart traffic system) හඳුන්වා දීම.

- 7 මුහුණට මුහුණ ඇති වූ වාහන අනතුරු වැඩිම ගණනක් වාර්තා වී ඇති ස්ථාන geo-tag කර, ඒවාට ඉංජිනේරුමය විසඳුම් සමඟ එම ප්‍රදේශවල උපදේශන සංඥා පුවරු සහ දැනුම්දීම් ලබා දීම.
- 8 අතේ රැගෙන යා හැකි තාක්ෂණික උපකරණයක් මඟින් ස්ථානීය දඩ (spot fine) ගෙවීමේ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
- 9 මාර්ග නීති පිළිපැදීම පිළිබඳව නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ස්මාර්ට් මාර්ග තදබදය කළමනාකරණ පද්ධතියක් (smart traffic system) සහ මාර්ගස්ථ කැමරා (road camera) හඳුන්වා දීම.
- 10 සියලුම විද්‍යුත් ප්‍රවාහන යෙදවුම් (E-transport applications) එක් ජංගම දුරකථන යෙදවුමකට ඒකාබද්ධ කිරීම.
- 11 සංචාරකයින්ගේ පොදු ප්‍රවාහන ගාස්තු අය කිරීම සඳහා ඉලෙක්ට්‍රොනික් විශේෂ, දින හෝ සති ගමන් බලපත්‍ර සහිත ගෙවීම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
- 12 මාර්ග නීති පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වීඩියෝ නිර්මාණය කර ඒවා ඔන්ලයින් වේදිකාවක් (online platform) හරහා බෙදා හැරීම.

යටිතල පහසුකම්

- 13 මොරටුව, කොට්ටාව, රාගම සහ මීගමුව නගර සඳහා ධාවනය වන දුම්රිය සමඟ ඒකාබද්ධ කරමින් මන්දගාමී සහ සීඝ්‍රගාමී බස් රථ සහිත බහු මාදිලි ප්‍රවාහන පද්ධතියක් (multi-modal transport system) ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- 14 පිළියන්දල, බත්තරමුල්ල සහ කඩවත යන ප්‍රදේශ සඳහා මන්දගාමී හා අධිවේගී බස් රථ සහිත බහු මාදිලි ප්‍රවාහන පද්ධතියක් (multi-modal transport system) ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- 15 බහු මාදිලි මධ්‍යස්ථාන (multi-modal hubs) සිට නගරවලට පැමිණෙන නව බස් රථ සඳහා ආධානිත පුද්ගලයන්ට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමට හැකි වන පරිදි පා පුවරුව පහළින් ඇති බස් රථ (low floor buses) යොදාගැනීම.
- 16 කොළඹ දෙසට ඇති ප්‍රධාන පිවිසුම් මාර්ග 7 හි (මොරටුව, කොට්ටාව, රාගම, මීගමුව, පිළියන්දල, බත්තරමුල්ල සහ කඩවත) සහ සෙසු දිස්ත්‍රික්ක වල මාර්ග තදබදය අවම කිරීම සඳහා ප්‍රධාන පාසල් වල, රෝහල් වල ශාඛාවන් සහ කොළඹ පාදක කරගත් අනෙකුත් සියලුම පහසුකම් සියලුම දිස්ත්‍රික්ක මඟින් ලබා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 17 කාර්යබහුල වේලාවන්හි මාර්ග තදබදය අවම කිරීම සඳහා මධ්‍යම කොළඹ තුළ මහල් නිවාස 100,000 ක් ඉදි කිරීම මගින් රථවාහන ගමනාගමනය කොළඹින් බැහැරට වන පරිදි ක්‍රමෝපායක් සැකසීම.
- 18 ප්‍රවාහන වියදම් සහ ගමන් කාලය අඩු කිරීම සඳහා සෑම මංසන්ධියකම පවතින වටරවුම් වෙනුවට මාර්ග සංඥා ලාම්පු (traffic light) ස්ථාපනය කිරීම.
- 19 පදිකයන් මාරුවන සියලු ස්ථාන නිසි ලෙස ආලෝකකරණය කිරීම.
- 20 විශාල පිරිසක් පාර මාරු වන ස්ථානවල ගුවන් පදික මාරු (overhead crossing bridges) ඉදි කිරීම.
- 21 ප්‍රධාන මාර්ගයේ සිට කිලෝමීටර 2 කට වඩා දුරකින් පිහිටා තිබෙන ගම්මාන 1,400 ක් සඳහා කුඩා බස් රිය (mini bus) සේවාවක් හඳුන්වා දීම.
- 22 විදුලි බලයෙන් ක්‍රියා කරන වාහන සඳහා බැටරි ආරෝපණ මධ්‍යස්ථාන 1,500 ක් ඉදි කිරීම.
- 23 සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම යෝජිත නව ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන සහ මත්ස්‍ය වෙළඳපළ සඳහා මාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.
- 24 භාණ්ඩ ඉක්මණින් ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා ජාතික සැපයුම් ජාලයක් සංවර්ධනය කිරීම.
- 25 තදබදය සහිත දුම්රිය ස්ථාන, ආපනශාලා, පිරිසිදු පොදු වැසිකිළි සහ සුව පහසු ආසන පහසුකම් වැනි අත්‍යවශ්‍ය උපයෝගීතා සහිතව නවීකරණය කිරීම.
- 26 සියලු දුම්රිය හරස් මාර්ග, අනතුරු ඇඟවීමේ සංඥා සහ ගේට්ටු වලින් සමන්විත කිරීම.
- 27 මගී දුම්රිය සඳහා දුම්රිය මැදිරි සංඛ්‍යාව 6 සිට 15 දක්වා වැඩි කිරීම සහ අධික ඉල්ලුමක් ඇති දුම්රියවල මගී ආසන සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම.
- 28 සුබෝපභෝගී සේවා සහිත විශේෂ සංචාරක දුම්රිය මැදිරි ස්ථාපිත කිරීම.

වරාය සහ නාවික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

සමුද්‍රීය සැපයුම්කරණයෙන් පොහොසත් රටක්

“ශ්‍රී ලංකාවේ උපායමාර්ගික සමුද්‍රීය වැදගත්කම
පෙරට රැගෙන යමින් සහ රැකගනිමින්, ගෝලීය
නාවික කේන්ද්‍රස්ථානයක් සහ සමුද්‍රීය මධ්‍යස්ථානයක්
වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධනය සහ ප්‍රවර්ධනය
කිරීම”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- කොළඹ වරායේ සමස්ත අඩි 20 බහාලුම් (TEU) ධාරිතාව මිලියන 21.1 දක්වා වර්ධනය කිරීම.
- සුබෝපහෝගී මගී නෞකා සඳහා ගමනාන්ත කේන්ද්‍රස්ථාන සංවර්ධනය කිරීම.
- වරායන්හි කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

1 කොළඹ වරාය සංවර්ධනය

මේ වන විට කොළඹ වරායේ අඩි 20 බහාලුම් (TEU) මිලියන 7.5 ක් රඳවා තැබිය හැක.

- නව දකුණු වරාය වේදිකාවේ දිග ක්ලෝමීටර 4.8 ක් වන අතර දැනට ක්ලෝමීටර 1.3 ක් කොළඹ ජාත්‍යන්තර බහාලුම් පර්යන්ත සමාගම (Colombo International Container Terminals LTD) සන්නිකයේ පවතී.
- වසර 3 ක් තුළ ඉතිරි ක්ලෝමීටර 3.5 ක ඉඩ ප්‍රමාණයේ පර්යන්ත තුනක් ඉදි කිරීම. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, අඩි 20 බහාලුම් මිලියන 7 ක ධාරිතාවක් අතිරේකව නිර්මාණය කළ හැකිය.
- යෝජිත උතුරු වරායේ, දිය කඩනයන් සහ පර්යන්ත දෙකක් සඳහා ක්ලෝමීටර 3.3 ක දිගකින් යුත් වරාය වේදිකාවක්, වසර 6 ක් තුළ ඉදිකිරීම. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අඩි 20 බහාලුම් (TEU) මිලියන 6.6 ක ධාරිතාවක් නිර්මාණය කළ හැක.
- මෙම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියන්හි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් කොළඹ වරායේ අඩි 20 බහාලුම් සමස්ත ධාරිතාව මිලියන 21.1 ක් දක්වා වැඩි කළ හැකිවේ.

කොළඹ වරායේ වර්තමාන ධාරිතාව	TEU මිලියන 7.5
දකුණු වරායේ ඉතිරිව ඇති කොටසේ අතිරේක ධාරිතාව	TEU මිලියන 7
යෝජිත උතුරු වරායේ ධාරිතාව	TEU මිලියන 6.6
කොළඹ වරායේ සමස්ත ධාරිතාව	TEU මිලියන 21.1

- 2 හම්බන්තොට වරාය සංවර්ධනය.
හම්බන්තොට වරාය සංවර්ධනය සඳහා වන නව ව්‍යාපෘති යෝජනාව බලාපොරොත්තුවෙන් සිටියි.
- 3 ශ්‍රී ලංකාව තුළ මූලස්ථාන ආරම්භ කරන අන්තර්ජාතික සමාගම් සඳහා 0% සමාගම් බද්දක් සහ 0% ලාභාංශ බද්දක් පැනවීම.
- 4 කොළඹ, ගාල්ල, හම්බන්තොට සහ ත්‍රිකුණාමලය සුබෝපහෝගී මගී නෞකා ගමනාන්ත කේන්ද්‍රස්ථාන ලෙස සංවර්ධනය කිරීම. සුබෝපහෝගී මගී නෞකාව ගමන් ගන්නා මාර්ග වන්නේ කොළඹ-ගාල්ල-හම්බන්තොට-ත්‍රිකුණාමලය-කන්කසන්තුරයයි.
- 5 මගීන් සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩක් සහිත නවීන ගොඩනැගිල්ලක් ඇතුළුව මගී පර්යන්තයක් සංවර්ධනය කිරීම. මෙම සංවර්ධනය සඳහා වඩාත් සුදුසු ස්ථානය බණ්ඩාරනායක වරාය වේදිකාව වේ (බහාලුම් ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථාන ක්‍රියාකාරකම් දකුණු වරායට ගෙන ගිය පසු).
- 6 ඒකාබද්ධ නාවික උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය කිරීම සහ නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ජාතික නාවික සභාවක් (National Shipping Council) පිහිටුවීම, මෙම උපාය මාර්ගයේ පහත සඳහන් කරුණු ඇතුළත් වනු ඇත.
 - a. ශ්‍රී ලංකාවේ නාවික ව්‍යාපාර සඳහා පවතින ආකර්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම.
 - b. ප්‍රාග්ධනය සහ මූල්‍යකරණය සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් සැපයීම.
 - c. නවෝත්පාදනයන් සහ සහායක නාවික සේවාවන්හි තිරසාර වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම (උපකාරක සේවා: ඉන්ධන නැවත පිරවීම, ආහාර, ජලය ආදිය සපයා දීම).
- 7 ශ්‍රී ලංකාවේ නෞකා තැනීමේ ඉංජිනේරු හැකියාවන්, වෙනත් රාජ්‍ය ආයතනවලට සහ සුබෝපහෝගී මගී නෞකා ක්‍රියාකරුවන් වැනි ජාත්‍යන්තර ගැනුම්කරුවන් වෙත ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- 8 ශ්‍රී ලාංකික නාවිකයන්ට රැකියා අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය කිරීම:
 - a. ආධුනිකත්ව පුහුණුව, විශේෂීකරණය සහ නාවිකයන්ගේ නිපුණතා සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අරමුදල් සැපයීම.
 - b. නාවිකයන්ගේ රැකියා සුරක්ෂිතභාවය, රැකියා තත්වයන් සහ රැකියා අවස්ථාවන් වැඩි දියුණු කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

9 සමුද්‍රීය අධ්‍යාපනය හා පුහුණු සැලැස්මක් (Maritime Education and Training blueprint) සකස් කිරීම.

10 වරාය මාර්ග තදබදය අඩු කිරීම සඳහා:

- a. ගේට්ටු ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම කිරීම- ගේට්ටු ස්වයංක්‍රීය කිරීම මගින් ට්‍රක් රථ රැඳී සිටින කාලය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් අඩු කර ගත හැක. අවස්ථානුකූලව හැසිරවිය හැකි ගේට්ටු ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම මගින් ට්‍රක් රථ රැඳී සිටින කාලය තවදුරටත් අඩු කර ගත හැකිය. තවද වැඩි ට්‍රක් රථ ප්‍රමාණයක් පැමිණෙන හා පිටවනවිට බොහෝ ගේට්ටුවලට පිවිසීමේ හා පිටවීමේ ගේට්ටු ලෙස ක්‍රියා කිරීමට ඉඩ සලසන නමැඹිලි ගේට්ටු පද්ධතියක් මගින් ට්‍රක් රථ රැඳී සිටින කාලය තවත් අඩු කළ හැක.
- b. වරායේ පිවිසුම් මාර්ගය පුළුල් කිරීම- වරායේ පිවිසුම් මාර්ග ධාරිතාව වැඩි කිරීම සඳහා පිවිසුම් මාර්ගයේ මංතීරු 4 සිට 6 දක්වා පුළුල් කළ යුතුය. "අලුත් මාවත" පාරේ හරස් මාර්ගයට පහළින් ඇති කොටස මංතීරු 6 කින් යුත් මාර්ගයක් දක්වා පුළුල් කිරීම.
- c. මාර්ග සංඥා ස්ථාපනය කිරීම මගින් මංතීරු හයේ භාවිතය වැඩි දියුණු කළ යුතුය. උදාහරණයක් ලෙස මං තීරු දෙකක් ගේට්ටු සඳහා සහ අන්තර් පර්යන්ත ගමනාගමනය සඳහා එක් මංතීරුවක් වෙන් කිරීම.
- d. කොළඹ කොටුවෙන් අවසන් වන රැම්ප් (ramps) හි අසල ට්‍රක් රථ පෙළගැස්වීමට ප්‍රමාණවත් ඉඩ සහිත ගේට්ටු සවි කිරීම.
- e. ඉඟුරුකඩේ හන්දිය අසල ඇති රැම්ප් (ramps) හි හරස් මාර්ග තදබදය අවම කිරීමට, ගුවන් පාලමක් (over-pass) ඉදිකිරීම.

11 වරායේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පහත ක්‍රියාවලි ඩිජිටල්කරණය කිරීම.

- a. ජය බහාලුම් පර්යන්තයේ (JCT) වරාය ප්‍රජා පද්ධතිවල බහාලුම් මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලි.
- b. ගේට්ටු ක්‍රියාවලි.
- c. ගබඩා කළමනාකරණය.
- d. ගබඩාවල ඇති බඩු තොග (cargo) ඉවත් කිරීම.
- e. භෞතාර (cargo) ආනයනය හා අපනයනය.
- f. පිරිවැය සහ ආදායම් කළමනාකරණ පද්ධති.

- 12 භාණ්ඩ ප්‍රවාහය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ආනයන බදු ගෙවීම් (duty payments) ඩිජිටල්කරණය කිරීම.
- 13 භෞතික පරීක්ෂාවන් සිදු කිරීමේදී ඇති අවදානම අවම කිරීමට බහාලුම් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ස්කෑන් පහසුකම් හඳුන්වා දීම.
- 14 විජය කුමාර වරාය වේදිකාවේ (Prince Vijaya Quay) ඌට්ටියේ (basin) ගැඹුර වැඩි කිරීම මඟින් ධාන්‍ය සහ සිමෙන්ති රැගෙන එන මීටර 13 ක් දක්වා ගැඹුරු යාත්‍රා පැමිණීමට ඉඩ සැලසීම.
- 15 කොළඹ වරායේ සිට දකුණු වරාය දක්වා ව්‍යාප්ත වන දුම්රිය මාර්ගයක් හඳුන්වා දීම. මෙමඟින් විශේෂයෙන්ම අලුතින් සංවර්ධනය කරන ලද අභ්‍යන්තර වරායන්ට පහසුකම් සැපයීමට පර්යන්තය අසල සෘජුව දුම්රිය මෙහෙයුම් කිරීමට හැකිවේ.

විදුලිබල සහ බලශක්ති අමාත්‍යාංශය

බලශක්තියෙන් සෞභාසත් රටක්

"නිරසාර බලශක්තිය, කාර්යක්ෂම පිරිවැය
කළමනාකරණයකට මග පෙන්වමින් සම්පත්වල
ඵලදායී භාවිතය සහතික කර අපතේ යාමේ අවම
කරයි"

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- සෑම නිවසකටම 100% විදුලි බලය සහතික කිරීම.
- ජාතික බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම.
- පාරිභෝගිකයන් සඳහා හොඳම බදු අනුපාතික ලබා දෙමින් බලශක්ති වෙළඳපොළේ කාර්යක්ෂමතාවය සහ විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු කිරීම.

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය

පුද්ගලික විදුලි බලාගාර (PPP) සංඛ්‍යාව : 258

ස්ථාපිත ධාරිතාව

PPP: 4,046 MW

ශුද්ධ බලශක්ති උත්පාදනය

PPP: 15,374 GWh

	විදුලි බලාගාර සංඛ්‍යාව	ස්ථාපිත ධාරිතාව (MW)	උත්පාදනය (GWh)
ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (CEB) සමස්ත	25	2,903	11,803
ජල	17	1,399	5,149
තාප (ඉන්ධන)	7	604	1,886
තාප (ගල් අඟුරු)	1	900	4,764
වෙනත් පුනර්ජනනීය බලශක්තීන් (සුළං)	0	0	1.3
Small Island			2.4
PPP • සමස්ත	233	1,143	3,571
වෙනත් පුනර්ජනනීය බලශක්තීන් (මිනි හයිඩ්‍රෝ)	195	394	1,232
තාප (ඉන්ධන)	3	533	1740
වෙනත් පුනර්ජනනීය බලශක්තීන් (සුළං)	15	128	325
වෙනත් පුනර්ජනනීය බලශක්තීන් (සූර්ය, Dendro, Biomass)	20	88	185
පියැසි සූර්ය			88
සමස්ත	258	4,046	15,374

(මූලාශ්‍රය: ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ 2018 වාර්ෂික වාර්තාව)

විදුලිය මිලදී ගැනීම සහ දැනට පවතින විදුලි බලාගාරවල මෙහෙයුම් පිරිවැය, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන පිරිවැය වේ.

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලංවිම) විසින් හරිත බලශක්තිය මිලදී ගැනීමේදී නිෂ්පාදන පිරිවැයෙන් ස්වායක්ත අවම මිලට විදුලිබලය මිලදී ගත යුතුය.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විදුලිබල මණ්ඩලය

- 1 දැනට ඇති රාජ්‍ය අංශයේ බලශක්ති බලාගාරවල, බලශක්ති පිරිවැය ගණනය කිරීමේදී උපචිත ගිණුම්කරණ ක්‍රමය භාවිතා කිරීම.
- 2 නව බලශක්ති බලාගාර සඳහා ආයෝජන කිරීමේදී විදුලිබල ඒකකයක් සඳහා වියදම ලෙස ඇස්තමේන්තුගත ශුද්ධ වර්තමාන අගය (NPV) පදනම් කරගෙන විදුලිබල උත්පාදන තාක්ෂණය තීරණය කිරීම.
- 3 නව බලශක්ති බලාගාර සඳහා ආයෝජනය කිරීමේදී ලාභදායී පරිසර හිතකාමී බලශක්ති ප්‍රභවයන් සඳහා ආයෝජනය කිරීම.

උදා: විදුලිබල ඒකකයක පිරිවැය රුපියල් 2 කින් ඉහළ ගියහොත් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට වසරකට දැරීමට සිදු වන පාඩුව රුපියල් බිලියන 30කි.

(රු. 2 x විදුලි ඒකක බිලියන 15)

- 4 සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම නාගරික සහ අපද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් බලශක්තිය උත්පාදනය කළ හැකි බලාගාර ඉදි කිරීම.

රාජ්‍ය සහ පුද්ගලික හවුල්කාරීත්වයෙන් බලශක්ති බලාගාර ඉදිකළ යුතුය. ව්‍යවහාරික බලාගාර සඳහා පරිභෝජනය කරන සහ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය මත පදනම්ව රජය විසින් ගෙවීමක් කළ යුතුය.

- 5 LED බල්බ ආනයනයේදී VAT සහ PAL බදු වලින් නිදහස් කෙරෙනු ඇත. සාම්ප්‍රදායික බල්බ සහ CFL බල්බ සඳහා 30% ක අමතර CESS බද්දක් හඳුන්වා දීම.
- 6 අවම බලශක්ති කාර්යසාධන ප්‍රමිතීන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

කාර්යක්ෂම විදුලි බල්බ ප්‍රවර්ධනය.

උදා : LED බල්බ ගැණුම් මිලට ලබා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

2018 වසරේදී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ මුළු ගෘහස්ථ පාරිභෝගිකයන් සංඛ්‍යාව මිලියන 5.5 කි. සෑම වසරකම එක් ගෘහයක් අවම වශයෙන් එක් 40Wක බල්බයක් හෝ මාරු කරනු ලබයි. 30Wක කාර්යක්ෂම බල්බයක් ප්‍රචර්ධනය කිරීමෙන් 10Wක බලශක්ති ප්‍රමාණයක් ඉතිරි කර ගත හැක. මෙමගින් වසරකට 100GWh බලශක්තියක් ඉතිරි කළ හැක. (වසරකට පැය 1825 ලෙස උපකල්පනය කිරීමෙන්)

7 විශාල වාණිජ ගොඩනැගිලි සඳහා රජය විසින් නොමිලේ බලශක්ති විගණන පැවැත්විය හැකි අතර පළමු වසර තුළ ඉතිරි කරන බලශක්ති ප්‍රමාණයෙන් 95% ආපසු එම පාරිභෝගිකයන්ට ලබා දීම.

8 මාසික බලශක්ති පරිභෝජනය 500KWh වඩා වැඩි නිවාස සඳහා ස්මාර්ට් මීටර් සවි කිරීම. මෙම වැඩසටහනෙහි ප්‍රතිලාභ වන්නේ,

- a. බලශක්ති භාවිතය පිළිබඳ තත්කාලීන (Real Time) තොරතුරු තිබීම.
- b. විදුලිබල පරිභෝජනය වඩාත් හොඳින් කළමනාකරණය කිරීම.
- c. මිල සටහන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම.
- d. මනු කියවීමේ පිරිවැය මඟ හරවා ගැනීම.
- e. මාසික විදුලි බිල්පත අඩු කර ගැනීම.
- f. විදුලිබලය විසන්ධි වන කාල සීමාව අඩු කර ගැනීම.
- g. සමුච්චිත තාක්ෂණ හා වාණිජ අලාභ අධීක්ෂණය.

9 විදුලිබලය, ජලය සහ ගෘහී යන බලශක්තීන් කාර්යක්ෂමව භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය පුරුදු ප්‍රචර්ධනය කිරීම සඳහා කෙටි විඩියෝ සකස් කෙරෙනු ඇති අතර ඒවා සියලු සමාජ මාධ්‍ය ජාලා හරහා ප්‍රචාරණය කිරීම.

ලංකා බහිෂ් තෙල් නීතිගත සංස්ථාව

10 වත්මන් බොර තෙල් පිරිපහදුව ඉදි කරන ලද්දේ 1967 දී වන අතර (හයිඩ්‍රොකුකර් තාක්ෂණය නොමැති, වසර 53 ක් පැරණි) දෛනික නිෂ්පාදන ධාරිතාව බැරල 40,000 කි.

වත්මන් පිරිපහදුවට අමතරව එම පරිශ්‍රයේම හයිඩ්‍රොකුකර් තාක්ෂණය සහිත දෛනික ධාරිතාව බැරල 100,000 කින් යුත්, 51% ක රජයේ හිමිකාරිත්වය සහ කළමනාකාරිත්වය සහිත නව බලාගාරයක් ඉදි කිරීම.

සංචාරක අමාත්‍යාංශය

ආගන්තුක සන්නායකයන් පිරිසුන් රටක්

"සංචාරක ව්‍යාපාරයේ ප්‍රධාන වාසිය වන්නේ ආදායම් සහ රැකියා උත්පාදනයයි. සංචාරක කර්මාන්තයෙන් ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමට ජාතික ආර්ථිකයට ඇති හැකියාව රඳා පවතින්නේ අදාළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ආයෝජන ලබා ගැනීමට සහ සංචාරකයාගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ඇති හැකියාව මතය"

ධම්මික පෙරේරා

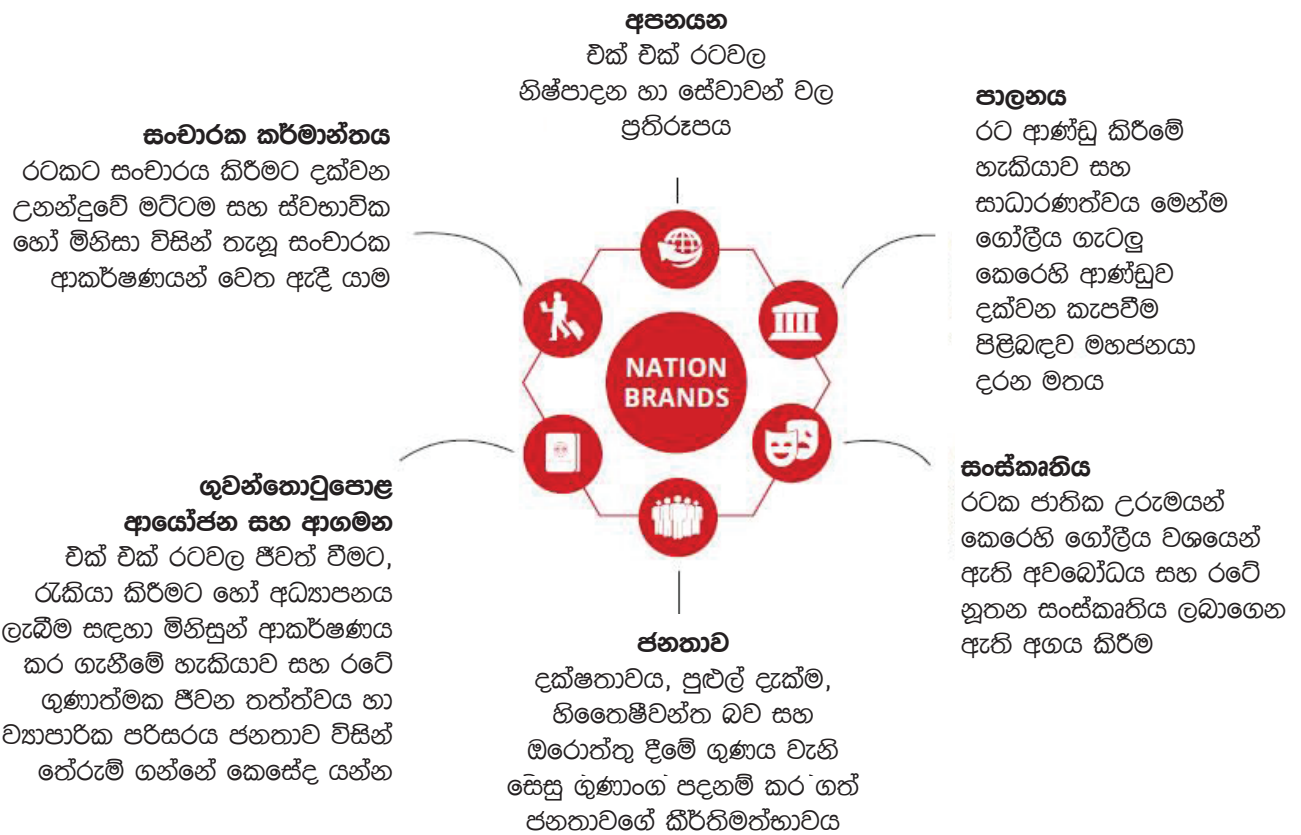
ඉලක්ක

- සංචාරකයන් මිලියන 10 ක්.
- සංචාරක කර්මාන්තයෙන් ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 18 ක ආදායමක්.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

1 පහත කරුණු කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවට “ජාතික සන්නාමකරණ උපායමාර්ගය” (Nation Branding Strategy) හඳුන්වා දීම.

- සංචාරක කර්මාන්තය
- අපනයන
- පාලනය
- සංස්කෘතිය
- ජනතාව
- ගුවන් තොටුපොළ, ආගමන සහ ආයෝජන

2 ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධනය සහ ගුවන් ගමන් සම්බන්ධීකරණය

1. බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ (BIA) අතිරේක aero-bridges (ගුවන් පාලම්) 16 ක් සහ අතිරේක apron අවකාශයක් සමඟින් පුළුල් කිරීම.
2. උත්සන්න වන මගී සංචරණය (movement) සඳහා බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළෙහි පර්යන්ත වල ඉඩකඩ වැඩි කිරීම. (check-in කවුන්ටර, ආගමන කවුන්ටර, විවේකාගාර (Lounge) පහසුකම්, වැඩි දියුණු කළ ආහාර ගැනීමේ සහ භාණ්ඩ මිලදී ගැනීමේ අත්දැකීම්, විවේක කාලයන්හි නිරත විය හැකි ක්‍රියාකාරකම් සහ ගුවන්තොටුපොළෙහි ඇති සංක්‍රමණ (transit) හෝටල ආදිය)
3. බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළෙහි ඇති ප්‍රභූ පර්යන්තය (VVIP lounge) සහ වියට් අදාළ ගුවන් යානයට ඇතුළු වන දොරටු අඩු වියදම් ගුවන් සේවා (බජට් ගුවන් සේවා) ක්‍රියාත්මක කරන ස්ථාන බවට පරිවර්තනය කිරීම.
4. රත්මලාන, පලාලි සහ මත්තල යන ගුවන් තොටුපොළ ජාත්‍යන්තර අඩු වියදම් ගුවන් සේවා මධ්‍යස්ථාන ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.
5. රත්මලාන ගුවන් තොටුපොළේ ගුවන් පඨයේ දිග මේ වන විට ඇති මීටර් 1773 සිට මීටර් 2400 දක්වා නැගෙනහිර දිශාවට දීර්ඝ කිරීම. මෙමඟින් ආසන 120 ක ධාරිතාවකින් යුත් ගුවන් යානා වනම් type - D වර්ගයේ ගුවන් යානා ගොඩබැසීමට හැකිවේ.
රත්මලාන ගුවන් තොටුපොළට සමාන ගුවන් පඨ දිගින් යුත් වෙනත් ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ,
 - a. "ලන්ඩන් සිටි" ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ - චික්සන් රාජධානිය - ගුවන් පඨයේ දිග මීටර් 1500 කි.
 - b. "ඇන්ට්වර්ප්" ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ - බෙල්ජියම - ගුවන් පඨයේ දිග මීටර් 1500 කි.
 - c. "බොකාස් ඩෙල් ටොරෝ අයිලා කොලෝන්" ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ - පැනමා - ගුවන් පඨයේ දිග මීටර් 1500 කි.
6. වර්තමාන රත්මලාන ගුවන් තොටුපොළ පර්යන්තය වෙනුවට පෙර සැකසූ වානේ (prefabricated steel) ගොඩනැගිල්ලක් වසරක් ඇතුළත ඉදි කිරීම.
7. රත්මලාන ගුවන් තොටුපොළ තුළ පෞද්ගලික ජෙට් යානා මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පහසුකම ස්ථාපිත කිරීම. පරිපූර්ණ සහායක සේවා සමඟින් ජාත්‍යන්තර පෞද්ගලික ජෙට් යානා රත්මලාන ගුවන් තොටුපොළෙහි ගොඩබැසීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

8. මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළේ මෙහෙයුම් නැවත ආරම්භ කිරීම.
9. කොග්ගල, මඩකලපුව සහ ත්‍රිකුණාමලයේ ඇති ගුවන් තොටුපළ දේශීය ගුවන් ගමන් මෙහෙයුම් සඳහා සංවර්ධනය කිරීම සහ මහනුවර දිගහ ප්‍රදේශයේ දේශීය ගුවන් ගමන් සඳහා නව ගුවන් තොටුපොළක් ඉදිකිරීම.
10. හෙළිමි කුළුණේ වෙළඳ අංශයේ එක් කොටසක් ජාත්‍යන්තර ගුවන් ගමන් සේවා සඳහා, ගමන් මළු drop-in සේවාවන් ද ඇතුළත් ව ශීඝ්‍රගාමී ඇතුළුවීමේ (check-in) කලාපයක් බවට පත් කිරීම.
11. ඉන්ධන, ගුවන් යානා ගොඩබැසීම, ගුවන් යානා නවත්වා තැබීම, ගුවන්තොටුපොළ බදු, ගුවන් පාලම් සහ ගමන් මළු හැසිරවීමේ ගාස්තු, මැලේසියාවේ අදාළ ගාස්තු සමඟ ගැළපීම.
12. බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළෙහි බජට් ගුවන් යානා සඳහා වර්තමානයේ පවතින සංසරණ කාලය (turn-around time) මිනිත්තු 60 සිට 25 දක්වා අඩු කිරීම. එමඟින් දැනට පවතින ගුවන් පටි සංචලනය (runaway movement) කාර්යබහුල වේලාවන් හිදී පැයකට ගුවන් යානා පිටත්වීම් 11 සිට 17 දක්වා වැඩි කිරීම.
13. බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ තුළ ස්වයං පිරික්සුම් නියෝජක (self check-in kiosk) ගණන 8 සිට 20 දක්වා වැඩි කිරීම.
14. ප්‍රභූ, පළමු හා ව්‍යාපාර පංතිවල ගුවන් මගීන් වෙනුවෙන් ශීඝ්‍රගාමී ආගමන පටියක් හඳුන්වාදීම.
15. සියලුම ගුවන්තොටුපළ ගාස්තු කාර්ය බහුල (peak) සහ කාර්ය බහුල නොවන (off-peak) ලෙස වර්ග කිරීම සහ කාර්ය බහුල නොවන වේලාවන්හි දී අවම ගාස්තු පවත්වා ගැනීම.
16. ශ්‍රී ලංකාවේ අභ්‍යන්තර ගමන් සඳහා සංචාරකයින් වෙනුවෙන් ආසන 50 කින් යුත් ගුවන් යානා හඳුන්වා දීම.
17. අඩු වැයකිරීමේ හැකියාවක් සහිත සංචාරකයන් සඳහා යෝග්‍ය අඩු වියදම් කාමර 55,335ක් මෙරට ඇති බැවින් එය ආශ්‍රයෙන් අඩු වියදම් ජාත්‍යන්තර ගුවන් සේවා මෙහෙයුම් ශ්‍රී ලංකාවට වැඩි වැඩියෙන් ආකර්ෂණය කරගැනීම.

- 18. හිඡ්කාශණ (clearance) වේගය වැඩි කිරීමට සහ සමස්ත කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ස්වයංක්‍රීය ආගමන දොරටු (E-gates) හඳුන්වා දීම.
- 19. ශ්‍රී ලංකාවට රැගෙන එන සංචාරකයින්ගේ ගණන ඉහළ නැංවීම සඳහා යුරෝපයෙහි ප්‍රධානතම ගමනාන්ත 20 වෙත සෘජු ගුවන් ගමන් සේවා හඳුන්වා දීම සහ සෘජු ගුවන් ගමන් වාර සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම.
 - a. එක්සත් රාජධානිය
 - b. ජර්මනිය
 - c. ප්‍රංශය
 - d. නෙදර්ලන්තය
 - e. ඉතාලිය
 - f. ස්විට්සර්ලන්තය
 - g. ස්කන්ඩිනේවියානු රටවල්
- 20. සියලුම දේශීය ගුවන් තොටුපොළවල ක්‍රියාත්මක වන දේශීය ගුවන් ගමන් සේවා කාල සටහන්, ජාත්‍යන්තර ගුවන් ගමන් සේවා සමඟ සම්බන්ධ වීමට හැකිවන පරිදි සමකාලීන (synchronise) කිරීම.
- 21. පූර්ව අනුමැතිය ලත් ජාතීන් සඳහා පැය 24 ක් ඇතුළත වීසා අනුමත කරන සේවාවක් හඳුන්වා දීම.
- 22. පහත සඳහන් අයුරින් කටුනායක බණ්ඩාරනායක ගුවන්තොටුපළෙහි වඩා ක්‍රමවත් සහ මනාව සංවිධානය වූ ටැක්සි සේවාවක් ස්ථාපිත කිරීම.
 - a. ටැක්සි වර්ග දෙකක් යොදා ගැනීම. උදා: කාර් සහ වෑන්
 - b. ටැක්සි රථ හිමිකරුවන් 900 දෙනෙකුට විශේෂ වාහන ලියාපදිංචි තහඩු සමඟ තීරු බදු රහිත වාහන බලපත්‍ර හිකුත් කිරීම.
 - c. විනයගරුක බව සහ ආරක්ෂිත බව තහවුරු කිරීම සඳහා ටැක්සි සේවා නියාමනය කිරීම.

3 යටිතල පහසුකම් ලබාදීම

- 1. දේශීය හා ජාත්‍යන්තර නිර්මාණ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා, ප්‍රේක්ෂකයින් 80,000-100,000 කට එකවර නැරඹීමට හැකි ජාතික බහුකාර්ය ක්‍රීඩාංගණයක් ඉදිකිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

2. සෑම ප්‍රධාන නගරයකම හෝ දිස්ත්‍රික්කයකම සංචාරක තොරතුරු මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම.
3. ආකර්ෂණීය ස්ථාන කරා දිවෙන සියලු ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව අවන්හල් සහ පිරිසිදු වැසිකිළි පහසුකම් සහිත විවේක ගැනීමේ ස්ථාන ඉදිකිරීම.
4. සියලුම දුම්රිය ස්ථානවල නිසි පරිදි පොදු ආසන, වැසිකිළි සහ ආපනශාලා පිහිටුවීම.
5. සෑම ප්‍රධාන ආකර්ෂණීය ස්ථානයකම නිසි වැසිකිළි පහසුකම්, නිසි ලෙස කසළ බැහැර කිරීම්, නිසි ලෙස රථ ගාල් සහ බස් නැවැත්වීමේ පහසුකම් සමග wi-fi කලාප පිහිටුවීම.
6. උණුසුම් කාලවලදී සෙවණ සැලැස්ම සඳහා පදික මාර්ග යාබදව ගස් වගා කිරීම.
7. වැලිගම සහ මිරිස්ස ධීවර වරායන්හි බෝට්ටු අයිතිකරුවන්, විශේෂයෙන්ම තල්මසුන් නැරඹීමේ චාරිකා සඳහා, අඩු ශබ්දයක් සහිත වේගවත් බෝට්ටු යොදා ගැනීමට දිරිමත් කිරීම. මෙය ඔවුන් දැනට නිරත වන ධීවර කටයුතු වලට අමතරව ලබා දෙන ව්‍යාපාරික අවස්ථාවක් වෙයි.
8. දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සහ ඔවුන් දැනුවත් කිරීම සඳහා විටී ආහාර වෙළෙන්දන්ගේ තොරතුරු ඇතුළත් කර ගූගල් සිතියම් මඟින් ඔවුන් සිටින ස්ථාන සහ ගමන් මාර්ග උපදෙස් ලබා දෙන ජංගම යෙදවුමක් (mobile app) හඳුන්වා දීම.
9. කුලියට ලබා දෙන නවාතැන් සහ මහල් නිවාස වල පවත්වා ගත යුතු සම්මත මාර්ගෝපදේශයන් නිර්මාණය කිරීම සහ Airbnb වැනි අන්තර්ජාල (online) වේදිකාවල තමන් සතු නවාතැන් පිරිනමන ස්ථාන ලැයිස්තුගත කිරීමට ජනතාව දිරිමත් කිරීම.
10. සීගිරිය, අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, ශ්‍රී පාදස්ථානය සහ මහනුවර වැනි පෞරාණික ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීම සහ පහත දක්වා ඇති ආකාරයට එම ස්ථානයන්හි සංචාරක අත්දැකීම් වැඩි දියුණු කිරීම.
 - a. භූමි දර්ශනය ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම, පොදු වැසිකිළි වැඩිදියුණු කිරීම හා නඩත්තු කිරීම සහ පිරිසිදු පානීය ජල පහසුකම් සැපයීම.
 - b. විවෘත අවන්හල් සහ සංචාරක කර්මාන්තය වෙනුවෙන්ම වෙන් වුණු වෙළඳ පොළවල් ඒකාබද්ධ කරමින් සංචාරක මධ්‍යස්ථාන වැඩිදියුණු කිරීම.
11. පෞරාණික සහ ආගමික ස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණය හා සංවර්ධනය

- a. මහනුවර පූජා නගරය
- b. සීගිරිය පෞරාණික නගරය
- c. අනුරාධපුර පූජා නගරය
- d. පැරණි ගාලු නගරය සහ ගාලු කොටු පවුර
- e. යාපනයේ නල්ලූර් කෝවිල
- f. ඇම්බැක්කේ දේවාලය

මීට අමතර වෙනත් ස්ථාන ද අවශ්‍ය පරිදි දියුණු කළ හැක.

- 12. සංචාරක කර්මාන්තයේ අඛණ්ඩ මනා පැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහා ගංවතුර වැළැක්වීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ගද ආරම්භ කළ යුතු වෙයි. ගං මෝය/මෝදර ආශ්‍රිත හා ගංගා කළමනාකරණය ඇතුළු සෘතුමය කැණීම් සහ පිරවීම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා භාවික හමුදාවේ ඉංජිනේරුවන් සඳහා වගකීම පැවරීම.
- 13. පුරාවිද්‍යා උරුමයන් ආශ්‍රිතව පාපැදි මංකීරු ලෙස ගත හැකි මාර්ග සිතියම් ගත කිරීම සහ පාපැදි මංකීරු හඳුන්වා දීම.
- 14. කොළඹ ආශ්‍රිතව නව මින් මැදුරු සහ පක්ෂි උද්‍යාන ඉදි කිරීම.
- 15. පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වයෙන් දෙහිවල සත්වෝද්‍යානය සංවර්ධනය කිරීම.
 - a. නව සත්ව කූඩු සැපයීම පුද්ගලික අංශය විසින් සිදු කෙරෙනු ඇත. අනුග්‍රහය දක්වන පුද්ගලික සමාගම් හට වසර 15 ක් දක්වා වීම කුඩුවල තම ආයතන සන්නාමකරණ පවත්වා ගෙන යෑමට අවස්ථාව සැලසීම.
 - b. සම්පූර්ණ සැලසුම් සංශෝධනයක් හා යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම.
 - c. “ශ්‍රී ලංකා සත්ව උද්‍යානය” ලෙස දෙහිවල සත්වෝද්‍යානය නැවත සන්නාමකරණය කිරීම.
 - d. සත්වෝද්‍යානයට පැමිණෙන නරඹන්නන් සඳහාම වෙන් කළ සංචාරක බස් සේවාවක් ජනප්‍රිය නාගරික හෝටල්වලින් ආරම්භ වන ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම.
 - e. පාසල් ළමුන්, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් සහ ජාත්‍යන්තර සිසුන් සඳහා අධ්‍යාපන වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම.
 - f. විවිධ ආකාරයේ හෝජනාගාර සහ සිහිවටන අලෙවි සැල් හඳුන්වා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

16. ආදායම වැඩි කර ගැනීම සඳහා හෙක්ටයාර 573,376 දක්වා විහිදෙන වනජීවී උද්‍යාන 26 සංවර්ධනය කිරීම.
17. බදුල්ලේ දික්කපිටිය, වව්නියාව සහ පිළියන්දල නව සත්වෝද්‍යාන 3 ක් ඉදිකිරීම.
18. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ලාහුගල ප්‍රදේශයේ සහ මින්නේරිය ප්‍රදේශයේ නව අලි අනාථාගාර 2ක් ඉදිකිරීම.
19. රට පුරා උද්භිද උද්‍යාන, ඔසු උද්‍යාන සහ කුළුබඩු උද්‍යාන සංවර්ධනය කිරීම.
20. සංචාරකයින්හට වන රක්ෂිත විවෘත කිරීමෙන් නිවර්තන වැසි වනාන්තර අත්දැකීම් ලබාදීම.
21. මිරිස්ස, කල්පිටිය, ත්‍රිකුණාමලය සහ ගාල්ල යන ස්ථානවල, පහත පියවර මඟින් තල්මසුන් හැරඹීම වැඩි දියුණු කිරීම:
 - a. පදික වේදිකා, වීදි ලාම්පු, පානීය ජලය, පොදු වැසිකිළි, රැඳී සිටින ස්ථාන (waiting area) සහ කාර් හෝ බස් රථ නැවැත්වීම ආදිය නිසි ලෙස නඩත්තු කිරීම ඇතුළුව ධීවර වරාය වැඩි දියුණු කිරීම.
 - b. සම්පූර්ණ කුඩා ආපනශාලාවක් (full snack bar) සහ විවේකාගාර හතරක් සහිත මගීන් 200 දෙනෙකුට අසුන්ගත හැකි විශේෂයෙන් නිමවූ බෝට්ටු භාවිතා කිරීම.
 - c. හැරඹුම් ස්ථාන කරා යාමට ගත වන ගමන් කාලය අඩු කර ගැනීම සඳහා නාවික සැතපුම් 20 ක වේගයක් සහිත වේග බෝට්ටු ක්‍රියාත්මක කිරීම. දැනට ඇති බෝට්ටුවකින් පැය 5-7 ක් අතර කාලයකින් ප්‍රභා වන හැරඹුම් ස්ථානයකට, යෝජිත වේග බෝට්ටු භාවිතයෙන් පැය 1-2 කින් ප්‍රභා විය හැකි වනු ඇත.
22. කොරල් පර ව්‍යාප්ත කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය හරහා රට පුරා ඇති කොරල් පර වලට යළි ප්‍රාණය ලබා දීම.
23. පැරා මෝටරින්ග් (para motoring), ස්කයි ඩයිවින්ග් (sky diving) සහ කයිට් සර්ෆින්ග් (kite surfing) වැනි වෙරළ ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම.
24. රට පුරා මුහුදු කැස්බෑ අභිජනන මධ්‍යස්ථාන වැඩි දියුණු කිරීම.
25. සර්ෆින්ග් හෙවත් රළ මත ලිස්සා යෑමේ ක්‍රීඩාවේ උපදේශකයින් සඳහා පුහුණු ලබා දීම සහ සහතික ලත් සර්ෆින්ග් උපදේශකයින්ගේ සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම.

- 26. ජීවිතාරක්ෂකයන් සඳහා පුහුණු ලබා දීම සහ බලපත්‍රලාභී ජීවිතාරක්ෂකයන්ගේ සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම.
- 27. සුදුසු මෘදු කුසලතා (soft skills) සහ භාෂා පුහුණු ලබා දීමෙන් ධීවර තරණයන්ගේ ජීවනෝපායන්හි ප්‍රමිතීන් වැඩි දියුණු කිරීම.
- 28. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන රෝහල්වලට වෛද්‍ය සංචාරක සහතිකය (medical tourism certificate) ලබා ගැනීමට දිරිමත් කිරීම සහ සහාය වීම.
- 29. කොළඹ නගරය තුළ ළමුන් සහ පවුල් සඳහා ආකර්ෂණීය ස්ථාන සහිත නව නගර උද්‍යාන ඉදි කිරීම.
- 30. “ඩිස්නිලන්තය” හා සමාන විනෝද උද්‍යාන සඳහා ආයෝජනයන් කිරීම.
- 31. වෙරළබඩ ප්‍රදේශවල වෙරළ සමාජශාලා (beach clubs) 100 ක් හඳුන්වා දීම. එමගින් “හෝම් ස්ටේ” (Home stay) සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- 32. උඩරට සහ වෙරළබඩ දුම්රිය මාර්ග වල දුම්රිය සේවා, සුඛෝපභෝගී දුම්රිය සේවා ලෙස වැඩි දියුණු කිරීම.
- 33. කින්නියා, මදුනාගල සහ මහ ඔය උණු දිය උල්පත් සංවර්ධනය කිරීම.
- 34. හෝටල් කාමර සහ අවන්හල් වල තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජයේ සහාය ලබාදීම සහ වැඩිමුළු පැවැත්වීම.
- 35. සාම්ප්‍රදායික අත්කම් නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මක භාවය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ එම නිර්මාණශීල්පීන් හට ආදායම් උත්පාදන මාර්ග සලසා දීම සඳහා නිෂ්පාදනයන් කරන ගම්මාන හඳුනා ගැනීම හා සංවර්ධනය කිරීම.
- 36. සංචාරක පොලිස් නිලධාරීන්හට, සංචාරකයින්ගෙන් ලැබෙන පැමිණිලි සහ ගැටලු කළමනාකරණය කර ගැනීම පිළිබඳව අන්තර්ජාල පුහුණු වීඩියෝ සම්පාදනය.
- 37. භාෂාව, සන්නිවේදන කුසලතා සහ හදිසි තත්ව කළමනාකරණ පිළිබඳ පුහුණු වීඩියෝ සකස් කිරීම.

4 අත්දැකීම්

- 1. විශේෂ ඉසව් දැක්වෙන දින දර්ශනයක් (calendar of events) හඳුන්වා දීම.
- 2. කලාව හා අත්කම්, ඉතිහාසය හා උරුමය, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය, සංස්කෘතිය, විනෝදාස්වාදය හා විවේකය, සෞඛ්‍යදහම හා වනජීවීන්, ත්‍රාසජනක ක්‍රියා, ඉවුම්

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

පිහුම් අත්දැකීම් සහ සුවතාව පදනම් කොට ගෙන දිස්ත්‍රික්ක 10 ක් ප්‍රධාන සංචාරක ගමනාන්ත ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

3. සාම්ප්‍රදායික උත්සව කාලවලදී සංචාරකයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා:
 - a. සිංහල හා දෙමළ අලුත් අවුරුද්ද, වෙසක්, ඇසළ සහ දීපවාලි වැනි සාම්ප්‍රදායික උත්සව පදනම් කරගෙන සංචාරක සැලසුම් සැපයීම.
 - b. යාපනයේ සිට කතරගම දක්වා (ජූනි 8 සිට ජූලි 24 දක්වා දින 52ක් පුරා) එන පාද යාත්‍රා වන්දනා වාර්තාව සන්නාමකරණය කිරීම.
 - c. කතරගම වන්දනා ගමන සන්නාමකරණය කිරීම.
 - d. අනුරාධපුර පූජා නගර වන්දනාව සන්නාමකරණය කිරීම.
4. MICE සංචාරක කර්මාන්තය (රැස්වීම්, දිරිගැන්වීමේ සංචාර, සම්මන්ත්‍රණ සහ ප්‍රදර්ශන)
 - a. සම්මන්ත්‍රණ සහ ප්‍රදර්ශන පැවැත්වීම සඳහා සියලු නවීන පහසුකම් සහිතව ජා-ඇළ සහ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර කෝට්ටේ නගර තුළ වර්ග මීටර් 30,000 ක භූමි ප්‍රමාණයකින් යුත් ප්‍රදර්ශන මධ්‍යස්ථාන දෙකක් ඉදිකිරීම.
 - b. නෙළුම් කුළුණේ වර්ග අඩි 85,000 ක් අලෙවි පරිශ්‍රයක් සම්මේලන මධ්‍යස්ථානයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම.
 - c. කොළඹ වරාය නගරය තුළ වර්ග මීටර 10,000 ක විශාලත්වයකින් යුතු සම්මේලන මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීම.
 - d. “ශ්‍රී ලංකාවේ දී මුණගැසීමට හේතු 10 ක්” (“10 reasons to meet in Sri Lanka”) යන තේමාව ඇතුළුව සැපයිය හැකි සියලු ම පහසුකම් ප්‍රදර්ශනය කරමින් ව්‍යාපාරික සංචාරකයින් රට තුළට ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා අනෙක් අන්‍ය ප්‍රවර්ධන වීඩියෝ නිෂ්පාදනය කිරීම.
 - e. සම්මන්ත්‍රණ සහ ප්‍රදර්ශන සඳහා හම්බන්තොට සම්මේලන මධ්‍යස්ථානය අලෙවිකරණයට ලක් කිරීම.
 - f. MICE සංචාරකයින් සඳහා ව්‍යාපාරික වීසා ලබාගැනීමේ ක්‍රමවේදය සරල කිරීම.
 - i. විශේෂිත මංකිරු වෙන් කිරීම මඟින් ගුවන්තොටුපළ වල ආගමන කවුන්ටර වල MICE සංචාරකයන් සඳහා වේගවත් වීසා සේවාවක් ලබා දීම.

- ii. පිළිගත් ගමනාන්තයකින් පැමිණෙන MICE සංචාරකයින් සඳහා විසා ගාස්තු අවශ්‍යතා අත් හැර දැමීම. මෙමගින් MICE සංචාරකයින් හට තමන්ගේ උත්සවය පැවැත්වීම සඳහා ගැළපෙනම ස්ථානය ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තෝරා ගැනීමට දිරිමත් කෙරෙනු ඇත.
- iii. MICE සංචාරකයන්ට වේගවත් බලපත්‍ර හිකුත් කරන ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම මඟින් MICE උත්සව හෝ අවස්ථා සඳහා ලබා දෙන ව්‍යාපාර අවස්ථා බලපත්‍රය සරල කළ හැක.
- g. උත්සව සැලසුම්කරුවන්, ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය උපකරණ සැපයුම්කරුවන්, භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කරන්නන්, මුද්‍රණකරුවන්, පරිවර්තකයින් සහ භාෂා පරිවර්තකයන් තැඟි හා සිහිවටන සැපයීම ආදිය වෙනුවෙන් පළපුරුදු වෘත්තිකයින් හරහා MICE සංවිධානවලට සහාය ලබා දීම.

තරුණ සහ ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය

ජවයෙන් පොහොසත් රටක්

“කුසලතාවන්, නවීන තාක්ෂණය, මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය
සහ ශාරීරික යහපැවැත්ම හරහා ශ්‍රී ලාංකේය
තරුණය සවිබලගැනේවීම”

ධම්මික සෙරේරා

ඉලක්ක

- සෑම වතාවකම ඔලිම්පික් ක්‍රීඩා උලෙළ සඳහා ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන් 20 දෙනෙකුගේ සහභාගිත්වය සහතික කිරීම.
- කලාපීය, ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් තරුණ සහ ක්‍රීඩා කටයුතු ප්‍රවර්ධනය සහ සංවර්ධනය සඳහා උත්ප්‍රේරකයක් සහ පහසුකම් සපයන්නෙකු ලෙස ක්‍රියා කිරීම සහ ඒ සඳහා හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම.
- තාරුණ්‍යය වඩා යහපත් අනාගතයක් සඳහා සවිබල ගැන්වීම සහ පුරවැසියන් අතර ක්‍රීඩා සංස්කෘතියක් නිර්මාණය කිරීම මගින් තාරුණ්‍යයේ අපේක්ෂා සහ අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

තාරුණ්‍යය

- 1 යොවුන් මධ්‍යස්ථානවල (youth centers) පුහුණු වැඩසටහන් තුළින් තාරුණ්‍යයේ රැකියා නියුක්තිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
 - a. වැඩසටහන් ගත කළ හැකි තාර්කික පාලනය (Programmable logic control)
 - b. පරිගණකය ආධාරයෙන් නිර්මාණකරණය (CAD)
 - c. පරිගණක ආධාරයෙන් නිෂ්පාදන (CAM)
 - d. පරිගණක ආධාරක ඉංජිනේරුකරණය (CAE)
- 2 පුද්ගලික මූල්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳව තරුණයින් දැනුවත් කිරීම සඳහා ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online portal) හඳුන්වා දීම.
- 3 විත්‍ර, සංගීතය, මාධ්‍යය, නැටුම්, ව්‍යවසායකත්වය සහ ක්‍රීඩාව යන ක්ෂේත්‍ර වෙනුවෙන් සම්පත් ලබාදීම, උපදේශනය සැපයීම සහ කර්මාන්ත සම්බන්ධතා සැපයීම හා කුසලතා හඳුනාගැනීමේ සහ සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහනක් හඳුන්වා දීම.
- 4 සාර්ථක ව්‍යාපාරිකයන්ගේ වෘත්තීය සහාය මෙන්ම තරුණයින් සඳහා ආරම්භක ව්‍යාපෘතියන්හි අවදානම අඩුකර ගැනීම පිණිස උපදෙස් සහ ආරම්භක ව්‍යාපාර සඳහා සම-වැඩ අවකාශයක් හඳුන්වා දීම.
- 5 නව ව්‍යාපාර අදහස් ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා තෝරාගත් කණ්ඩායම් 21 ක් වෙත විකල්ප වැඩමුළු 22 ක් සහ උපදේශකත්වය (උපදේශකයකු සහ එක් කණ්ඩායමක් අතර) සපයමින් මාස 6 ක සාමාජිකත්ව වැඩසටහනක් හඳුන්වා දීම.

- 6 ක්ෂේත්‍ර ප්‍රවීණයන්, වින්තකයන් සහ ව්‍යවසායකයන් හැඟී වන තරුණ ව්‍යවසායකයින් සමඟ සිය අත්දැකීම් බෙදා ගන්නා සාකච්ඡා මාලාවක් ආරම්භ කිරීමට ආරාධනය කිරීම.
- 7 රැකියා වෙළඳපොළ ඉල්ලුමට සරිලන නව පාඨමාලා ජාතික තරුණ සේවා සභාව හරහා හඳුන්වා දීම.

නිර්දේශිත පාඨමාලා:

- යෝග්‍යතා උපදේශකයන්
- සිල්ලර විකුණුම්
- ගෙවතු වගාව
- පිළිගැනීමේ නිලධාරී
- ආපනශාලා සේවකයින්
- වේටරිවරු සහ ධවිලරිවරු
- දුරුවන් රැකබලා ගන්නන්
- රෝහල් සාත්තු සේවකයින්
- පිරිසිදු කිරීමේ වෘත්තිකයන්

- 8 ජාතික තරුණ සේවා සභාව මගින් රැකියා සොයාගැනීමේ සහාය සහ වෘත්තීය උපදේශනය හඳුන්වා දීම.
- 9 ඩිජිටල් සම්පත් (digital resources) මගින් පුද්ගලික සහ මෘදු කුසලතා (soft-skills) සංවර්ධනය සඳහා පහසුකම් සැපයීම.

ග්‍රාමීය තරුණ රැකියා නියුක්තිය සඳහා මූලපිරීම්

- 10 සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම රැකියා විරහිත තරුණ තරුණියන් geo-tag කිරීම සහ ඔවුන්ගේ සුදුසුකම් මත සුදුසු රැකියා ලබා දීම.
- 11 ග්‍රාමීය තරුණ තරුණියන්ට රැකියා අයදුම් කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි සහ රැකියා සොයාගැනීම පිළිබඳ උපදේශන හඳුන්වා දීම.
- 12 12 ශ්‍රේණිය තෙක් අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ නොකර පාසල් හැරගිය හෝ දැනට රැකියා විරහිතව සිටින වයස අවුරුදු 13 න් 19 න් අතර තරුණ තරුණියන්ට උපකාර කිරීම සඳහා තරුණ සම්බන්ධතා කේන්ද්‍රයක් සංවිධානය කිරීම.

a. මෙම වැඩසටහන හරහා, තනි පුද්ගල අධ්‍යාපන සහ පුහුණු අවශ්‍යතා අනුව මඟ පෙන්වීම් ලබා දීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- b. දුර්වල අධ්‍යාපන කුසලතා සහිත රැකියා විරහිත තරුණ තරුණියන් සඳහා පුර්ව වෘත්තීය පුහුණු වේදිකාවක් ලබා දීම.
 - i. මීට අමතරව, විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයන්ගේ සුවිශේෂී කුසලතාවන් සහ හැකියාවන් හඳුනාගැනීම සඳහා තරුණ සම්බන්ධතා වැඩසටහන මගින් සේවාවන් සපයනු ඇත.
 - ii. මෙම වැඩසටහන සැලසුම් කරනු ඇත්තේ ස්වාධීනත්වය, ජීවන කුසලතා සහ ආයතනික ප්‍රේරණය වර්ධනය කිරීමේ අභිලාශයෙනි.

ආරම්භක ව්‍යාපාරිකයන් හට සහාය - Assistance to startups

- 13 ලොව පුරා හොඳම startup magazines අඩංගු අන්තර්ජාල ද්වාරයක් (web portal) සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂා තුනෙන්ම හඳුන්වා දීම. එම සඟරා සතිපතා අන්තර්ජාලයට එක් කරනු ඇත.
- 14 දින 5 කදී කර්මාන්ත 5 ක් ආවරණය වන පරිදි ආරම්භක ව්‍යාපාරිකයින් හට රියැලිටි වැඩසටහන් කිරීම වෙනුවෙන් හොඳම යෝජනා ඉදිරිපත් කරන රූපවාහිනී නාලිකා සඳහා රුපියල් බිලියන 5 ක් (රුපියල් බිලියන 1 x 5 රූපවාහිනී නාලිකා) (සිංහල රූපවාහිනී නාලිකා 3 ක්, දෙමළ නාලිකාවක් සහ ඉංග්‍රීසි නාලිකාවක්) වෙන් කිරීම.
- 15 ව්‍යාපාරික මාර්ගෝපදේශන, ඔන්ලයින් පාඨමාලා, වෙළඳපොළ පර්යේෂණ සහ හවුල්කාර සේවා වැනි නොමිලේ ලබාගත හැකි සම්පත් (resources) පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත් ආරම්භක ව්‍යාපාරිකයින් සඳහා වන ද්වාරයක් (startup portal) සංවර්ධනය කිරීම.
- 16 රට තුළ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ නැංවීමට සහ සුදුසුකම් ලත්, "Angel-investor" හෙවත් ව්‍යාපාර මූලාරම්භයන් සඳහා ආයෝජනය කරන සමෘද්ධිමත් පුද්ගලයන් මෙරටට ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා බදු සහන යෝජනා ක්‍රමයක් (angel-investors tax deduction scheme - AITD) ස්ථාපිත කිරීම. සුදුසුකම් ලත් ආරම්භක ව්‍යාපාරිකයකු සඳහා අවම වශයෙන් රු. මිලියන 1 ක ආයෝජනයක් වසර දෙකක රඳවා ගැනීමේ කාල පරිච්ඡේදයක් අවසානයේ කරන "Angel" ආයෝජකයෙකු ඔහුගේ ආයෝජන මුදල සඳහා 50% ක බදු අඩු කිරීමක් ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ලබයි.
- 17 උපදේශනය, ව්‍යාපාරික විද්‍යාගාර පහසුකම්, මූල්‍ය උපදෙස්, ශිෂ්‍ය ජේටන්ට්ටි වැඩසටහන්, බුද්ධිමය දේපළ වාණිජකරණය කිරීම (IP commercialisation) වැනි සේවාවන් සිසුන් වෙත සපයන, startup incubators විශ්ව විද්‍යාල තුළ ආරම්භ කිරීම.

- 18 රැකියා විරහිත තරුණ ව්‍යවසායකයින් (වයස අවුරුදු 18-37 සිට) සඳහා එක් වරක් පමණක් සපයන පොලී රහිත ණයක් ලෙස රු. 750,000 ක් දක්වා ප්‍රාග්ධනයක් ලබාදීම.

ක්‍රීඩාව සඳහා ක්‍රීඩාකාරී සැලැස්ම
ස්මාර්ට් ක්‍රීඩා - Smart Sports

- 19 සියලුම ක්‍රීඩා වාර්තා ඩිජිටල්කරණය කිරීම සහ සෑම ක්‍රීඩකයකුම පාසල් මට්ටමේ සිටම කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වේදිකාවක් සංවර්ධනය කිරීම.
- 20 ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ක්‍රීඩාව නියෝජනය කිරීම සඳහා ක්‍රීඩකයන්ගේ ජයග්‍රාහී සංයෝජන තෝරා ගැනීමට AI (කෘත්‍රීම බුද්ධිය) භාවිතා කිරීම.
- 21 ඉහළ දක්ෂතා පෙන්නුම් කරන ක්‍රීඩකයන්ගේ අනාගත කාර්ය සාධනය පුරෝකථනය කිරීම පිණිස, පුහුණු සැසි සහ තරගවලදී වාර්තාවන ඔවුන්ගේ දත්ත සටහන් පවත්වාගැනීම සඳහා ස්මාර්ට් ඇඟළුම් සහ පලඳනාවල සහාය ලබාගැනීම.
- 22 ප්‍රවේශපත්‍ර අලෙවිය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ක්‍රීඩාවෙන් ඉපැයෙන ආදායම ඉහළ නැංවීමට එක් එක් ක්‍රීඩා තරඟ සඳහා ප්‍රේක්ෂක පැමිණීම පුරෝකථනය කිරීමට කෘත්‍රීම බුද්ධිය භාවිතා කිරීම.
- 23 ක්‍රීඩා පුහුණුකරුවන් සඳහා අන්තර්ජාල වීඩියෝ පාදක පුහුණුව සහ පාඨමාලා සැපයීම.

මලල ක්‍රීඩා

- 24 පාසල් මලල ක්‍රීඩා සඳහා "ජාතික ක්‍රීඩා කුසලතා ද්වාරයක්" ("National Sports Talent Portal") හඳුන්වා දීම
 - දිවීමේ ඉසව් - මීටර් 100 සිට මැරතන් දක්වා.
 - පිටියේ ඉසව් - උස පැනීම, හෙල්ල විසි කිරීම ඇතුළු සියලුම පිටියේ ඉසව්.

සියලුම පාසල් සඳහා පාසල්, කොට්ඨාශ, කලාප, පළාත් සහ සමස්ත ලංකා මට්ටම් වල මලල ක්‍රීඩා වාර්තා මෙම ද්වාරයෙහි ඇති බව සහතික කෙරෙනු ඇත.

ඔලිම්පික් මට්ටමට ළඟා වීමේ හැකියාව ඇති බව පුරෝකථනය කළ හැකි ඉහළම දක්ෂතා දක්වන මලල ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන් 1,000 ක් තෝරාගෙන සංචිතයක් නිර්මාණය කර ඔවුන්ට කොළඹ දී අධ්‍යාපනය, නවාතැන් සහ වියදම් සමඟින් පුහුණුව ලබාදීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 25 සියලුම ප්‍රධාන ක්‍රීඩාවල ක්‍රීඩා ශිල්පීය ක්‍රම ඉගැන්වීම සඳහා විධියේ භාවිතා කරන අන්තර්ජාල බිහිදොරක් හඳුන්වා දීම.
- 26 පුහුණුකරුවන්ගේ පුහුණුව සඳහා ජාතික ක්‍රීඩා විද්‍යා ආයතනය වැඩි දියුණු කිරීම හා පුළුල් කිරීම.
- a. පුහුණු අධ්‍යාපන පාඨමාලා හඳුන්වාදීම සහ, ඒවා පුහුණුකරුවන් සහ ක්‍රීඩා කණ්ඩායම් කළමනාකරුවන් හට ලබාගත හැකි ලෙස සකස් කිරීම. මේ හරහා පුහුණු කිරීමේ කුසලතා, ක්‍රීඩා වෛද්‍ය, භෞතචිකිත්සාව, යථා සුවය කළමනාකරණය යනාදි හා සබැඳි කුසලතා සංවර්ධනය කිරීම.
 - b. ක්‍රීඩා පුහුණුකරුවන් සඳහා අන්තර්ජාල පාඨමාලා සහ පුහුණු විධියේ නිර්මාණය කිරීම.
- 27 ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම් ඇති ක්‍රීඩකයන්, සහාය පුහුණුකරුවන් ලෙස බඳවා ගැනීම. විවිධ අංශවල පුහුණු ඩිප්ලෝමා පාඨමාලා හදාරා ඉහළම දක්ෂතා දක්වන අය කොන්ත්‍රාත් පදනම මත සේවයේ යොදවා ගනු ඇත.
- 28 ක්‍රීඩා කණ්ඩායම් සඳහා අනුග්‍රහය දක්වන සමාගම්වලට බදු දිරි දීමනා (tax incentives) ලබා දීම.
- 29 සෑම පළාතකම කෘත්‍රීම රබර් මලල ක්‍රීඩා ධාවන පථයක් (සින්තටික් ධාවන පථයක්) සහිත ක්‍රීඩාංගණයක් ගොඩනැගීම.
- 30 ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින විවිධ පහසුකම්, ශාරීරික යෝග්‍යතා මධ්‍යස්ථාන සහ පිහිනුම් තටාක සඳහා මහජන ප්‍රවේශය ලබාදීම.
- මේ සඳහා නාමික ගාස්තුවක් අය කළ හැකිය. සියලුම පහසුකම් පුහුණුකරුවකුගේ අධීක්ෂණය යටතේ භාවිත කළ යුතුවේයි.
- 31 ආබාධ සහිත පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් ක්‍රීඩා මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපිත කරමින් ඔවුනට ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් වෙනුවෙන් පුහුණුව ලැබීමට සහ සහභාගිවීමට අවශ්‍ය සහාය පිරිනැමීම.
- 32 වත්මන් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ (sports complexes) සංවර්ධනය කිරීම.
- a. ක්‍රීඩා සංකීර්ණ, “ක්‍රීඩා සමාජ” - “sports clubs” ලෙස යළි සන්නාමකරණය කරමින් සෑම දිස්ත්‍රික්කයකටම පිහිනුම් තටාකයක්, කායවර්ධන මධ්‍යස්ථාන (gym), ක්‍රීඩා පිටියක් ඇතුළු සියලුම ප්‍රධාන පහසුකම් සහිත අංශ සම්පූර්ණ ක්‍රීඩා සමාජයක් බැගින් ලබා දීම.

- b. භෞෂ්‍ය ගැනීමේ අවකාශ සහ ක්‍රීඩා කඳවුරු යනාදී විනෝදාස්වාදය සපයන ක්‍රියාකාරකම් වලින් මෙම ක්‍රීඩා සමාජ සමන්විත වෙයි.
- c. කොළඹ සිට කිලෝමීටර 15 ක් ඇතුළත ක්‍රීඩා නගරයක් (sports city) ගොඩනැගීම. මෙයට ක්‍රීඩා ඇකඩමියක්, විනෝදාස්වාදය සපයන කලාපයක් සහ විවිධ ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් වේ.

33 පෞද්ගලික අංශය සමඟ එකතුවෙන් ක්‍රීඩා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ක්‍රමෝපායක් ස්ථාපිත කිරීම.

දැනට තිබෙන අඩුවෙන් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ක්‍රීඩා යටිතල පහසුකම් අවකාශයක් වසර 50 ක කාලයක් සඳහා රජය විසින් බදු දෙනු ලැබේ. පුද්ගලික ආයතන විසින් එම පහසුකම් ප්‍රතිසංස්කරණය කර පරිශ්‍රය නඩත්තු කෙරෙනු ඇත.

34 පිහිනුම් තටාක, පාපැදි, ක්‍රිකට් හෝ පාපන්දු ක්‍රීඩාංගණ වැනි ආසන්නයේම තිබෙන ක්‍රීඩා පහසුකම් සොයාගැනීම සඳහා යෙදවුමක් (app) ක්‍රියාවට නැංවීම.

35 විදේශීය ක්‍රීඩකයින්ගේ සහභාගිත්වය සමඟින් ක්‍රිකට්, හොකී, පැසිපන්දු, වොලිබෝල්, දැල්පන්දු සහ පාපන්දු සඳහා ලීග් තරඟ පැවැත්වීම.

36 සංවිධායකවරුන්ට සහ සහභාගිවන්නන්ට පහසු ලෙස නවාතැන් ආදී පහසුකම් සපයා දිය හැකි, ඒ සඳහා අවශ්‍ය වන යටිතල පහසුකම් සහ සෙසු පහසුකම් වැඩිදියුණු කරමින් ජාත්‍යන්තර තුන් ප්‍රයාම තරඟ (triathlon) සන්කාරකත්ව අවස්ථාව ශ්‍රී ලංකාව වෙත ආකර්ෂණය කරගැනීම.

තුන් ප්‍රයාම තරඟ (triathlon) සඳහා යෝජිත ප්‍රදේශ වන්නේ හම්බන්තොට, කොළඹ, නුවරඑළිය සහ ත්‍රිකුණාමලයයි.

37 ජාත්‍යන්තර ගෝල්ෆ් තරඟාවලි ශ්‍රී ලංකාවට ලබාගැනීම සඳහා දැනට තිබෙන ගෝල්ෆ් පිටි සහ පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.

38 ක්‍රීඩා සඳහා 'කාර්ය දින දර්ශනයක්' (event calendar) පවත්වාගෙන යාම.

39 අංගම්පොර, කඩඬි සහ චල්ලේ වැනි සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා හා විනෝදාත්මක ක්‍රියාකාරකම් සංවර්ධනය කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම.

ක්‍රිකට්

40 "ජාතික කුසලතා ද්වාරය" ("National Talent Portal") තුළට ක්‍රිකට් ඇතුළත් කිරීම සහ රට පුරා සිටින සෑම ක්‍රීඩකයෙකුගේම පුද්ගල කාර්යසාධන මට්ටම් හඳුනා ගැනීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

41 විශේෂයෙන්ම ක්‍රිකට් වැනි ක්‍රීඩාවලදී ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන්ගේ කුසලතා කල් ඇතිව හඳුනාගැනීම සඳහා AI තාක්ෂණය භාවිත කිරීම.

ක්‍රීඩකයන්ගේ සහ පාසල් මට්ටමේ ක්‍රිකට් ක්‍රීඩකයන්ගේ දත්ත එක්රැස් කරගැනීමට ස්මාර්ට් පිති සහ ස්මාර්ට් බෝල භාවිතා කෙරේ. මෙමගින් ක්‍රීඩකයන් පිළිබඳ තීරණ ගන්නන් හට දක්ෂතම ක්‍රීඩකයන් විශ්ලේෂණය කිරීමට සහ තෝරාගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

42 දේශීය මට්ටමේ ප්‍රමිතීන් සහිතව සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම ක්‍රිකට් පිටිය බැගින් සංවර්ධනය කිරීම.

43 රදැල්ල ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගණය ජාත්‍යන්තර පිටියක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.

ආගමික කටයුතු සහ අන්තර් සාමාජික සමගිය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය

සමගියෙන් සොහොසත් රටක්

"ඛනු-වාර්ගික ප්‍රජාවන් අතර සමගිය හා සහජීවනය
සහතික කිරීමට සියලු ප්‍රජාවන් අතර සහයෝගීතාවය
පිළිබිඹු කිරීම අතිශයින්ම වැදගත් වේ"

ධර්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- ආගමික ප්‍රජාවන් සවිබල ගැන්වීම සහ අපේ රටේ බහු වාර්ගික, බහු සංස්කෘතික, බහු-භාෂාමය සහ බහු-ආගමික අනන්‍යතාවය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

1. බුද්ධාගම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ආගම ලෙස පිළිගන්නා අතර තුර විවිධ සුළුතර සංස්කෘතීන් ද හිස පිළිගැනීමට ලක්වන බහු සංස්කෘතික රටක් ලෙස සවේනනිකව අර්ථ දැක්වීම.
2. බහු සංස්කෘතික භාවය අපගේ ජාතික අනන්‍යතාවයේ නිර්වචනාංගයක් ලෙස හඳුනාගැනීම සහ චක්‍රිතයාගේ ආගමික පදනම්, ඔවුන්ගේ ජාතියේ ඉතිහාසය, සංස්කෘතික සිදුවීම්, සමාජ අවශ්‍යතා, භාෂාවන් සහ සම්ප්‍රදායන් පිළිබඳ නිවැරදි අවබෝධයක් වර්ධනය කිරීම. ශ්‍රී ලාංකීය සමාජයේ විවිධත්වය සනාථ කළ යුතු අතර, රටේ බහු සංස්කෘතිකවාදී ස්වභාවයට බාධා කිරීමට, ආගමික අන්තවාදයට ඉඩ හොඳීමට කැප වීම.
3. ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටුම් සම්බන්ධයෙන් ගැටලු සම්බන්ධව ප්‍රජාවන් සමග සාකච්ඡා කිරීමට පළමුව, අධ්‍යාපනය, පුණ්‍ය කටයුතු, පුද්ගලික සහ භෞත නීති වැනි කාරණා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රජාව අතර විශ්වාසය ගොඩනගා-ගැනීම.
4. පහත සඳහන් කරුණු ආවරණය වන පරිදි “ආගමික හා බහු සංස්කෘතිකවාදී පනතක්” පැනවීම
 - a. රටේ ආගමික හා බහු සංස්කෘතික විවිධත්වයේ සුන්දරත්වය පිළිබඳව ශ්‍රී ලාංකිකයන් අතර දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම.
 - b. ආගමික සහ ජනවාර්ගික විවිධත්වය යන දෙකටම ගෞරවය සහ පිළිගැනීම ලබා දීම.
 - c. වෛරී අපරාධ සහ අන්තවාදී ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් “කිසිසේත්ම නොඉවසීම” (“Zero-tolerance”) ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම.

4.1 පහත සඳහන් කරුණු ආවරණය වන පරිදි ආගමික සමගිය පිළිබඳ පනතක් සම්මත කිරීම.

- a. ආගමික කණ්ඩායම් අතර ද්වේෂය හෝ වෛරය පතුරවන ආකාරයෙන්, සිදු වූ හා සිදුවිය හැකි සිදුවීම් අධීක්ෂණය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- b. මෙම හඳුනාගත් ගැටලු ආගමික හා ජනවාර්ගික සුළුතරයන් අතර දිගුකාලීන අසමගියක් ඇතිවීමට පෙර වහාම විසඳීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
- c. මහජනයා ප්‍රවණ්ඩත්වයට පොළඹවන දේශන තුළින් පැහැදිලිවම සාමයට බාධා පමුණුවන ඕනෑම ආගමකට හෝ මතවාදයකට අයත් ආගමික කණ්ඩායම් හෝ සංවිධාන තහනම් කිරීම.
- d. ආගමික අන්තවාදී සිද්ධීන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම - ආගමික අන්තවාදී ක්‍රියාවක් සිදුවූ විට, තීරණ ගනු ලබන පාර්ශ්වයන් විසින් පුද්ගල වශයෙන් සහ සමස්ත සමාජයම සාපරාධීවීම අතර වෙනස පැහැදිලිව විග්‍රහ කර සන්නිවේදනය/දැනුම්දීම කළ යුතුය.
- e. ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියාකාරකම්වල නියැලී සිටින, සහයෝගය දක්වන, සබඳතා පවත්වන ඕනෑම සංවිධානයක් හෝ විදේශීය ත්‍රස්ත කණ්ඩායම් සමඟ සම්බන්ධතා පවත්වන ඕනෑම සංවිධානයක් වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි තහනම් කිරීම.
- f. රටේ සුළු ජාතීන්ට වරෙන්ඩා අනවශ්‍ය අගතියක් ඇති කළ හැකි ප්‍රවෘත්ති, මාධ්‍ය විසින් අතිශයෝක්තියෙන් (sensationalise) වාර්තා නොකරන බවට සහතික වීම. අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස සහ “වගකීම් සහගතව ප්‍රකාශනය” (“responsible expression”) අතර සියුම් සමබරතාවයක් තිබිය යුතු අතර, එම සමබරතාවය ඔන්ලයින් සහ ඕෆ්ලයින් යන දෙඅංශයේම ප්‍රවෘත්ති ප්‍රකාශන සඳහා සියලුම මාධ්‍ය ආයතන විසින් ක්‍රියාවට නැංවීමට කටයුතු කිරීම.
- g. ආගමික හා බහු සංස්කෘතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ හරස් සංස්කෘතික (cross-cultural) වට මේසයක් සකස් කිරීම. මෙමගින් සියලු ආගමික හා ජනවාර්ගික සුළුතර කණ්ඩායම්වල නායකයින් නියෝජනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන කාර්ය භාරය වන්නේ මේ හරහා හෙළිදරව් වන ඕනෑම ගැටලුවක් ඵලදායී ලෙස සාකච්ඡා කර ඒවා විසඳිය හැකි ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීමයි.

4.2 ඕනෑම පුද්ගලයෙක් (හික්ෂුවක්, පුජකවරයෙක්, දේවගැතිවරයෙක්, ඉමාම්වරයෙක්, වැඩිමහල්ලෙක්, නිලයක් දරන්නෙක්) හෝ ඕනෑම ආගමික කණ්ඩායමක හෝ ආයතනයක බලධාරීවරයෙක්ව සිටින ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට හෝ කිසියම් සාමාජිකයෙකු පහත සඳහන් කිසිදු ක්‍රියාවක් සිදු කළ හෝ සිදුකිරීමට උත්සාහ කිරීමට වරෙන්ඩා ප්‍රතිබාධන නියෝග (restraining order) ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- a. විවිධ ආගමික කණ්ඩායම් අතර චදිරිවාදිකම, වෛරී බව හෝ අමනාපය වැනි හැඟීම් ඇති කිරීම.
 - b. යම් ආගමික විශ්වාසයක් ප්‍රචාරය කිරීම හෝ ඇදහීමේ මුඛාවෙන් විවිධ දේශපාලන අරමුණු හෝ කිසියම් දේශපාලන පක්ෂයක් ප්‍රචර්ධනය කිරීම.
 - c. කිසියම් ආගමික විශ්වාසයක් ඇදහීමේ හෝ ප්‍රචාරය කිරීමේ මුඛාවෙන් විනාශකාරී ක්‍රියාවන් සිදුකිරීම.
 - d. යම් ආගමික විශ්වාසයක් ප්‍රචාරය කිරීම හෝ ඇදහීමේ මුඛාවෙන් ජනාධිපතිවරයා හෝ ආණ්ඩුව පිළිබඳ කලකිරීම උද්දීපනය කිරීම. ඉහත සඳහන් ඕනෑම ත්‍රස්ත ක්‍රියාවක් කිසියම් ආගමික කණ්ඩායමක් හෝ ආගමික ආයතනයක් හෝ ඕනෑම පුද්ගලයෙකු සිදුකිරීම, උසිගැන්වීම හෝ දිරිමත් කිරීම.
- 5 සියලු ආගමික නායකයන්ගෙන් සමන්විත 'සාම කමිටුව' ක් සංවිධානය කර මෙමඟින් අදාළ ප්‍රජාවන් අතර ගැටුම් ඇතිවීම වළක්වා විම ප්‍රජාවන් අතර සමගිය පවත්වාගෙන යෑම සහතික කිරීමට සතිපතා රැස්වීමක් සංවිධානය කිරීම.
- 6 සමාජයට හිරිහැරයක් නොවන පරිදි සාමකාමී වාතාවරණයක් තුළ විවිධ උත්සව පැවැත්වීම සහ එහි අනුගමනය කළ යුතු ආචාර්ය ධර්ම පද්ධතියක් විවිධ ප්‍රජා නායකයන්ගේ උපදෙස් සමඟ සකස් කිරීම සහ ප්‍රචාරය කිරීම.
- 7 ශ්‍රව්‍ය - දෘෂ්‍ය පටිගත කිරීම් සහ කැමරා යොදාගෙන ආගමික පෙරහැරවල් සහ රැස්වීම් පටිගත කළ හැකි අතර, වාර්ගික ආරවුල් වලදී වැරදිකරුවන් ඉක්මනින් හඳුනා ගැනීම සහ නඩු පැවරීමට මෙන්ම මෙවැනි වාර්ගික කැලඹීම් වළක්වා ගැනීම සඳහා මෙම ශ්‍රව්‍ය/දෘෂ්‍ය පටි යොදා ගැනීම.
- 8 කටකතා මැඩලීම සහ ඒවායේ සත්‍ය අසත්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා චලදායී සහ අර්ථවත් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම. සියලු ප්‍රජාවන්ගේ නායකයන් සමඟ සන්නිවේදන මාධ්‍ය ද ස්ථාපිත කළ යුතු අතර, වෛරීය හැඟීම් සහ ජාතිවාදය පොළඹවන ප්‍රචණ්ඩකාරී ක්‍රියා සහ වෛරී ප්‍රකාශ කරන ඕනෑම කෙනෙකුට චිරේඛිව දැඩි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම. ඒ වාගේම, පදනම් විරහිත කටකතා පිළිබඳව මාධ්‍ය සහ වෙනත් සෙසු මාර්ග යන් ඔස්සේ ජනතාව දැනුවත් කිරීම.
- 9 වාර්ගික සමගිය නැංවෙන ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ රජයේ සහ පුද්ගලික පාසල්වල සිසුන් අතරේ බෙදා හැරීම සහ 'වාර්ගික සමගිය' මාතෘකාව යටතේ තරඟ සහ සාකච්ඡා සංවිධානය කිරීම. ආගමික හා ජනවාර්ගික විවිධත්වය සහ බහු සංස්කෘති දැනුම පාසල් විෂය නිර්දේශයට ඇතුළත් කිරීම.

10 වෛරී හැඟීම් උද්දීපනය කළ හැකි සිදුවීම් පිළිබඳ අනියෝගාත්මක මතයන් ඇතිවීම වළක්වා ගැනීම සඳහා මාධ්‍ය නිරන්තරයෙන් අධීක්ෂණයට සහ උපදේශනයට ලක් කිරීම.

බුද්ධාගම, හින්දු ආගම, ඉස්ලාම් ආගම සහ ක්‍රිස්තියානි ආගම සඳහා ප්‍රධාන ඇමතිවරයෙක් සහ රාජ්‍ය ඇමතිවරුන් සිව් දෙනෙකු පත් කිරීම. එක් එක් ආගම් සඳහා දැනට වෙන් කර ඇති ප්‍රතිපාදන දෙගුණ කර, ඒ ඒ ආගම් තුළ ජනගහනයට සාපේක්ෂව එම ප්‍රතිපාදන බෙදාදීම.

11 “පොලිසිය නිවසට” - “Home Police” වැඩසටහන ස්ථාපිත කිරීම.

මෙම යෝජිත “පොලිසිය නිවසට” - “Home Police” වැඩසටහන යටතේ සුළු වාර්ගික ආරවුල් විසඳීම සඳහා ගෙයින් ගෙට පොලිස් සේවා ලබාදීම. මේ සඳහා කාන්තා පොලිස් නිලධාරිණියන් 4960ක් (දිවයින පුරා පොලිස් ස්ථාන 496ක් සඳහා එක් පොලිස් ස්ථානයකට නිලධාරිණියන් 10ක්) බඳවා ගැනීම සහ එක් පොලිස් ස්ථානයකට මෝටර් බයිසිකල් 5ක් ලබා දීම.

සෑම වසරකම පොලිස් නිලධාරීන් 1,700ක් විශ්‍රාම යන අතර වර්තමාන දෛනික පැමිණිලි 3000 සිට 2000 දක්වා අඩු කිරීම සඳහා ගෘහස්ථ ගැටලු විසඳීම ඇතුළුව ඔවුන්ගේ කාර්යයන් සඳහා මෙම නිලධාරීන් බඳවාගෙන ඔන්ලයින් හා ස්ථානීයව පුහුණු කිරීම.

මෙම ක්‍රියාවලිය කේන්ද්‍රීය අධීක්ෂණය යටතේ අවුරුදු 3 කින් සම්පූර්ණ කළ යුතුය.

කලා සහ සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය

උරුමයේ පොහොසත් රටක්

"නිර්මාණාත්මක කර්මාන්තයන් රටේ වටිනා සම්පත්
වලින් එකක් වන අතර එය අපගේ ආර්ථිකයට සහ
සාමූහිකත්වයට වටිනාකමක් එක් කරයි"

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- රටේ ආර්ථිකය සවිබල ගැන්වීම සඳහා දේශීය සංචාරක සහ සංස්කෘතික ක්ෂේත්‍ර ශක්තිමත් කිරීම.
- දේශීය සංචාරක සහ සංස්කෘතික ක්ෂේත්‍ර වර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන උත්ප්‍රේරක වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට සුවිශේෂී වූ කලාව, සංස්කෘතිය සහ උරුමයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- දේශීය සංචාරක හා සංස්කෘතික ක්ෂේත්‍රවල දැනුමැති, දක්ෂ, නව්‍ය සහ නිර්මාණශීලී මානව ප්‍රාග්ධනය සංවර්ධනය කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

කලාව වැඩිදියුණු කිරීමේ උපායමාර්ගික සැලැස්ම

- 1 ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු සංචාරක කේන්ද්‍රස්ථානවල කලා වෙළඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම.
- 2 දේශීය චිත්‍ර මිල දී ගන්නා විදේශිකයන්ට කැන්වස් රැගෙන යාමට හැකිවන ලෙස දැරිය හැකි මිලකට drawing storage tubes ලබා ගැනීමට දේශීය කලාකරුවන්ට සහාය වීම.
- 3 ලාභ නොලබන සංවිධානවල සහාය ඇතිව සාම්ප්‍රදායික කලාවන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා වෙබ් අඩවියක් දියත් කිරීම. එසේම, ලොව පුරා වැඩියෙන්ම අලෙවි වන කලා කෘති වල භාවිතා කර ඇති වර්ණ භාවිතා කිරීමට දේශීය කලාකරුවන් උනන්දු කිරීම.
- 4 දේශීය කලාකරුවන්ට ඔවුන්ගේ කලාකෘති විකිණීම සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත් වීමෙන් ඔන්ලයින් ද්වාරයක් (online platform) නිර්මාණය කිරීම.
- 5 ඔන්ලයින් කලා සඟරාවක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම.
- 6 ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් කලාගාර සහ සාමූහිකයන්ගේ සිතුවම්, මූර්ති, ස්ථාපනයන් සහ ඡායාරූප ඇතුළත් කලා ප්‍රදර්ශනයක් සංවිධානය කිරීම.
- 7 කලා හා සංස්කෘතිය පිළිබඳ ලෝක සමුළුවේ සම සන්කාරකත්වය දැරීම.

8 කලා සහ සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය විසින් අනුමත කරන ලද කලා, සංස්කෘතික හා උරුම ක්‍රියාකාරකම් වලට ලබාදෙන අනුග්‍රාහකත්වයන් සඳහා බදු සහන ලබා දීම.

සංස්කෘතිය සඳහා උපායමාර්ගික සැලැස්ම

9 ශ්‍රී ලංකාවේ පුළුල් සංස්කෘතික, ආගමික සහ සාම්ප්‍රදායික උරුමයන් විදහා දැක්වීම සඳහා යු ටියුබ් වැනලයක් ආරම්භ කිරීම.

10 විවිධ සංස්කෘතීන් පිළිබඳ සංචාරකයින් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් අතර දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම සඳහා උත්සව සහ විවිධ ඉසව් සංවිධානය කිරීම.

11 සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා විදේශ රටවල දේශීය සංස්කෘතික සංදර්ශන සංවිධානය කිරීම.

12 දේශීය හා විදේශීය කලා දක්ෂතා විදහා දැක්වන සෑම දෙනාටම විවෘත පස් දින කලා උළෙලක් සංවිධානය කිරීම.

13 නිර්මාණකරුවන්, පුද්ගලික ආයෝජකයන් හෝ පුද්ගලික ව්‍යාපාර, පාරිභෝගිකයන්, නියාමන අධිකාරීන් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් අතර සම්බන්ධකයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම සඳහා සංස්කෘතික ආර්ථික සංවර්ධන නියෝජන ආයතනයක් ස්ථාපනය කිරීම.

14 පහත කාණ්ඩ පිළිබඳ කලාපීය තොරතුරු අන්තර්ගත වන සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් සිතියම්කරණය කිරීම.

- a. රංග කලාව
- b. සාම්ප්‍රදායික රස මසවුළු
- c. සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා
- d. සාම්ප්‍රදායික වාරිතූ වාරිතූ
- e. සාම්ප්‍රදායික ඇඳුම් පැලඳුම්
- f. දේශීය කලාව හා සංස්කෘතිය තුළ තිබෙන සුවිශේෂී වර්ත
- g. කලා යටිතල පහසුකම්

15 සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් දින දර්ශනයක් නිර්මාණය කිරීම.

16 සියලු දිස්ත්‍රික්කවල ජන නාටක (folk performances) සංවිධානය කිරීම.

17 අධ්‍යාපන වැඩසටහන් හරහා සංස්කෘතික සම්ප්‍රදායන් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

18 ළමුන් සහ යෞවනයන් සඳහා, ප්‍රජා සන්කාර සහ පුහුණු වැඩමුළු පැවැත්වීම.

ත්‍රිසාකාරී සැලැස්ම

- 19 කලාකෘති දෘඩ පිටපත් (hard copies), ඉලෙක්ට්‍රොනික පොත් (E-book) හෝ ශ්‍රව්‍ය පොත් (audio books) බවට පරිවර්තනය කිරීමට ප්‍රකාශකයන් ව දිරිගැන්වීම.
- 20 දේශීය කතුවරුන්ගේ ගෝලීය ආකර්ෂණය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ඔවුන්ට සහයෝගය දැක්වීම සහ උනන්දු කිරීම.
- 21 කෞතුකාගාර මගින් අතර්ථ (virtual) ප්‍රදර්ශන අත්දැකීම් ලබාදීම.
- 22 දේශීය කෞතුකාගාරවල ප්‍රමිතිය සහ ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීම.

ධීවර අමාත්‍යාංශය

මත්ස්‍ය වෙළඳාමෙන් පොහොසත් රටක්

"ඵලදායී, තිරසාර ධීවර හා ජලජීවී වගාව තුළින් ආහාර හා පෝෂණ ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීම, ආදායම වැඩි කිරීම, ජීවනෝපායන් වැඩි දියුණු කිරීම සහ ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීම"

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- ධීවරයන්ගේ ආදායම දෙගුණ කිරීම.
- වත්මන් වාර්ෂික මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය, වර්ග කිලෝමීටරයට ටොන් 0.9 සිට ටොන් 1.8 දක්වා දෙගුණ කිරීම (වර්ග කිලෝමීටර මිලියන 2.02 ක වෙන් කරන ලද ආර්ථික කලාපය තුළ ඉන්දියාවේ වාර්ෂික මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය වර්ග කිලෝමීටරයට ටොන් 2 කි).
- ජලජීවී වගා නිෂ්පාදනය සහ ධීවර නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මක භාවය සංවර්ධනය කිරීම.
- තිරසාරත්වය සහ විවිධත්වය සහතික කිරීම සඳහා ධීවර සම්පත් කළමනාකරණය කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 1 ධීවර ගම්මාන 1,337 තුළ නිශ්චිතවම දිළිඳු බව අවම කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ ළමා අධ්‍යාපනය, වැසිකිළි, ජලය සහ විදුලිය වැනි සමාජීය හා භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.
- 2 තත්කාලීන (real time) දත්ත සඳහා භූගෝලීය තාක්ෂණය සමඟ විභව ධීවර කලාප හඳුනා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා සාගර තොරතුරු පිළිබඳ ජාතික මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීම.
 - a. මුහුදු උෂ්ණත්වය, හරිතප්‍රද රටා, මුහුදු රළ වේගය, දිශාව යනාදිය පිළිබඳ වන්දිකා රූප අධ්‍යයනය කිරීමෙන් මසුන් බහුලව සොයා ගත හැකි ප්‍රදේශ, “විභව ධීවර කලාප” (Potential Fishing zone-PFZ) ලෙස හඳුනාගෙන, ඒ පිළිබඳව ධීවර ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම.
 - b. උදම් රළ හා සුළඟ මගින් ආපදා ඇතිවිය හැකි කලාප / බලපෑමට ලක්වූ ප්‍රදේශ පිළිබඳ මෙම මධ්‍යස්ථාන හරහා අනතුරු ඇඟවීම් ලබා දීම.
- 3 තත්කාලීන කාලගුණ අනාවැකි පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම.
- 4 දැනට පවතින / නව යෝජනා ක්‍රම මගින් වෙරළ තීරයේ ඇති සියලුම ධීවර වරායන් / ජැටි / මාළු ගොඩබෑමේ මධ්‍යස්ථාන නවීකරණය කිරීම හා ධාරිතාව වැඩි කිරීම.
- 5 ධීවර ගම්මාන සහිත දිස්ත්‍රික්ක 14 සඳහාම මත්ස්‍ය තොග වෙළඳපොළවල් හඳුන්වා දීම.

6 මසුන්ගේ හැවුම් බව ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා රටේ අභ්‍යන්තර ප්‍රවාහන කටයුතුවලදී යොදා ගත හැකි මුහුදු ආහාර සඳහා වූ ජංගම අසුරන ලබා දීම.

දේශීය කර්මාන්තය තිරසාර වන තෙක් මුහුදු ආහාර ජංගම අසුරන සඳහා CESS බද්ද සහ අදාළ බදු ඉවත් කිරීම.

සාමාන්‍යයෙන් ව්‍යවහාරික අසුරනයක පැය 165 ක් පමණ කාලයක් දක්වා අධිශීත තත්ත්වයක් යටතේ මාළු අසුරා තැබිය හැක.

7 යාත්‍රාවල මාළු අධි ශීතකරණයට ලක් කිරීම සඳහා ජංගම සිසිල් ගබඩා බහාලුම් හඳුන්වා දීම.

8 සෑම ධීවර ගම්මානයකම මාළු මිල සහ පවතින තොග (stock availability) පිළිබඳ තත්කාලීන තොරතුරු සපයන යෙදවුමක් (app) හඳුන්වා දීම.

9 ධීවර උපකරණ ආනයනික බද්දෙන් බැහැර කිරීම.

10 ධීවරයින් සහ ධීවර බෝට්ටු සඳහා රක්ෂණ ක්‍රමයක් ලබා දීම.

11 ධීවරයින් සඳහා සුභසාධන පහසුකම් වැඩි කිරීමට මුල පිරීම.

මෙමගින්, මියගිය ධීවරයින්ගේ සහ අතුරුදහන් වූ ධීවරයන්ගේ පවුල් සඳහා මූල්‍ය ආධාර ලබා දීම.

12 නොමිලේ ග්‍රාමීය මූල්‍ය උපදේශන සේවා සැපයීම.

13 රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය තුළින් වෙළඳපොළ යටිතල පහසුකම්, සෙසු පහසුකම් සහ ගොවිපලේ සිට වෙළඳපළ දක්වා ඇති මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රටපුරා වැඩපිළිවෙළක් හඳුන්වා දීම, මේ හරහා මත්ස්‍ය නිෂ්පාදන අංශ සමඟ අතිරේක ග්‍රාමීය වෙළඳපොළ ස්ථාපිත කිරීම සහ පවතින ග්‍රාමීය වෙළඳපොළ වැඩිදියුණු කිරීම.

14 උපකාරක ආයතන - රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල කාර්යභාරය නිර්වචනය කිරීම සහ අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදුකිරීම පිණිස පහසුකම් සැපයීම සඳහා මෙම සංවිධාන තුළ කැප වූ වෘත්තිකයන් සමඟ කටයුතු කිරීම.

15 මත්ස්‍ය ප්‍රමාණය සහ ගැවසෙන ඉසව් සොයා ගැනීම හැකියාව (traceability) සඳහා යෙදවුමක් (app) ධීවරයින්ට හඳුන්වා දීම.

16 බෙල්ලන් වගාව ප්‍රජා ආදායම් උත්පාදනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ලෙස පුළුල් කිරීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 17 ශ්‍රී ලංකාවේ විවෘත සාගර ජලජීවී වගාව වැඩි දියුණු කිරීමට වැඩසටහනක් දියත් කිරීම. උදාහරණයක් ලෙස වර්තමානයේ ත්‍රිකුණාමලයේ මෝදා මාළු වගාව සිදුකරනුයේ කුඩු භාවිත කිරීමෙනි.
- 18 ජලජීවී වගාවට නැඹුරුවන ගොවීන්/ව්‍යසායකයන් වෙනුවෙන් තෙත්බිම් සහ මළ ගංගා දීර්ඝකාලීන බදු පදනම යටතේ දිරි දීමනා සහිතව ලබාදීම.
- 19 නැවුම් හා කිවුල් ජලය ආශ්‍රිතව ඉදිකෙරෙන නව මත්ස්‍ය ගොවිපළ සංවර්ධනය කිරීම හා පවතින මත්ස්‍ය ගොවිපළ වැඩිදියුණු කිරීම.
නව මත්ස්‍ය ගොවීන් සඳහා තාක්ෂණික සහාය සහ ණය වැඩසටහන් ස්ථාපිත කිරීම.
- 20 පවත්නා වෘත්තීය විද්‍යාලවලට ජලජීවී වගා පිළිබඳ තාක්ෂණික, වෘත්තීය හා ව්‍යවසායකත්ව පුහුණු පාඨමාලා හඳුන්වා දීම. ඊට අමතරව ධීවර අංශයට සම්බන්ධ පුද්ගලයින් හට පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රවල වෘත්තීය පුහුණු පාඨමාලා හඳුන්වා දීම.
 - a. මත්ස්‍ය ගොවි පුහුණුව - මිරිදිය ජලජීවී වගාව.
 - b. කුඩා චන්පිත් යන්ත්‍ර සඳහා මූලධර්ම පුහුණුව - තාක්ෂණික සේවාවන්.
 - c. ප්‍රජා මට්ටමින් බෙල්ලන් වගා කරන ගොවීන් සහ වෙළෙන්දියන් සඳහා මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය (මුදල් කළමනාකරණය).
 - d. පසු අස්වනු ධීවර කටයුතු පිළිබඳ පරීක්ෂණ සහ පුහුණුව.
 - e. ගැඹුරු ජලය තුළ මත්ස්‍ය ආකෂණ උපකරණ (fish aggregation devices) පිළිබඳ පුහුණුව.
 - f. මුහුදු පැළෑටි වගාකරන ගොවීන් සඳහා පුහුණුව.
- 21 රජය විසින් ධීවරයින් සඳහා මූලික පුහුණු පාඨමාලා ක්‍රියාත්මක කිරීමට මූල පිරීම. පුහුණු විඩියෝ ඇසුරෙන් අන්තර්ජාලය හරහා ඉගෙනීමේ වේදිකාවක් (e-learning platform) සකස් කිරීම.

ගොඩබිම් ධීවර කර්මාන්තය

- 22 මසුන්ට වැලඳෙන රෝග හඳුනාගෙන ඒවාට අදාළ හේතූන් හා ප්‍රතිකර්ම සොයා ගැනීමට ජංගම යෙදවුමක් හඳුන්වාදී, රෝගය වැලඳී ඇති මසුන්ගේ ඡායාරූප අදාළ බලධාරීන් වෙත යෙදවුමක් (app) හරහා යොමු කිරීමෙන් විසඳුම් ලබා ගැනීම.
- 23 සියලුම දිස්ත්‍රික්කවල නව මිරිදිය මත්ස්‍ය අභිජනනාගාර පිහිටුවීම සහ දැනට පවතින සියලුම මිරිදිය ජලජීවී අභිජනනාගාර වැඩිදියුණු කිරීම.

දැනට සිදුකෙරෙන ව්‍යාපෘති වන්නේ,

- a. සෙවනපිටිය, පොලොන්නරුව ප්‍රදේශවල ජලජීවී වගා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය.
- b. මුරුතවෙල ජලජීවී වගා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය.
- c. හම්බන්තොට, ගල්මුල්ල, කකුළුවන් සඳහා Crab City අදියර I.
- d. හම්බන්තොට, රාකාව, කකුළුවන් සඳහා Crab City අදියර II.
- e. මඩකලපුව, මන්නාරම් හි කකුළුවන් සඳහා Crab City අදියර III.
- f. සෙවනපිටියේ විසිතුරු මත්ස්‍ය අභිජනන මධ්‍යස්ථානය.
- g. බංගදේනියාවේ සමුද්‍ර විසිතුරු මත්ස්‍ය අභිජනන මධ්‍යස්ථානය.
- h. දඹුලුවේ ජාන වැඩිදියුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය.
- i. මුතුරාජවෙල ජලජීවී සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය.
- j. ත්‍රිකුණාමලය මිරිදිය ඉස්සන් බෝ කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය.
- k. උඩවලවේ ජලජීවී සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය.
- l. මන්නාරම “මුහුදු කැකිරි” (Sea Cucumber) හෙවත් මුහුදු කුඩැල්ලන් අභිජනන මධ්‍යස්ථානය.
- m. දැනට පවතින ජලජීවී මධ්‍යස්ථාන (ඉඟිනියාගල, දඹුල්ල, කලාවැව සහ උඩවලව-තිලාපියා) නවීකරණය සහ පහසුකම් පුළුල් කිරීම.

24 ගොවීන් හට ආර්ථික හා පෝෂණ ප්‍රතිලාභ උදෙසා අතිරේක ආයෝජනයකින් තොරව, සම්ප්‍රදායික මත්ස්‍ය වර්ග සමඟ කුඩා මත්ස්‍ය විශේෂ ද වගා කළ හැකි වන ආකාරයට, “සමාජ ධීවර කර්මාන්තය” (social fishery) යන පුළුල් නාමය යටතේ ගොවීන්ට හිතකාමී ප්‍රතිපත්තියක් ආරම්භ කිරීම.

25 මිරිදිය විසිතුරු මත්ස්‍ය අභිජනනය සහ ගෙවත්තේ අභිජනනාගාර සකස් කිරීම, ග්‍රාමීය ප්‍රජාව අතර ගෘහ කර්මාන්තයක් ලෙස ජනප්‍රිය කිරීම.

26 විසිතුරු මත්ස්‍ය අභිජනන හා පුහුණු මධ්‍යස්ථාන පුළුල් කිරීම.

දැනට රම්බඩගල්ල විසිතුරු මත්ස්‍ය අභිජනන හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ ක්‍රියාත්මක වන ආකාරයට සමාන පුහුණු වීඩියෝ, මත්ස්‍ය අභිජනන සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ හඳුන්වා දීම.

සිවිල් ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය

සබඳතාවයන්ගෙන් පොහොසත් රටක්

“ගුවන් සේවාවන් සපයන ලෝක ව්‍යාප්ත ජාලය,
ගෝලීය ව්‍යාපාර සහ සංචාරක කර්මාන්තය සඳහා
අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, මෙමඟින් ආර්ථික වර්ධනය
කෙරෙහි වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටු කරනු ලැබේ”

ධම්මික පෙරේරා

ඉලක්ක

- බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළෙහි ගුවන් පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරීත්වය, පැයකට ගුවන් යානා පිටවීම් 11 සිට 17 දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- ශක්තිමත් ගුවන් තොටුපොළ ජාලයක් සහතික කිරීම සඳහා උචිත ව්‍යුහයකට පහසුකම් සැලසීම.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

තාක්ෂණය - බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ

- 1 හෙළිමි කුලුණේ කඩසාප්පු සඳහා වෙන් වූ ප්‍රදේශයෙන් කොටසක් ගමන් මඟ පිරික්සුම් සේවා (luggage drop-in) සහිත අධිවේගී ජාත්‍යන්තර ගුවන් ගමන් පිරික්සුම් කලාපයක් (check-in zone) ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.
- 2 ආගමන කවුන්ටරවල පිරික්සුම් (check-in) වේගවත් කිරීම සඳහා මුහුණු හඳුනාගැනීමේ (facial recognition) සහ ජෛවමිතික ඇඟිලි සලකුණු (fingerprint biometrics) තාක්ෂණය සහිත ස්වයංක්‍රීය ප්‍රවේශ හඳුන්වා දීම.
- 3 බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ තුළ, ගමන් බඩු රහිත මගීන් සඳහා, ස්වයං පිරික්සුම් කියෝස්ක (self check-in kiosk) 8 සිට 20 දක්වා ඉහළ නැංවීම.
- 4 බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළේ දැනට පවතින 57ක් වූ ආගමන පිරික්සුම් කවුන්ටරවලට නව කවුන්ටර 30ක් එක් කිරීම මගින් තදබදය අවම කිරීම.
- 5 බණ්ඩාරනායක අන්තර්ජාතික ගුවන් තොටුපොළේ, VVIP විවේකාගාරය සහ එහි ඇති බෝඩිං ගේට්ටු (boarding gates) බජට් ගුවන් සේවා ක්‍රියා මධ්‍යස්ථාන බවට සංවර්ධනය කිරීම.
- 6 තත්කාලීන (real time) ගුවන් ගමන් වල තොරතුරු, පර්යන්ත වල සිතියම්, කුලී රථ විස්තර සහ වෙන්කරවා ගැනීම්, අවන්හල් සහ ගුවන් තොටුපළ වල අවට ඇති හෝටල් පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත් බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ සඳහා යෙදවුමක් (BIA app) ක්‍රියාවට නැංවීම.
- 7 පර්යන්තයේ සිට ගුවන් යානා ඇඳුන මගී පාලම් (aero-bridges) 16 ක් සමඟ බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළ (BIA) පුළුල් කිරීම.

- 8 බැංකු ආදී ආයතනවලට, වසර 15ක් වැනි දීර්ඝ කාලයකට සිය සන්නාමය ප්‍රවර්ධනය කළ හැකි ආකාරයට සකසන ලද “cobus low flow bus” (ගුවන් යානා චිකිතකට අදාළ මගී පාලම් භාවිත නොකරන අවස්ථාවලදී, බෝඩිං ගේට්ටු හා ගුවන් යානය අතර ගමනාගමනයට යොදාගන්නා බස් රථ) සැපයීමට අවස්ථාව ලබා දීම.
- 9 බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළේ වර්තමානයේ පවතින සංසරණ කාලය (turn-around time) මිනිත්තු 60 සිට 25 දක්වා අඩු කිරීම, මේ මඟින් ගුවන් පථයේ පැයකට සිදුවන ගුවන් යානා පිටත්වීම් ගණන 11 සිට 17 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබේ.
- 10 වර්තමානය වන විටත් බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ පරිශ්‍රය වටා දැල් වැටක් පවතින අතර එසේ පවතින ලොව එකම ගුවන් තොටුපළ මෙයයි. ඒ වෙනුවට සංවේදක තාක්ෂණය ද සහිත විදුලි වැටක් භූමියට ගැළපෙන අයුරින් ගොඩනගා ආරක්ෂාව වර්ධනය කිරීම.
- 11 පහත සඳහන් අයුරින් කටුනායක බණ්ඩාරනායක ගුවන්තොටුපළෙහි වඩා ක්‍රමවත් සහ මනාව සංවිධානය වූ ටැක්සි සේවාවක් ස්ථාපිත කිරීම.
 - a. ටැක්සි වර්ග 2ක් යොදා ගැනීම. උදා: කාර් සහ වෑන්
 - b. ටැක්සි රථ හිමිකරුවන් 900 දෙනෙකුට විශේෂ වාහන ලියාපදිංචි තහඩු සමඟ තීරු බදු රහිත වාහන බලපත්‍ර හිකුත් කිරීම.

යටිතල පහසුකම්

- 12 රත්මලාන, පලාලි සහ මත්තල ගුවන් තොටුපොළවල්, අන්තර්ජාතික බජට් ගුවන් සේවා මධ්‍යස්ථාන බවට සංවර්ධනය කිරීම.
- 13 බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළේ සහ රත්මලාන ජාත්‍යන්තර බජට් ගුවන් තොටුපොළේ සිට පහත ස්ථාන කරා අන්තර්ජාතික ගුවන් ගමන් සේවාවන් හඳුන්වා දීම.
 - a. පලාලි
 - b. ත්‍රිකුණාමලය
 - c. මඩකලපුව
 - d. කොග්ගල
 - e. මත්තල
 - f. දිගහ, මහනුවර

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

- 14 වර්තමාන රත්මලාන ගුවන් තොටුපළ පර්යන්තය වෙනුවට පෙර සකසූ වානේ (prefabricated steel) ගොඩනැගිල්ලක් වසරක් ඇතුළත ඉදි කිරීම.
- 15 රත්මලාන ගුවන් තොටුපළේ දැනට පවතින මීටර 1773ක දිගින් යුතු ගුවන් පථය මීටර 2400 දක්වා නැගෙනහිර දිශාවට දීර්ඝ කිරීම. මෙමගින් ආසන 120ක ධාරිතාවකින් යුතු ගුවන් යානා එනම්, type D වර්ගයේ ගුවන් යානා ගොඩබෑමට හැකිවේ.
රත්මලාන ගුවන් තොටුපළට සමාන ගුවන් පථ දිග සහිත වෙනත් රටවල ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළවල්,
 - a. “ලන්ඩන් සිටි” ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ - එක්සත් රාජධානිය - ගුවන් පථයේ දිග මීටර 1500 කි.
 - b. “ඇන්ට්වර්ප්” ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ - බෙල්ජියම් - ගුවන් පථයේ දිග මීටර 1500 කි.
 - c. “බොකාස් ඩෙල් ටොරෝ අයිලා කොලෝන්” ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ - පැනමා - ගුවන් පථයේ දිග මීටර 1500 කි.
- 16 මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළේ සේවාවන් නැවත ආරම්භ කිරීම.
- 17 අභ්‍යන්තර ගුවන් ගමන් මෙහෙයුම් සඳහා කොග්ගල, මඩකලපුව සහ ත්‍රිකුණාමලයේ පිහිටි ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධනය කිරීම සහ මහනුවර දිගහ ප්‍රදේශයේ අභ්‍යන්තර ගුවන් ගමන් සඳහා නව ගුවන් තොටුපළක් ඉදිකිරීම.
- 18 වසර 3 ක් ඇතුළත මහනුවර දිගහ ප්‍රදේශයේ, අභ්‍යන්තර අඩුවියදම් (බජට්) ගුවන් තොටුපොළක් ඉදිකිරීම.
- 19 සංචාරකයින්ට ශ්‍රී ලංකාව අභ්‍යන්තරයේ ගමන් කිරීම සඳහා ආසන 50 කින් යුත් ගුවන් යානා හඳුන්වා දීම.
- 20 අඩු වැයකිරීමේ හැකියාවක් සහිත සංචාරකයන් සඳහා යෝග්‍ය අඩුවියදම් කාමර 55,335ක් මෙරට ඇති බැවින් විය ආශ්‍රයෙන් අඩු වියදම් ජාත්‍යන්තර ගුවන් සේවා මෙහෙයුම් ශ්‍රී ලංකාවට වැඩි වැඩියෙන් ආකර්ෂණය කරගැනීම.
- 21 ත්‍රිකුණාමලය, මඩකලපුව, කොග්ගල හා දිගහ (මහනුවර) ගුවන් තොටුපළවල සිට, ජාත්‍යන්තරව පියාසාර කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් “නාණ්ඩ ප්‍රවාහන ගුවන් සේවා සමාගම්” (cargo airlines) සඳහා සැපයීම.
- 22 අඩුවියදම් ගුවන් සේවාවන් වල ගමන් මලු හැසිරවීමේ ඒකාධිකාරය (luggage handling monopoly) ඉවත් කිරීම සහ අඩුවියදම් ගුවන් සමාගම් වලට ඔවුන්ගේ ගමන් මලු හැසිරවීමට ඉඩ සලසා දීම.

- 23 ශ්‍රී ලංකාවේ ගුවන්යානා ඉන්ධන, ගොඩබැස්සවීමේ, නවතා තැබීමේ, ගුවන්තොටුපොළ බදු, ගුවන් පාලම් (aerobridge) සහ ගමන් මලු හැසිරවීමේ ගාස්තු, මැල්සියාවේ ඒ සඳහා ඇති ගාස්තු සමඟ ගැළපීම.
- 24 අපනයනයන් ඉහළ දැමීම සඳහා භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කරන ගුවන් සමාගම් වෙත භාණ්ඩ ගොඩබැස්සවීමට සහ නවතා තැබීමට අවශ්‍ය පහසුකම් නොමිලේ ලබා දීම.
- 25 සියලුම ගුවන්තොටුපළවල ගාස්තු, කාර්ය බහුල (peak) සහ කාර්ය බහුල නොවන (off-peak) ලෙස වර්ග කිරීම සහ කාර්ය බහුල නොවන (off-peak) වේලාවන්හි දී අවම ගාස්තු පවත්වා ගැනීම.
- 26 එක්සත් රාජධානිය, ජර්මනිය, ප්‍රංශය, හෙදර්ලන්තය සහ ඉතාලිය වැනි විශාල සංචාරකයින් පිරිසක් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එන ඉහළම යුරෝපීය ගමනාන්ත 20 වෙත සෘජු ගුවන් ගමන් (direct flights) වාර ගණන වැඩි කිරීම.
- 27 ගුවන් තොටුපළවල ඇති අභ්‍යන්තර ගුවන් ගමන් වල කාල සටහන් අන්තර්ජාතික ගුවන් ගමන් සමඟ ගැළපෙන සේ සමකාලීන කිරීම.
- 28 විශේෂ අමුත්තන්, පළමු පන්තියේ සහ ව්‍යාපාරික පන්තියේ මගීන් වෙනුවෙන් විශේෂයෙන්ම වෙන්වූ ශීඝ්‍රගාමී ආගමන සේවාවක් හඳුන්වාදෙනු ලැබේ.

